TỲ VẾT TÂM LINH

*

Bình-Nguyên Lộc

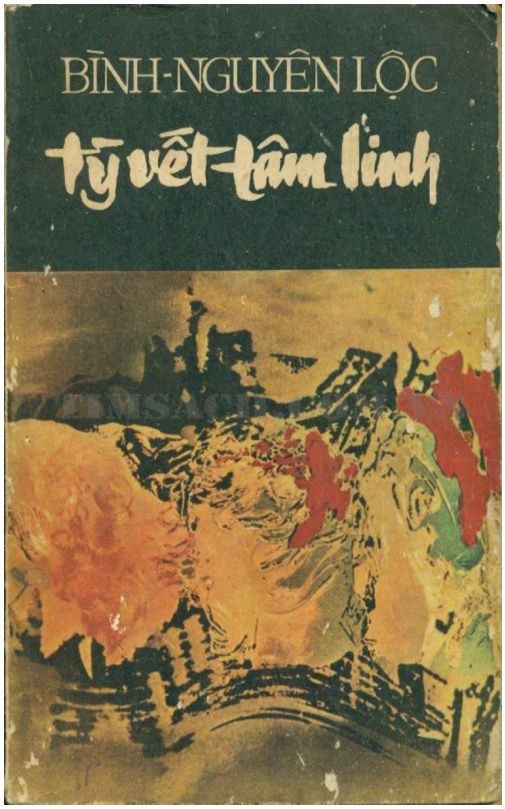

TÁC GIẢ XUẤT BẢN

Ra khỏi trại bịnh hơn mười phút đồng hồ rồi mà Lưu còn nghe choáng váng bàng hoàng.

Chàng vừa trải qua những phút chấn động tâm thần mãnh liệt, nó suýt dìm chàng vào cõi bất thức giác y như người em gái của chàng, con bịnh mà chàng vừa thăm.

Ba tháng trước, ngày Bích lên cơn điên, chàng ở trên Đà Lạt. Cha mẹ chàng đã đưa Bích vào nhà thương Chợ Quán rồi đánh điện cho chàng hay tin.

Chàng đã thăm Bích hai lần, khi về Sàigòn, lúc ấy thì Bích đập phá, la hét rầm trời nhưng chàng không hề bối rối hay hoảng sợ chút nào. Chàng đã nghe sách vở và bạn hữu của chàng, những người bạn nghiên cứu chuyên khoa về khoa tâm bịnh, nói rằng những con bịnh làm ồn và phá phách, coi vậy mà rất mau khỏi.

Vả lại, lúc ấy Bích còn tươi tốt hồng hào lắm, hồng hào quá, và rất hung hăng, trông Bích như một con ác thú, như một người say rượu, không gợi tình thương xót bao nhiêu.

Rồi thì Bích được đưa lên đây, lên dưỡng trí viện nầy mà tục thường gọi là nhà thương điên Biên Hòa.

Đường xa, chàng bận học, cha mẹ chàng, nhứt là mẹ chàng, cứ giành đi thăm Bích mãi nên chàng không thấy mặt Bích đã hơn mười tuần lễ rồi.

Cứ theo lời mẹ chàng thì Bích đã đỡ nhiều, không la, không cười vô cớ nữa, cũng không đánh đập, cào cấu cắn xé ai nữa. Nhưng chàng ngờ 1ắm. Người ta đưa Bích lên Biên Hòa, sự kiện ấy chứng tỏ một tình trạng ngược lại mà bà cụ không dè.

Chàng thì chàng biết, cũng cứ qua sách vở và lời của bạn hữu. Nhưng chàng chỉ biết vậy... vậy thôi, cho đến cái giây phút đầu mà chàng thấy mặt đứa em gái thân yêu của chàng ở lần thăm đầu, hôm tuần trước.

Lưu trông Bích không khác ngày thường bao nhiêu. Nàng giống một thiếu nữ vừa qua một cơn ốm nặng, cảm cúm, hay sốt rét rừng gì đó, nước da xanh mét, thân thể tiều tụy. Chỉ có thế thôi. Mà với sinh lực hai mươi, sự suy đồi của cơ thể của Bích không đáng ngại, hễ ăn ngon ngủ kỹ vài hôm, hoặc tiêm độ năm bảy mũi thuốc nước cốt gan là lại sức ngay. Nhưng mà …

Bích chỉ còn là một con hình nộm không hồn mà thôi. Đôi mắt lờ đờ, mất thần của nàng trước người anh ruột của nàng, nhìn chàng trân trân mà không thấy, đôi môi cứ mấp máy, lẩm bẩm những gì không nghe được, bốn ngón tay cứ xe mãi một sợi chỉ vô hình rất dài, tất cả những thứ ấy làm cho chàng thấy em gái của chàng xa chàng vạn dặm.

Chàng đã mất Bích rồi, mất hẳn, không sao tìm lại được, vì chàng lo rằng Bích đã bước qua cái giai đoạn khó khăn nhứt trong các chứng bịnh tâm trí, giai đoạn mà bản ngã của con người co rút lại để không bao giờ mở ra được nữa cả.

Lưu đã khóc, đó là những giọt lệ đầu tiên của người con trai nầy, kể từ khi hắn rời bỏ tuổi thơ ấu.

Thật ra thì chàng đã khóc ngày chàng vừa được điện tín của cha mẹ chàng đánh lên Đà Lạt. Chàng biết em chàng đau khổ từ ngày vị hôn phu của nó bỏ rơi nó để cưới con gái một triệu phú.

Cái anh vị hôn phu ấy là bạn của chàng, hắn tới lui nhà chàng thường lắm nên hai đứa nó yêu nhau, và Bích mới yêu vỡ lòng nên yêu nhiều lắm.

Chàng đã khóc hôm ấy, nhưng rồi chàng buồn cười cho chàng lắm, bật cười ra và hết buồn ngay. Chàng cứ ngỡ Bích nó trẻ con nên đau tương tư bậy bạ vậy thôi rồi vài ngày nó sẽ nguôi.

Lần thăm trước thì chàng khóc nghẹn ngào. Và lần nầy nữa, vì đây là lần thứ nhì mà chàng đi thăm Bích. Không dám đứng lâu nơi cửa phòng bịnh để nhìn mãi cái cảnh đau lòng mà chàng hoàn toàn bất lực cứu vãn, Lưu bước ra ngoài, đi thơ thẩn trên con đường viền cỏ vú sữa, bần thần như là chính mình đang đau ốm.

Khi chàng lần bước ra tới ngã ba mà con đường nhỏ nầy gặp con đường lớn, con đường chánh của nhà thương, thì chàng thoáng thấy hai người đi thăm bịnh cũng vừa bước tới đó.

Hôm nay là một ngày thường, tức ngày làm việc, nên người thăm bịnh thưa thớt lắm.

Tình trạng thưa thớt nầy lại do hai nguyên nhân khác gây ra. Người điên, điên lâu năm chầy tháng quá mà gia đình họ thì bận sống. Hơn thế từ mấy năm nay, dưới quyền cai quản của một vị bác sĩ chuyên môn đã từ ngoại quốc về, nhà thương được cải tổ lại ở nhiều mặt mà điểm cải thiện đáng kể hơn hết là giờ thăm bịnh. Với thời dụng biểu thăm bịnh mới, bất cứ vào giờ phút nào trong ngày, người nhà cũng vào thăm bịnh được cả, sự dễ dãi nầy làm khổ nhơn viên nhà thương lắm, nhưng rất lợi cho các con bịnh, họ rất cần liên lạc tinh thần với những người thân yêu của họ. Những người nầy không siêng thăm viếng, nhưng được khuyến khích như thế, họ lại đâm năng tới lui. Vì lẽ đó mà khách thăm viếng cùng một lúc, xem như là gần không có ai cả.

Nếu như đây là nhà thương khác, Lưu sẽ không ngước lên, vì người thăm bịnh đã ùa vào một lượt với nhau, đông hàng trăm hàng ngàn người, không ai buồn nhìn ai cả, chớ có phải kẻ trước người sau, cách nhau hằng giờ như ở đây đâu.

Thế nên người anh đau khổ nầy mới ngẩng nhìn hai người thoáng thấy đó, mong rằng nhìn cây, nhìn cỏ không nguôi sầu thì nhìn cái gì biết cử động có lẽ vui mắt hơn chăng ?

Thình lình, chàng lặng người đi.

Không, người con gái ấy không đẹp tuyệt trần đâu. Nhưng mà ... thật là kỳ dị hết sức.

Lối cho phép vào thăm bịnh thả cửa ở đây, không giúp cho những người thăm bịnh gặp nhau được, bởi họ khỏi phải cùng nhau hầu cửa để đợi giờ, kẻ nầy vào xong, mười lăm hai mươi phút sau kẻ khác mới đến.

Gặp nhau là một chuyện ít xảy ra mà gặp nhau lần thứ nhì, như giờ đây, lại là một chuyện hi hữu.

Người con gái nầy, Lưu đã thấy mặt một lần rồi, hôm tuần trước, nhưng hôm ấy nàng chỉ đi một mình thôi. Nàng không đẹp tuyệt trần nhưng vẫn đẹp, và chàng đã nhìn nàng hôm ấy cũng chỉ vì người thăm viếng vào ra thưa thớt quá, và chàng đang buồn quá. Nhìn rồi sở dĩ chú ý đến nàng là vì nàng cũng đã mặc đầm, y như hôm nay.

Dầu yêu nước, quí trọng dân tộc tính hay gì gì đi nữa, thanh niên trí thức của thế hệ nầy vẫn bị Âu hóa, mà trong đó có một số thấy là chiếc áo đầm "văn minh" hơn chiếc áo dài ta.

Người mặc áo đầm có thể chỉ là một "sến", một kỹ nữ, họ vẫn cho ta ảo tưởng là họ có học.

Đã chú ý đến cô gái, lần nầy chàng lặng người đi, không phải vì vừa đột thấy một nhan sắc có hạng mà vì kinh ngạc cho một sự trùng phùng kỳ dị, làm thế nào mà hai người có thể ở cách xa nhau vạn dậm, thời dụng biểu khác nhau, công ăn việc làm khác nhau mà cùng đi thăm người nhà nơi cái nhà thương tự do giờ khắc nầy trùng ngày trùng giờ, trùng lúc với nhau đến hai lần? Thế nên, mặc dầu không bị sét ái tình đánh, chàng vẫn nghe cuộc tái ngộ hi hữu hôm nay 1à một cuộc hạnh ngộ.

Lần nầy, nàng đi với một ông cụ, nói cho đúng hơn là ông cụ đi với nàng, vì ông cụ vịn vai nàng và nàng dìu ông cụ, cả hai bước thật chậm. Lưu đoán thì ông cụ chỉ trạc bảy mươi thôi, nhưng ông yếu quá sức, nếu không có cô gái, chắc ông không chống gậy mà đi một mình được.

Ông cụ không gầy ốm đâu. Ông khá phương phi, hồng hào, đối với cái tuổi của ông. Ông mặc Âu phục may theo lối tiền chiến, nghĩa là áo eo, quần ống chơn voi. Tuy nhiên, tuy ăn mặc lỗi thời trang vậy mà ông vẫn đẹp, nhờ người của ông đẹp và nâng đỡ lên lối cắt lỗi thời ấy.

Ông cụ, một tay chống gậy, loại gậy Ăng-Lê, một tay vịn vai thiếu nữ, bước những bước rất nặng nề khó nhọc, không nói năng gì, không nhìn ai, hoặc nhìn cái gì cả, không buồn không vui, và Lưu rùng mình khi chợt thấy rằng ông cũng hơi giống Bích ở cái điểm mất thần nơi gương mặt.

Trong khi đó thì thiếu nữ mở to đôi mắt tròn xoe ra để nhìn cảnh vật chung quanh một cách rất yêu đời và rất ngây thơ.

Ngây thơ? Vâng. Cứ bằng vào Bích, hai mươi tuổi, thì thiếu nữ nầy chắc mới xin thẻ kiểm tra năm nay đây thôi.

Hai người ấy rẽ tay trái để đi vào con đường nhỏ mà Lưu sắp ra khỏi đó. Chàng đụng đầu ngay với họ, và Lưu nghiêng mình thi lễ, đoạn tránh sang một bên rồi nói thật to, đồ rằng ông cụ chắc phải nặng tai lắm.

- Kính chào cụ! Chào cô!

Chàng nói lớn lắm, lớn quá sức, nhưng ông cụ vẫn có thể không nghe. Tuy nhiên,

hẳn ông phải thấy. Vậy mà ông cứ lờ đi, làm như là không có ai đang cử động, đang mấp máy đôi môi, đang nhìn cô gái mà mỉm cười.

Cô gái gật đầu lặng 1ẽ chào lại thanh niên. Đáng lý gì rồi sau đó ai đi đường nấy, nhưng cô ấy rất bối rối và ngượng ngùng vì thái độ của ông cụ, cô thấy rằng mình phải giải thích kẻo người thanh niên nầy ngộ nhận rằng ông cụ thị đời, khinh người chăng?

Cô gái do dự rất lâu vì cô phải bày tỏ một tình trạng không hãnh diện lắm cho gia đình của cô. Nhưng chắc cô nghĩ rằng dầu sao phân trần vẫn còn đẹp hơn là cái bất lịch sự của ông cụ mà có lẽ người thanh niên nầy đã căm giận và khinh bỉ.

- Xin lỗi anh, ông nội của em đã 1ẫn lụ rồi.

Lưu kinh ngạc hết sức. Quả mới có bảy mươi mà lẫn lụ thì cũng hơi sớm thật đó, nhưng đã lẫn lụ thì còn đi thăm viếng ai để làm gì ?

Thiếu nữ lại cúi đầu lặng lẽ giã từ Lưu rồi tiếp tục dìu ông của nàng đi.

Không hiểu sao, Lưu lại rảo bước theo họ, vì tò mò về ông lão đi thăm bịnh kỳ lạ, hay vì do sư thu hút của một sắc đẹp tuy không lộng lẫy nhưng có lẽ hạp nhãn của chàng thì không rõ.

Họ tiến tới, theo hàng ba, cô gái đi giữa người ông nội đã mất trí của cô và người thanh niên tò mò.

Lưu chưa biết nói gì. Cô gái cũng không tỏ vẻ khó chịu mà bị một anh con trai lạ cà rà theo sát bên cô ta. Cô ta còn ngây thơ nên không nghĩ quấy cho ai, hay là quen giao thiệp với bạn trai, rồi thấy cỡ anh chàng nầy mà có ý định theo tán tỉnh cô ta, thì đó cũng là một việc quá thường?

Giây lát, Lưu hỏi một câu rất xoàng:

- Cô từ đâu đến?
- Gia đình em ở Bà Chiểu.
- Tôi cũng vậy... ơ... ơ... nghĩa là... tôi ở Sàigòn, cụ và cô đi thăm ai?

Một lần nữa, cô gái lại bối rối lên trông thấy, chắc là cô ta ngây thơ, chớ như người khác, họ đã đánh trống lấp, hoặc đã chỉnh kẻ tò mò. Cô gái ấp úng đáp:

- Đi thăm bà nội lớn của em.

Rồi chợt thấy rằng mình đã hớ, bấy giờ cô ta mới hoảng hồn và mới nghĩ ra lối đánh trống lảng và hỏi rối rít người thanh niên mới quen, đến đỗi hắn đáp suýt không kịp thở:

- Còn anh, anh đi thăm ai?
- Tôi thăm em gái tôi.
- Em ruột của anh hở?
- Ừ.
- Chị ấy bao nhiêu tuổi, anh?
- Hai mươi.

- Trời! Mặc dầu chị ấy lớn hơn em hai tuổi, nhưng hai mươi vẫn còn trẻ lắm. Vậy mà đã... À, chị ấy đã có đôi bạn chưa anh?
- Chưa.

Vô tình, Lưu đã bắt chợt được tới hai bí mật của gia đình cô gái. Ông nội cô thì lẫn lụ quá sớm, còn bà nội ruột của cô ta, chỉ là vợ bé thôi.

Bỗng dưng thiếu nữ khả ái nầy trông dễ ghét lạ kỳ đối với hai con mắt mới của Lưu. Em của chàng đã bị tình phụ nên mới ra thân tàn ma dại thế kia. Mà nó bị tình phụ vì có kẻ đến sau. Chàng oán hận tất cả phụ nữ đến sau, vì tin rằng kẻ đến sau nào cũng làm cho người đến trước hóa điên vì ghen, không thể có ngoại lê.

Bà nội của cô gái nầy cũng 1à một kẻ đến sau. Và chàng oán tuốt luôn cháu nội của bà cụ ấy.
Chàng muốn trở gót đi ngay, nhưng vừa lúc ấy cô gái đáng ghét kia nói 1ên một câu còn dễ ghét hơn vì chàng ngỡ nghe thấy sự giả dối trong đó.

- Tội nghiệp! Em thương chị ấy lắm!

Lưu phá lên cười một chuỗi cười rất mỉa mai rồi hỏi:

- Cô thương vay như vậy ắt hẳn phải dư tình cảm nhiều lắm?

Chàng muốn nói thêm: "Vì cô có máu trăng hoa của ông nội cô và máu đa tình của bà nội cô, hèn chi cô không dư tình cảm sao được". Nhưng chàng không nỡ tàn nhẫn.

Thiếu nữ không hiểu sự chế giễu của chàng, ngây thơ đáp:

- Em không biết em dư hay là thiếu thứ đó, hoặc chỉ có vừa đủ thôi. Nhưng em thương chị ấy như em đã thương bà nội lớn của em.
- Ha… ha… ha...! Cô thương bà nội lớn của cô? Thật là đúng y theo luân lý Khổng Mạnh: con cháu của các bà thứ vẫn phải kính yêu bà lớn, và về sau cũng phải đại tang phục cho bà chánh, y như bà ấy là bà nội, bà cố ruột của họ. A... ha... ha... đúng theo Văn Công Thọ Mai Gia Lễ đó mà!

Người thiếu nữ ngây thơ và hiền 1ành như một con cừu non nầy thình lình tím mặt, dừng bước lại rồi xẳng giọng nói thật to:

- Bà nội ruột của tôi không phải 1à bà vợ thứ của ông nội tôi. Ông đừng có hiểu lầm rồi ức đoán và xuyên tạc hàm hồ.

Lưu đang hách dịch bỗng rụng rời kính sợ trước cơn thịnh nộ ấy, nó giúp chàng hiểu tức khắc rằng cô gái nầy hẳn phải vô cùng uất ức trước một ngộ nhận và một xét đoán bất công nên mới đang cừu lại hóa sói thình lình như vậy.

Và chàng rất buồn trước sự thay đổi 1ối xưng hô. Giờ thì tôi và ông, chớ không em và anh nữa.

Từ nãy tới giờ, cả ba vẫn đi chớ không phải đứng lại mà nói chuyện với nhau. Nhưng ông cụ yếu quá, nên bước chậm không thể tưởng được, và họ chỉ mới đi

được có nửa chừng đường, con đường nhỏ viền cỏ màu, đưa vào trại bịnh phụ nữ nhà giàu.

Nếu như bây giờ mà chàng chạy trốn luôn thì êm chuyện. Thiếu nữ nầy ngây thơ và hiền lành lắm, không phải thuộc hạng người hay gây sự, nhứt định không nghe cho kẻ nào đã xúc phạm nàng đến tự ái, đến danh dự của cô.

Một ngàn năm nữa, chưa dễ họ có thể gặp lại nhau lần thứ ba, mà rủi ro có gặp nhau đi nữa, chưa chắc cô ấy sẽ dám hạch sách mắng nhiếc gì chàng.

Nhưng chàng không chạy trốn. Người con gái không có nhan sắc đổ nước nghiêng thành nầy, lại rất ưa nhìn đối với con mắt riêng của chàng. Và là kẻ có học, có giáo dục, Lưu quyết ở lại để tạ tội với người vừa bị mích lòng nặng.

Hơn thế, cái điều mà nàng đã thố lộ ra để đính chánh sự hiểu lầm của chàng, cái điều ấy kỳ lạ quá, khiến chàng rất thèm khát biết ẩn tình bên trong, thế nên chàng nhứt định không buông tha cô gái nầy.

Cái gì mà bà nội nhỏ lại không phải là bà vợ thứ ? Bí mật nầy cộng với bí mật trước là việc một ông cụ đã lẫn lụ còn đi thăm vợ, mà lại là một người điên nữa, để rồi cả con bịnh lẫn người thăm, không ai nhận ra ai hết, hai bí mật ấy hợp lại làm cho trí tưởng tượng phong phú của tuổi trẻ thoáng thấy một tấn bi kịch gia đình nào, thu hút hắn vào người mới quen còn mạnh gấp mười nhan sắc trung bình của thiếu nữ nữa.

Lẽo đẽo theo sau nàng, mà đi thụt ra đằng sau hai ông cháu, chớ không dám đi hàng ba như khi nãy nữa, và bước được vài mươi bước, Lưu thỏ thẻ nói:

- Cô ơi, xin cô tha tội cho tôi!

Thiếu nữ đã dịu được cơn giận dữ, vì cảm tình với người con trai nầy cũng có, mà vì thấy rằng sự hiểu lầm của hắn cũng không có gì là cố ý, bởi tình trạng gia đình của nàng quá đặc biệt, ai mà hiểu rõ cho được, qua thố lộ kỳ lạ của nàng, thế nên nàng đáp:

- Không hề gì, miễn ông bỏ ngộ nhận của ông.

Lưu chưa lấy lại được trọn vẹn cảm tình của người thiếu nữ nầy, vì lối xưng hô nước lã vẫn còn được cô ta dùng.

Mặc dầu vậy, chàng cũng tiến lên để đi hàng ba như khi nãy. Chàng thấy cô ta châu mày, nhưng không nói gì, không phản đối, và mặt cô ta buồn dàu dàu.

Chàng lại nói lên một câu mà nếu ai nghe được, chắc họ buồn cười lắm, vì đó không phải là một lối xin lỗi khôn khéo, câu ấy không ăn nhằm gì với cuộc xung đột nhỏ vừa mới xảy ra giữa hai người. Câu đó là thế nầy:

- Cô ơi, em gái tôi, tôi thương nó lắm.

Vậy mà đó là một thủ đoạn rất giảo quyệt của thanh niên nầy. Chàng đã tin chắc rằng thiếu nữ nầy thương xót em chàng một cách thành thật, nghĩa là nàng nhiều tình cảm lắm, nên chàng mới đánh vào nhược điểm ấy của nàng.

Chàng đánh trúng ngay bon, vì quả nhiên thiếu nữ đổi giọng rồi nói, nói khẽ như nói một mình:

- Chị ấy chưa có chồng, mà ngày kia thì anh sẽ lập gia đình. Rồi còn ai mà lui tới để viếng thăm chị ấy! Bịnh tâm trí kéo dài lâu quá, có khi trọn cả đời người, như trường hợp của bà nội 1ớn của em, mà con người thì ai cũng bận sống. Người điên giống như người chết, tệ hơn người chết nữa, bởi còn có lễ Thanh Minh cho người chết mà không hề có bắt buộc nào để ràng buộc ai với những cuộc viếng thăm người điên.
- Nếu như vậy thì bà nội lớn của cô rất có phước, chớ đâu có gặp cảnh huống như em gái tôi, nhưng sao cô bảo rằng cô thương, nghĩa là thương xót bà nội lớn của cô lắm?

Đáng 1ý gì không có tiếng vang đáp lại câu hỏi của thanh niên nầy. Hắn quá tò mò. Nhưng có lẽ cô gái đã bị tiếng sét rồi chăng, hay vì muốn xóa cho thật sạch trơn ngộ nhận không hay của người con trai nầy, mà rồi cô ta lại kể lể chớ không nín đi về chuyện gia đạo không tốt lành gì của cô. Cô nói:

- Bà nội lớn của em ở vào một trường hợp đặc biệt. Cứ theo 1ời bà nội ruột của em kể lại năm bà còn sanh tiền thì...
- Té ra bà nội ruột của cô đã qua đời rồi?
- Vâng.

Thật là kỳ lạ. Gia đình nầy, không còn ai dính líu gì với người bịnh trong kia cả, trừ ông cụ đây, mà ông cụ 1ại 1ẫn lụ rồi. Nhưng vẫn còn có cuộc thăm viếng.

- Ông nội của em, nàng tiếp, như anh thấy, cũng không còn bao lâu nữa sẽ về núi. Ba em, chú, cô em đều bận sống, mà rồi ngày kia chắc em cũng không còn rảnh rang. Như vậy bà nội lớn của em sẽ bị bỏ rơi. Em không thương sao được. Em đâu có thể nhờ người thứ nhì nào khác lên đây thăm bà.

Thiếu nữ cũng nói ra ý nghĩ của Lưu trên đây, Lưu ngạc nhiên vì không hiểu tình thương của gia đình đối với con bịnh, còn thiếu nữ thì cắt nghĩa tình thương ấy, tuy ổn nhưng không hữu lý cho lắm.

Ổn! Ổn vì con bịnh bị bỏ rơi nên chàng thương. Nhưng tại sao kẻ không dính líu đến con bịnh lại thương con bịnh? Ổn mà không hữu lý là vì thế.

- Bà nội ruột của cô đã kể gì?
- À, em nói không có đầu có đuôi. Ông nội của em chỉ mới lẫn lụ từ một năm nay thôi...
- Cụ đã thọ được bao nhiêu rồi cô?
- Dạ bảy mươi mốt. Còn bà nội ruột của em với bà nội 1ớn của em đồng niên với nhau là sáu mươi sáu.
- Tôi cứ ngắt lời cô mãi, xin cô miễn phiền.
- Không hề gì. Cho tới năm ngoái đây, mặc dầu chưa lẫn, ông nội em cũng đã quá yếu lắm rồi, nhưng tới kỳ thì cứ đòi đi thăm bà nội lớn của em, và dĩ nhiên là bắt em đưa đi. Em còn một người anh nhưng anh ấy đã đi du học hơn bốn năm rồi.

Lắm khi em bực mình, hỏi sao em lại phải làm cái phận sự không phải là phận sự ấy.

Bà nội ruột của em, còn sanh tiền năm kia, đã giải thích rằng bà nội với bà nội lớn của em là một đôi bạn gái rất thân, thì đó là phận sự của bà, mà bà cũng đã yếu lắm thì nhờ con, nhờ cháu vậy.

Vả lại, bà lại giải thích thêm, em đi là để bảo vệ ông nội em, không dám giao phó cho người tài xế không đáng tin cậy lắm, chớ không phải để thăm viếng ai. Thăm viếng là công việc của ông nội em.

Ban đầu thì như vậy. Nhưng mà đi một lần rồi thì em đâm ra thương bà nội lớn em quá, vì vậy mà giờ ông nội em đã lẫn lụ rồi mà em vẫn đưa ông nội em đi, đây là một cuộc hành hương đó anh à.

- Nhưng tôi mới gặp cô tuần trước đây, cô có nhớ ra hay không?
- Vâng, em nhớ, và em đã nhận diện được anh ngay khi nãy.
- Cám ơn cô.
- Vâng, tuần trước em đã đi... một mình, định rằng từ đây em cứ đi một mình thôi, nhưng rồi em lại đau xót quá nên tuần nầy em phải đưa ông nội em lên đây. Mấy năm trước lần nào bà nội ruột của em cũng cố ngăn ông nội em đi, vì thấy ông đã yếu, sợ ông mệt, chớ không phải vì ghen tương đâu, vì ông nội em đi thăm bà nội lớn của em như vậy đã bốn mươi lăm năm rồi, hồi ba em chưa ra đời lận.
- Bốn mươi lăm năm?
- Ừ.
- Trời ơi, ngót nửa thế kỷ! Thuở cả hai chúng ta còn ở trong cỏi u minh nào không rõ!
- Ừ , thuở ba má em còn chưa sanh ra lận kia mà!
- Trời ơi, tôi thật không dè trên đời nầy lại có được một tình thương dai dẳng đến như thế.
- Cứ theo 1ời bà nội ruột của em thì ông nội em cưới bà nội lớn của em được một năm rồi thì bà mất trí. Ông nội em đợi hai năm, nghe nhà thương nói rằng không hy vọng gì, nên ông nội em mới cưới bà nội ruột của em đó anh à.
- Vậy à? Hèn chi! Bây giờ tôi mới hiểu tại sao mà bà nội nhỏ lại không phải là vợ thứ của ông cụ. Vâng, bà nội ruột cô là vợ kế chớ không phải vợ thứ.
- Đúng như vậy.
- Một 1ần nữa tôi xin cô thứ lỗi cho tôi.
- Chuyện đó đã qua rồi, còn trở lại làm gì! Bà nội lớn của em còn khỏe ghê lắm anh à, bà ắt còn sống nhiều năm nữa. Bác sĩ bảo rằng sức khỏe về thể chất đôi khi không đi đôi với sức khỏe tâm trí, và bà nội lớn của em mặc dầu đã hết hy vọng trở về thế giới tri giác, vẫn có thể rất trường thọ.

  Em nghĩ đến ngày em không còn rảnh rang nữa, chẳng hạn như em đi lấy chồng rồi đùm đề con dại, em thương xót bà nội lớn của em quá. Bà sẽ bơ vơ ở đây một mình, như là xác chết dưới mồ hoang, mả lạnh, bị cả thế gian quên mất rằng trên đời có bà.

  Phía bên bà, bà còn có cháu kêu bằng bà dì, bằng bà cô, nhưng họ xa lạ với bà quá...

Cô gái nghẹn ngào ở câu cuối cùng nầy, có lẽ còn dài nữa. Lưu nói cho có chuyện để mà nói:

- Họ hẳn không xa lạ bằng cô.
- Anh lầm. Em mời anh đi theo em vào buồng của bà nội 1ớn của em. Anh sẽ thấy rằng chẳng những em gần bà mà thôi, mà cả anh cũng sẽ gần nữa. Ai mà chứng kiến một lần cuộc thăm viếng kỳ lạ của ông nội em thì nghe mình không thể quên con bịnh được nữa.

Lưu mừng không thể tả. Đó là mục đích của chàng, chàng 1ẽo đẽo theo thiếu nữ vì mong mỏi được biết thêm cái gì, cái đó có thể là ở tại buồng của bịnh nhân cũng nên, nhưng chàng đã bươi trí từ nãy giờ mà không tìm được cớ gì chánh đáng để xin cái ơn huệ nầy mà đến phút chót chàng lại nhận được một cách bất ngờ.

Vâng, đây là phút chót và thiếu nữ đang xoay trở để giúp ông nàng bước lên thềm của trại bịnh. Lưu giành lấy công việc ấy để giúp cô gái, và chàng rất lo rằng lần sau không có chàng, ông cụ có thể ngã lắm, bởi ông thì như đứa trẻ mới biết đi lững chững mà lại nặng cân quá thì cô gái yếu đuối nầy làm thế nào mà đỡ nổi ông nếu ông rủi ro vấp chân khi leo mấy bực tam cấp nầy.

Buồng của bà cụ là buồng nhà giàu nhưng gồm hai giường. Có 1ẽ đó là một trong nhiều trị liệu của nhà thương, để hai con bịnh nằm chung cho họ đỡ cô đơn chăng? Nhưng cái giường thứ nhì, hiện trống, không có người chiếm từ lâu, hay là người ấy vừa khỏi và đã ra nhà thương rồi thì không biết.

Ba người lặng 1ẽ dừng bước tại ngưỡng cửa buồng bịnh nhơn chớ không vào.

- Anh!
- Em!

Hai ông bà cụ gọi nhau như thuở họ còn thanh xuân.

Thời gian đã ngừng trôi chảy trong tâm trí họ từ nửa thế kỷ rồi, đã ba thế hệ người qua rồi.

- Ấy, ông bà vẫn còn nhận được nhau, thiếu nữ giải thích, nhưng thực giác của ông bà dừng lại tức thì liền ngay sau cuộc nhận diện. Thế rồi thôi.
- Bà gọi ông cụ bằng "anh" thì hữu lý, vì cứ tưởng rằng bà là một thiếu phụ hăm bốn, Cớ sao ông cụ lại gọi bà bằng "em"? - Lưu hỏi.
- Ông nội em chỉ gọi như vậy từ ngày ông nội em lẫn lụ, còn trước đó thì ông nội em kêu bằng "bà".
- Ừ, có thế chớ. Bây giờ thì chính ông cụ cũng tưởng rằng mình còn thanh xuân?
- Chắc là như vậy.

Lưu nhìn hết ông cụ đến bà cụ và thấy được rõ rệt một sự nỗ 1ực vô biên của hai người già nầy, họ cố gắng đến độ tột cùng của ý thức mong manh hấp hối nơi họ để nhớ lại cái gì. Nhưng họ đã hoài công.

Lưu nghe như bị một tảng đá thật to đè lên ngực chàng khi chàng theo dõi nỗ lực của hai cái ký ức hao mòn nầy theo dõi trên mắt của họ. Bốn con mắt khờ khạo nhìn

nhau trân trối, mí mắt của họ không hề nhấp nháy lần nào hết, ánh sáng của thức giác chốc chốc lại lóe lên như một con đom đóm rồi lại tắt đi ngay.

Thức giác của họ lặn hụp, bảy nổi ba chìm, nhưng nếu nó có trồi lên mặt nước ý thức thì cũng chỉ trong khoảnh khắc mà thôi, cái khoảnh khắc ấy chắc không dài hơn một giây đồng hồ.

Chắc chắn là như vậy vì Lưu thấy rằng cả bốn mắt đều rơm rớm 1ệ. Nếu họ hoàn toàn không biết gì hết thì không thể nào ngấn lệ mong manh ấy lại trào ra.

Đau xót là ở chỗ đó. Thà là họ không biết gì cả, hoàn toàn chìm đắm trong đêm tối của sự điên loạn, chớ còn ý thức và nhớ lại trong nháy mắt như thế, họ chắc chắn là có biết đau khổ trong những 1úc ngắn ngủi và một dĩ vãng đau thương nào bỗng sống dậy.

Bây giờ Lưu mới tin được cái câu của thiếu nữ khi nãy: "Ai mà chứng kiến một lần cuộc viếng thăm kỳ lạ của ông nội em thì nghe mình không thể quên con bịnh được nữa".

Chàng day lại nhìn thiếu nữ thì thấy mắt mũi nàng đỏ cả. Một người thứ tư đang đứng sau lưng nàng mà sắc phục cho chàng biết ngay rằng đó là một nữ giám thị.

Bà nữ giám thị già nầy cũng mủi lòng rơi lệ, mặc dầu làm việc thâm niên hẳn bà phải quá quen với những cảnh thuộc loại nầy.

Nhìn sự nỗ lực của hai thức giác tàn lụn ấy, Lưu tin chắc rằng phải có một tấn bi kịch cũ gần nửa thế kỷ mà có thể thế hệ thứ ba là người thiếu nữ ngây thơ đang đứng cạnh chàng, không hay biết gì cả.

Thế hệ thứ nhì là cha của cô gái, có lẽ biết, bởi còn nhân chứng của tấn bi kịch ấy, họ bép xép, nếu tấn kịch công khai, họ xầm xì nếu tấn kịch được giấu giếm.

Những nhân chứng nầy không hẳn đã chết hết rồi, nhưng chuyện đã hóa thành chuyện thời sự của thế kỷ trước mà họ lại già quá rồi, không thích ngồi 1ê đôi mách nữa nên bí mật gia đình nào cũng đến thế hệ thứ ba là được chôn luôn.

- Thôi đi về ông!

Hai ông bà lặng lẽ nhìn nhau ngót nửa tiếng đồng hồ nên cô cháu của họ thấy rằng bấy nhiêu đó đã đủ lắm rồi.

Thiếu nữ nói xong, cầm tay ông cụ đặt lên vai nàng, lặng lẽ nhìn bà cụ người dưng lần chót rồi trở gót, ông cụ máy móc xây lưng theo cháu.

Cả ba im lặng bước ra, bà nữ giám thị già hỉ mũi rồi cũng đi.

Không, không thể nào Lưu chịu bỏ cuộc sau trận chấn động tâm thần lần thứ nhì nơi chàng, trong buổi sáng nầy cả. Chàng phải quen với gia đình nầy mới được.

Tò mò tìm biết chuyện riêng tư của người ta thì xấu xa lắm, nhưng có những chuyện riêng tư lại không phải là riêng tư nữa đối với hạng người nào đó, chẳng hạn đối với một thanh niên hơi hơi muốn vào làm rể ở gia đình ấy!

Hắn có quyền kín đáo theo dõi và điều tra như một nhà trinh thám có cái quyền ấy, chỉ khác là quyền của hắn vì lợi riêng cho hắn, còn quyền của nhà trinh thám thì vì công ích.

Lưu nhớ ra là khi nãy, thiếu nữ cứ thẳng thắn mà nói chuyện chồng con của nàng về sau, không e lệ chút nào thì làm quen với nàng lâu dài không khó lắm đâu.

Tuy nhiên mãi cho tới khi họ để chơn lên chiếc cầu gỗ bắc ngang qua con suối chảy xuyên cái sân nhà thương, con suối từ trong rừng sâu đổ ra, để trôi về đâu không rõ. Lưu mới tìm được cách ra khỏi cảnh ngậm câm của chàng. Chàng hỏi:

- Không chắc gì ta sẽ được may mắn gặp nhau ở đây nữa, mà tôi thì rất muốn gặp lại cô. Vậy làm thế nào để...

Cô gái quay lại nhìn người thanh niên nầy rồi cười rất giòn mà đáp:

- Rất dễ, xin mời anh đến nhà em chơi, hôm nào đó, tùy anh.
- Té ra cô được tự do có bạn trai?
- Vâng. Anh đã thăm bà nội lớn của em, đáng lý gì em cũng thăm chị ấy mới phải cho. Nhưng coi bộ ông nội em đã mệt. Xin anh thông cảm, và em chúc chị ấy mau lành.
- Cám ơn cô, và cô khỏi phải xã giao về cái vụ thăm viếng không cần thiết ấy. Xin cô cho tôi biết địa chỉ và quí danh.
- Em tên Liễu. Còn nhà em thì... à, anh về bằng gì?
- Tôi có xì-cút-tơ[1] ngoài kia.
- Nếu không, mời anh cùng đi xe của em, và như vậy, anh sẽ biết nhà. Em ở tại đầu cẩu bên nầy, cây cầu nối liền đường Hàng Thị và đường Hàng Sanh, anh biết khu phố đó chớ?
- Biết.
- Cầu không có tên, nhưng có người gọi là cầu Hội đồng Sầm.
- Nhưng bên nầy là bên nào?

Liễu lại cười và nói:

- Dĩ nhiên người thành phố phải đứng ở vị trí thành phố mà nói. Bên nầy tức là bên trung ương thành phố Gia Định.
- Chắc cô ở đó đã lâu lắm rồi chớ không phải mới tới?
- Đúng. Nhưng gì làm cho anh đoán như vậy?
- Cô dùng toàn địa danh cũ. Chẳng hạn Gia Định, cô gọi bằng Bà Chiểu, đại lộ Bạch Đằng, cô kêu bằng đường Hàng Thị, còn cái Hàng Sanh ấy nữa.

Liễu cười giòn lên mà rằng:

---

[1] *xì-cút-tơ = scooter: xe gắn máy bánh nhỏ*

- Em đã quen miệng rồi. Thuở em còn bé, người trong vùng kêu như vậy. Anh thật có tài trinh thám.

Lưu cũng cười, và nói:

- Tôi rất muốn có tài đó, chỉ lo rơi vào câu lạc bộ bảy người mà thôi.
- Câu lạc bộ bảy người là gì?
- Chuyện dài lắm, và buồn cười lắm, để hôm nào tôi kể cô nghe.
- Em chỉ nhà chưa trọn. Hay là để em thử tài trinh thám của anh chơi. Anh cứ tìm, mà không giao hỏi thăm ai hết.
- Tôi sẽ tìm ra cho cô coi.
- À, anh có đến thì đến ban đêm, sau 8 giờ rưỡi, vì ban ngày em bận đi học.
- Nhưng đường Hàng Sanh hay Hàng Xanh?
- Hàng Xanh là danh từ của vài ông nhựt trình, chớ thật ra là Hàng Sanh.
- Nhưng Hàng Sanh là gì?
- Anh có trồng cây si ở đâu chưa?

Lưu bật cười và hỏi:

- Trồng cây si có dính líu gì đến Hàng Xanh?
- Rất có. Cây Sanh cùng loại với cây Si và cả hai cây đều từa tựa như cây Đa. Hồi trước, qua cầu rồi thì hai bên đường có trồng hai hàng cây Sanh. Đó là nơi mà ba em tả chớ em cũng chẳng thấy hai hàng cây Sanh ấy, nó bị đốn năm em chưa đẻ. Nhưng em có biết cây Sanh. Ngay ở trong sân nhà em cũng có một cây, nhưng nhỏ xíu trồng trên non bộ.

Họ đã ra tới cổng nhà thương. Bác tài xế già thấy bóng chủ vội mở cửa băng sau của một chiếc Simca 9 đã cũ và đỡ ông cụ lên đó trước.

Liễu lên sau rồi y đóng cửa lại. Cả hai người bạn mới nầy đều đưa tay lên một lượt để vẫy tạm biệt nhau, và khi xe chạy khỏi đó hơn 10 thước, Lưu nhìn theo, thì thấy Liễu cũng nhìn lại chàng, qua tấm kính sau.

Họ lại vẫy tay một lần nữa.

*

* *

Mười hôm đã qua, từ ngày gặp gỡ trên Biên Hòa mà Lưu vẫn chưa quyết định được có nên đi thăm Liễu hay là không.

Nơi người con trai nầy rất nhiều mâu thuẫn xung đột ngấm ngầm với nhau. Hắn bị Âu hóa rất đậm ở vài điểm nhưng trái lại, nơi vài điểm khác, hắn rất là Việt Nam, rất là Á Đông.

Chẳng bạn như vấn đề trai gái đánh bạn với nhau. Chàng không quan niệm có tình bạn suông giữa trai gái được. Người ta đánh bạn với nhau luôn luôn có hậu ý.

Rồi sau một thời gian tìm biết nhau, không yêu nhau được, người ta bắt buộc phải tiếp tục tình bạn một cách chán phèo trong giả dối.

Vì quan niệm như vậy nên chàng chưa hề có bạn gái bởi cái lẽ rất giản dị là chàng không buồn tìm bạn gái.

Chàng định làm quen với Liễu chỉ vì bí mật mà chàng thoáng thấy, với lại chàng ngỡ rằng chàng đã hơi yêu Liễu.

Nhưng rồi chàng không dám tin lắm là mình yêu.

Nhứt định là trọn đời, chàng sẽ không qua đường với ai cả, từ ngày mà em gái chàng bắt đầu đau khổ vì tình.

Đó là một kinh nghiệm gần như là bản thân. Chàng đã đau niềm đau của em gái chàng thì không thể nào chàng bắt người khác đau như vậy.

"Mình có thật yêu Liễu hay không?" Đó là câu hỏi hằng ngày hằng đêm của người con trai nầy, câu hỏi nó ám ảnh chàng cả khi chàng ngồi nghe giảng trong giảng đường Luật Khoa nữa.

"Đành rằng mình phải biết rõ nó hơn, mới nói chuyện yêu đương một cách nghiêm trang, nhưng đó 1à giai đoạn của lý trí. Giai đoạn đầu, riêng biệt của tình cảm, mình có yêu nó hay không từ lúc mới gặp gỡ lần đầu?".

"Mình tin rằng có tiếng sét ái tình và phải nghe yêu ngay ai thì mới thật là yêu, còn tìm hiểu nhau để đi đến hôn nhơn hay không, thì đó là chuyện khác nữa. Nếu không nghe yêu tức khắc thì không nên tìm biết ai cho mất thì giờ".

Hằng đêm, người sinh viên nầy cứ cố thử "thấy lại" người thiếu nữ ấy xem sao.

Cả hai lần, nàng đều mặc camisole[2] màu mỡ gà, có lẽ may bằng một thứ vải gì như là tussor-shantung[3], nhưng lần đầu chiếc camisole của nàng là thứ camisole tối tân, có lằn xếp lớn nơi cái eo và dưới trôn không có bó lắm.

Lần sau, nàng mặc camisole xưa, chỉ mới xưa có một năm thôi, nhưng trong giới theo mốt, xưa một năm là xưa lắm rồi đó.

Tuy nhiên nhờ xưa nên rất hợp với cảnh. Lần sau là một đứa cháu bé gái dìu ông nó đi, mà chiếc camisole xưa rất là ngây thơ, cho người mặc áo ấy một phong cách học trò rất là dễ thương.

Hình dung ra chiếc áo camisole của thiếu nữ, nghĩ đến tên của chiếc áo. Lưu bỗng bật cười.

Hồi Pháp thuộc, nhà thương điên Biên Hòa, cấm các ký giả viết phóng sự về nhà thương vì thuở ấy y học tâm bệnh chỉ biết có hai trị liệu dã man, xịt nước và bắt con bịnh mặc một thứ áo tên là camisole de force[4] mà ta dịch rất đúng là "áo bó".

"A... ha... ha... mặc camisole để đến một nơi mà ngày xưa người ta chuyên mặc camiso1e de force!"

---

[2] *camisole: áo chẽn, bó thân người*

[3] *tussor-shantung : một loại hàng dệt ròng bằng tơ tằm từ Sơn Đông*

[4] *camisole de force: áo bó không cho cựa quậy, dùng áp chế người điên*

Liễu mặc camisole rất đẹp. Ấy, mỗi loại áo chỉ có một số người là mặc nó vào trông đẹp mà thôi, chớ không phải bất cứ ai cũng có thể mặc bất cứ kiểu áo nào hết đâu.

Nhiều cô gái thô kệch, đen đúa, mặc đầm thì đỡ xấu xí hơn là mặc áo dài ta. Trái lại những cô gái quá mình hạc xương mai, chỉ có thể coi được khi mặc ta mà thôi.

Muốn mặc camisole cho đẹp, không được gầy lắm, mà cũng không được béo lắm, bé nhỏ quá cũng không xong, mà cao lỏng khỏng lại càng dị kỳ hơn.

Đã gọi là áo bó thì nó bó thật đấy. Mà hễ nó bó thì không giấu được cái gì hết, và nếu thân thể của cô gái nào mà suông như chiếc gối thì không làm sao mà độn nó có eo được.

Nhiều thiếu nữ người mình, mặc camisole, lại mang dép. Cho dẫu là dép mắc tiền đến đâu, trông cũng cứ như là họ mặc bi-da-ma ở nhà. Có cô lại đi giày y ta-lông[5]. Đâu có được. Camisole là áo thiếu nữ, mà thiếu nữ thì chỉ đi giày đơ-mi ta-lông thôi. Liễu đã ăn mặc đúng điệu nên phục sức của nàng không chỗ chê.

Nàng không có đánh phấn và chắc mộ thể thao nên hơi đen. Đó là nước da đen "duyên" mà trời cho nàng, nước da mà nhiều cô phải giả tạo bằng thuốc, vì con trai bây giờ rất mê cái đen duyên ấy!

Chắc là Liễu sẽ còn lớn nữa, và chừng ấy, nàng sẽ thanh lịch kinh hồn. Chỉ có người phụ nữ nào cao lớn mới thanh lịch được.

Chàng đoán rằng Liễu sẽ còn lớn nữa vì giờ nàng đã trung bình rồi, đối với tầm vóc một phụ nữ Việt Nam, mà nàng thì mới có mười tám thôi. Vả lại ông nội của nàng lớn người lắm.

Bà nội lớn cũng cao lớn, và chắc bà nội ruột, cha mẹ nàng cũng thế, vì thường thường người ta hay tìm vợ tìm chồng cho xứng với nhau về vóc dáng.

Liễu chỉ ngây thơ vì còn quá trẻ thôi, chớ đó là một gương mặt láu lỉnh và thông minh, không cười cũng cứ thấy là nàng vui vẻ mà cả cho đến khi nàng xụ mặt giận dữ, cũng không thấy nét nào ác hiểm lẩn lút trên đó.

"Mình có bị tiếng sét hay không? Nếu không, sao mình lại nhận diện được nó khi gặp nhau lần thứ nhì? Nếu không sao một trăng rồi, mình cứ nghĩ mãi đến nó, không giờ phút nào mà cô bé ấy không lởn vởn trong tâm trí của mình!"

Lưu quyết định đi thăm Liễu trưa mai nầy. Bỗng chợt nhớ ra lời dặn của nàng, chàng dời buổi thăm viếng lại tối mai. Tuy nhiên, sáng mai không có buổi học, chàng sẽ đi vào trong ấy.

Chàng phải trổ tài trinh thám thì không thể trổ tài ban đêm được vì chỗ ấy không được sáng đèn lắm. Phải tìm nhà ban ngày trước để có đi thăm bạn ban đêm thì biết nơi mà đến cho đúng chỗ ngay.

---

[5] *ta-lông = talon: gót giày; nguyên / y ta-lông : gót giày cao đúng mức cao nhứt; đờ-mi ta-lông = demi-talon : gót cao lưng chừng, bằng nửa gót nguyên ta-lông*

Nhớ lại cuộc thử thách của cô bé, Lưu buồn cười và thích chí lắm. Nàng rắn mắc một cách rất dễ ưa, trẻ con một cách ngộ nghĩnh quá.

Người sinh viên Luật khoa nầy ra đi hồi chín giờ cho chắc ăn. Liễu có thể đi học trễ mà chàng thì không thích bị nàng bắt gặp đang ngơ ngác tìm nhà.

Bà Chiểu với Sàigòn, chỉ cách nhau một cuốc Taxi mười hai đồng thế mà ở đây có không khí tỉnh rõ rệt. Lưu nhớ ra rằng Liễu không cho chàng được phép hỏi thăm ai.

Hỏi thăm ai? Vâng đó là một điều chỉ có thể làm được ở tỉnh thôi, chớ ở đô thành thì không mong hỏi thăm ai về nhà của người nào cả.

Người trinh thám hạng bét của một nước thái bình yên ổn nhứt cũng tìm được nhà Liễu, nếu người ấy thông minh. Nàng đã nói rằng nàng ở đây từ bé đến lớn thì ngôi nhà hẳn phải cũ. Mà ở đây chỉ có một ngôi biệt thự cũ thôi.

Đó là một ngôi nhà cất bằng gạch, nhưng lối kiến trúc lại nhại lối châlet bằng gỗ của xứ Thụy Sĩ.

Nhưng châlet Thụy Sĩ luôn luôn cất trên núi mà ngôi biệt thự nầy lại xây trên một đám đất nê địa, nên trông hơi dị kỳ.

Phải, ở đây là nê địa vì đó là đất bờ rạch. Và phải biết rằng rạch Sàigòn giống rạch Hậu Giang, bờ rạch là đà mặt nước chớ không phải rất cao như các bờ rạch miền Đông.

Tuy nhiên, địa thế nầy giúp cho ngôi nhà rất nên thơ, khi nước lớn, bùn non ở mé rạch bị nước che lấp hết trông như nhà cất dựa bờ hồ nào. Một cây phượng vĩ tàng xanh đang nhuộm máu và soi bóng trên mặt rạch phẳng lì. Chỉ khi nào nước ròng, chảy mau, thì mặt rạch mới bị xao xuyến mà thôi.

Đó là cảnh bên hông trái của ngôi nhà, tức bên phải của khách đứng ngoài nhìn vào.

Bên phải của châlet giả nầy, Lưu thấy nhà xe và chiếc Simca 9 cũ nằm yên trong đó. Ấy, dấu vết ràng ràng như vậy thì họa là có mù mới tìm không được.

Nhà vắng hoe. Ngoài vườn cũng không thấy bóng người bóng vật nào cả.

Đó là một ngôi nhà xa lạ, mà có lẽ chàng đã thấy hàng trăm lần rồi, một cách dửng dưng, nhưng hôm nay bỗng nhiên sao mà nó như là có hồn và chàng nghe ngôi nhà nầy thân yêu với chàng không biết bao nhiêu mà nói.

*

* *

Tám giờ đêm. Dưới nhà, cửa đóng nhưng bên trong sáng đèn. Trên lầu, các cửa sổ đều mở có ánh đèn chong.

Chỉ bây giờ, Lưu mới chợt thấy là nhà nầy thật là nhà Tây: cửa sổ không có chấn song sắt, trái với nhà của ta, kể cả những ngôi biệt thự to lớn và tối tân.

Xứ ta ngay hồi không có chiến tranh, cũng trộm cướp như rươi[6] nên ta đành phải cất nhà tù mà ở chăng?

Cửa sổ không chấn song sắt làm nổi bật lên giá trị của bức màn, và trông sang trọng vô cùng, bức màn sang trọng, khung cửa sang trọng, ngôi nhà cũng hưởng lây vẻ sang trọng ấy.

Lưu đẩy xe lên lề cỏ, đạp bàn chống xuống, khóa xe lại rồi bước tới trụ cổng để bấm chuông.

Có tiếng chó sủa, nhưng bị bịt câm mồm ngay, rồi một chị người nhà chạy ra. Chị ta lặng lẽ chào khách, do dự giây lát rồi hỏi:

- Thưa thầy, thầy tìm nhà ai?

Lưu có cảm giác rằng nhà nầy không bao giờ có khách hay sao mà chị người mà nầy hơi ngạc nhiên, hơi sợ hãi và đã do dự khá lâu:

- Tôi là bạn của cô Liễu.
- Dạ, nhưng tôi báo tên ai?

À, thì ra nhà nầy vẫn có khách. Câu hỏi của chị người nhà rất là Tây, chứng tỏ rằng chị ta thạo tiếp khách lắm, mà toàn 1à khách phải được báo tên với chủ nhà hẳn hòi.

- Chị cứ nói người ở nhà thương Biên Hòa.
- À, ra vậy.

Chị ta mở cổng cho khách vào, và khôn ngoan, chị dông đi thật lẹ. Đó là lối bỏ khách khéo léo, hắn đứng chờ mà không tức mình, vì thấy rằng chị kia bận chạy vòng để vào trong báo tin, chớ không phải bỏ bê khách.

Nếu chị ta đưa khách thẳng tới cửa, rủi trong nhà không chịu mở vì không biết khách là ai, bởi cái tên lạ hoắc, thì chị ta sẽ phải ngỡ ngàng với khách.

Nhưng chàng không phải đợi lâu. Chàng đứng trước cửa chánh chỉ đâu lối một phút thôi thì cửa lớn mở ra và chính chị người nhà khi nãy xuất hiện nơi khung cửa.

- Dạ, mới cậu vô.

Chị ta đã thay đổi lối xưng hô.

Có lẽ vì Liễu đã đoán biết đó là chàng và đã xác nhận với chị rằng chàng là bạn của nàng.

Chàng bước qua khỏi ngưỡng cửa thì thấy chị người nhà mở đèn ngoài sân. Dầu sao, người ta vẫn phải đề phòng. Liễu chưa thấy mặt chàng thì chàng còn có thể là một tướng cướp.

---

[6] *trộm cướp như rươi : Con rươi là một loại trùng ở dưới nước giống như con ruốc, bắt về để làm mắm. Vì chúng nhiều vô số nên người ta hớt bằng vợt, đổ đầy cả xuồng hay phải dùng thùng lớn để chứa.*

Khu phố nầy vắng vẻ lắm, chắc nhà nào cũng phải cẩn thận đối với khách lạ như vậy cả.

Chị người nhà mở đèn ngoài sân, do cái công-tắc đặt ở tường, cạnh khung cửa chánh. Xong rồi chị mời khách ngồi rồi đi vô buồng. Khách chưa kịp ngồi và chị cũng chưa qua khỏi cửa buồng thì chủ nhà xuất hiện.

Chủ nhà? Chỉ là một lối nói vậy thôi, chớ thật ra cô bé Liễu còn lâu lắm mới được làm chủ nhà thật sự.

Đã hay tin khách đến mà Liễu vẫn mặc bi-da-ma. Nhưng Lưu thích như vậy hơn. Liễu không khách sáo tức là cho phép chàng thân mật vậy.

- A anh! Em cứ tưởng anh xạo rồi không tới.

Liễu từ trong buồng vừa đi vừa nhảy vừa reo lên câu trên đây. Vừa đi vừa nhảy là tác phong con gái hư hèn, đối với con mắt của các cụ. Nhưng nó hay vô cùng đối với Lưu.

Chàng thấy Liễu là một cô em gái rất dễ thương, tánh trẻ con nầy không gợi ngay tình yêu, nhưng thấy đà thương liền.

- Gì làm cho "em" nghĩ vậy?

Tự nhiên, Lưu đổi lối xưng hô, đổi xong rồi mới hay là mình đã bất giác mà bước ngay tới chỗ thân mật.

- Tại mỏi mòn trông đợi anh chớ gì.

Liễu nói câu nầy, nửa đùa, nửa thật, giọng là giọng tuồng. Nửa thật nghĩa là vẫn có sự thật trong đó phần nào, khiến Lưu sung sướng vô cùng.

Chàng không buồn cắt nghĩa tại sao mãi cho tới bữa nay chàng mới đến, vì chàng đâu có hẹn đúng ngày nào, với lại không thể giải thích một sự kiện mà lý do sẽ làm mích lòng cô bé: chàng đã không tin rằng chàng yêu Liễu.

Chị người nhà lấp ló nơi cửa buồng, tức sau lưng Liễu, nàng ngồi ở chiếc ghế sa-lông[7] phía trong. Có lẽ nàng biết như vậy nên nàng hỏi khách:

- Anh uống gì?
- Nước lạnh.
- Nước lạnh, chị Tư ơi.

Câu đó là tiếng vang của Liễu, tiếng vang ấy dội lên cho người sau lưng nàng nghe.

Rồi Liễu cười nói với bạn:

- Em rất nóng nghe chuyện "câu lạc bộ bảy người".
- Té ra em chỉ mỏi mòn trông đợi câu chuyện đó chớ không phải trông đợi anh?
- Em trông đợi cả hai nhưng trông đợi anh hơn vì có anh mới nghe được câu chuyện. Thế nào, nhà thám tử đại tài tìm nhà em có khó lắm không?

---

[7] *sa-lông = salon : bộ ghế để trong phòng khách*

- Khó như lấy trong túi ra một bao thuốc.
- À, thuốc! Chị Tư ơi, cho gói thuốc nữa nha.
- Không, anh không có hút thuốc.
- Vậy à? Trong lớp học của em, các anh ấy hút thuốc như là un muỗi.
- À, em học ở đâu?
- Em học lớp dự bị Cao Đẳng Mỹ Thuật.
- Vậy là nghệ sĩ rồi.
- Đâu có. Người ta chỉ dạy kỹ thuật thôi, còn nghệ sĩ được hay không cũng do tâm hồn mình chớ! Trường Mỹ thuật nước nào cũng vậy.
- Nhưng mỗi anh mỗi chị nào học ở đó chắc cũng đều tin rằng mình có tâm hồn nghệ sĩ?
- Không biết. Nhưng nếu không tin, họ cũng đến phải tin vì chịu ảnh hưởng của một số giáo sư nghệ sĩ.
- Giáo sư nghệ sĩ là thế nào?

Chị người nhà đã bưng hai ly nước lạnh ra tới nơi, với lại một gói thuốc, một hộp diêm. Không thấy nước đá trong ly, nhưng thành ly lại rịn mồ hôi, chắc là nước ướp trong tủ lạnh.

- Giáo sư nghệ sĩ tác phong họ thế nào?

Lưu lặp lại câu hỏi, lần nầy chàng hỏi rõ hơn một chút.

- À, có một ông giáo sư tên là ông Tú. Ông ấy ở bẩn không thể tưởng tượng được. Ông thường liếm những cây cọ dính đầy dầu sơn, thường bôi tay dơ lên áo quần và bảo rằng dám làm như vậy mới thành nghệ sĩ được.
  Thế rồi anh nào cũng liếm cọ sơn, cũng bôi tay bẩn lên áo quần hết thảy.

Lưu cười ngả nghiêng, ngả ngửa, lâu lắm mới nín được và hỏi:

- Chắc Liễu cũng ở bẩn như vậy?
- Không, học trò con gái không chịu bắt chước ổng, nên ổng thường nói: "Con gái trong lớp nầy sẽ không có đứa nào nghệ sĩ hết ráo". Mời anh uống nước.
- Nữ nghệ sĩ đừng có khách sáo. Anh đang mê nghe chuyện trường Cao Đẳng Mỹ thuật thì em cứ kể tiếp cho anh nghe là hơn. Còn cái vụ hút thuốc?
- Em đã nói lớp dự bị là một cái lò Bát Quái khói đặc nghẹt. Ấy đó cũng là để làm nghệ sĩ theo lối ông Tú. Các anh ấy thích có được hai ngón tay vàng khói thuốc thơm như tay ông Tú. Mà muốn được thế, phải hút thuốc cho nhiều vào, và phải hút lâu ngày chầy tháng. À, anh học ở đâu, anh chưa hề cho em biết tên, biết trường gì cả.

Đây là câu hỏi chờ đợi. Lưu cứ buồn mà tưởng rằng Liễu không thích chàng nên không hề hỏi về chàng.

Sự thật thì sự sơ sót ấy chỉ do Liễu thiếu kinh nghiệm sống và xã giao mà thôi. Ngay ở phút đầu, không hiểu sao, nàng cứ đinh ninh rằng Lưu là học trò. Không có dấu hiệu gì chỉ hoạt động của chàng cả, nhưng nàng lại ngỡ như vậy. Nàng lại đinh ninh rằng Lưu chưa có gia đình nên mới nói rằng nàng nghĩ đến ngày Lưu lập gia đình nên thương xót Bích lắm.

Nhận một thanh niên là bạn mà chưa biết gì hết về người ta, chỉ tưởng tượng không mà thôi, là khuyết điểm thông thường của những cô gái ngây thơ.

- Anh là Lưu. Anh học năm thứ hai trường Luật.
- Ông thầy cãi tương lai! Hèn gì mà anh tò mò quá.
- Tò mò hồi nào đâu?
- Cứ muốn biết chuyện nhà em, không tò mò là gì?

Lưu cười xòa, Liễu nói:

- Nhưng anh khiêm tốn lắm thì tha tội tò mò cho anh vậy.
- Em thấy rằng anh khiêm tốn?
- Anh nói "trường" Luật một cách giản dị, chớ không nói "Đại học" Luật khoa. Nhiều người cứ muốn trường của họ là Đại học, để nghe cho oai, cả đến trong trường của em mà nhiều anh, nhiều chị cứ ước ao nhà nước sửa tên trường lại là Đại học Mỹ thuật.
- Đó cái bịnh ở xứ ta hiện nay. Họ cứ tưởng hễ trường nào mà sinh viên phải có bằng Tú tài mới vào được, là được quyền xưng là Đại học. Họ đâu có dè hai chế độ Cao Đẳng và Đại học rất khác nhau.
- Mà trường của em không có buộc bằng Tú tài mới chết chớ.
- Vậy à?
- Ừ, trong lớp, mà dễ thường cả trường nữa, chỉ một mình em là có Tú tài I mà thôi.
- Nhưng sao em bỏ học văn hóa để...
- Là tại em mê nghệ thuật hội họa. Ba má em ngăn thế nào cũng không nghe.
- Em là nghệ sĩ đứt đuôi rồi đó.
- Em chỉ mong được như thế thôi.
- Còn anh mê chuyện trường Cao Đẳng Mỹ thuật của em.
- Cũng chẳng còn gì lạ để mà nói.
- Sao lại không! Các anh, các chị ấy đi học ăn mặc thế nào? Anh nghe nói đến đám khói thuốc anh tưởng tượng đến những mái tóc Beatles, những đôi giày Santiago.
- Tưởng tượng của anh không sai sự thật bao nhiêu.
- Còn em, em ăn mặc thế nào?
- Em mặc bơ-lu-din..[8]. cho gọn.

Liễu đáp xong, cười giòn lên để tự chế diễu mình, ngăn bạn nàng nhạo báng nàng, bởi vì nàng đã tự chế rồi thì chàng hẳn phải thôi.

Nhưng Lưu thôi chỉ vì bận suy nghĩ về chỗ do dự mấy giây của Liễu trước mấy tiếng "cho gọn". Có lẽ phải thú rằng mình ăn mặc như nữ cao-bồi, nàng bị mặc cảm trước một anh con trai nghiêm trang chăng?

---

[8] *bờ-lu-din = blue jeans: quần cao-bồi, quần din, quần bò màu xanh*

Bỗng Lưu cũng bị mặc cảm luôn. Chàng thấy mình quá nghiêm trang, có vẻ khô khan quá, nhứt là trước một cô gái có thể có tâm hồn đẹp của một nghệ sĩ, nên chàng pha trò:

- Em cũng là một cây xanh dờn.

Đôi bạn cười xòa với nhau. Liễu lại kể thêm chuyện trường nàng, không phải vì thích kể, mà vì một liên tưởng kia:

- Nếu anh nghe các anh ấy nói chuyện, làm ồn, và chạy nhảy trong lớp học thì anh sẽ thấy rằng ở ngoài đời người ta điên nhiều hơn trong nhà thương điên Biên Hòa.

Cả hai lại cười xòa.

Liễu đã nghiêm trang trở lại và hỏi:

- Tuần rồi anh có đi thăm chị ấy không, à chị gì đó anh?
- Nó tên là Bích. Má anh đi thăm nó mỗi tuần, anh bận học nên ít đi lắm. Chúa nhật lại cần nghỉ ngơi.
- Chị ấy mắc bịnh từ bao lâu rồi?
- Hơn ba tháng nay.
- Lạ quá, anh. Sao mà y học, cả Đông y lẫn Tây y đều chữa bịnh tâm trí dỡ quá, em ít nghe có người khỏi bịnh quá.
- Sự thật thì từ ba mươi năm nay Tây y tiến rất nhiều ở địa hạt đó. Nhưng số người lành bịnh vẫn ít hơn số người lành các bịnh thường, vì bịnh tâm trí là bịnh của bản ngã chớ không phải của cơ thể, mà bản ngã là cái gì vô hình, trừu tượng, nên rất khó trị, cho dầu có tiến bao nhiêu đi nữa.
- Té ra không phải do cơ thể mà...
- Chỉ do cơ thể một cách xa xôi mà thôi. À, người bịnh bị chấn động tâm thần, mất thăng bằng nơi tâm trí, rồi bản ngã bị xáo trộn đi.
- Nhưng ai cũng đã bị chấn động tâm thần, ít lắm là một lần trong đời họ, sao chỉ có một số người mới điên thôi?
- Phải bị chấn động mạnh lắm mới điên.
- Ừ, thì em nói "ít lắm là một lần", tức là lần bị chấn động thật mạnh ấy, chớ còn chấn động thường thì dễ thường mỗi tuần ta đều bị một lần.
- Anh không sành lắm về vấn đề đó và ta không nên đi xa hơn.
- Còn do cơ thể một cách xa xôi là làm sao?
- Tỳ vết nơi tâm thần bắt nguồn ở những nơi khác hơn là cơ thể nhưng đôi khi cũng ở cơ thể, mà nếu như vậy, phải qua nhiều thế hệ người một cơ thể bịnh hoạn mới ảnh hưởng đến tâm thần. Thí dụ đời ông cố mắc một chứng bịnh nguy hiểm...
- Bịnh gì?
- Tốt hơn là em đừng hỏi. Người ông cố ấy chết vì bịnh đó, nhưng con cháu ông không chết, nhưng cơ thể họ không trong trắng nữa. Nhược điểm của cơ thể của họ ảnh hưởng đến tâm thần họ.
- Chấn động tâm thần! Chấn động tâm thần!

Liễu nói khe khẽ cho một mình nàng nghe thôi, gần như là lẩm bẩm. Có lẽ nàng đang thắc mắc tự hỏi không biết bà nội lớn của nàng và Bích đã bị chấn động tâm thần vào dịp nào.

Lưu cũng đang tự hỏi thầm như vậy, nhưng chỉ hỏi về chấn động nơi bà cụ mà thôi. Chớ còn Bích thì chàng đã biết quá rõ rồi.

Không, thế hệ thứ ba khó lòng mà biết được bí mật trong gia đình của thế hệ thứ nhứt, nếu không nhờ một sự tình cờ nào. Chắc Liễu không biết gì hết đâu.

Nhưng bí mật ấy hẳn phải xảy ra trong ngôi nhà nầy. Nhà nầy cũ lắm, chắc cũng cao niên bằng một người năm mươi, thì cả thời thanh xuân của một ông cụ bảy mươi mốt, hiện đang lẫn lụ, rất có thể trải qua ở đây.

Bây giờ Lưu mới đưa mắt nhìn bên trong của nhà nầy. Ngôi biệt thự giả vờ làm châlet nầy không to lắm.

Dưới nhà chỉ có một buồng còn bao nhiêu diện tích còn lại dùng làm phòng tiếp khách và phòng ăn.

Lưu đoán rằng dưới căn buồng hẹp ở bên trong cùng chỉ mới xây về sau nầy thôi, khi ông cụ, bà cụ đã yếu chơn, ngại leo thang lầu, còn cha mẹ của Liễu với lại nàng thì ở trên gác.

Cái cửa buồng mà sau đó chị người nhà lấp ló khi nãy, thật ra là cửa sau, trổ ra một hành lang tối, mới trông cứ ngỡ đó là một cái buồng.

- Anh đang nghĩ gì?

Thấy khách thình lình làm thinh Liễu không thắc mắc lắm, vì nàng tưởng hắn không tìm được đầu đề câu chuyện. Nàng cũng bí như thế và hỏi bậy như vậy, mong rồi câu chuyện sẽ tới.

- À, không, anh không có nghĩ về gì hết. Anh làm quen với gian phòng nầy.
- Chắc anh chưa làm quen với cái sân?
- Chưa.
- Ngày mốt là chúa nhựt, anh tới chơi ban ngày, ta chỉ ở ngoài sân thôi, và anh sẽ biết sân.
- Hay lắm. Anh rất muốn tới đây ban ngày lắm.
- Đáng lý thì sáng mốt nầy em đi vẽ trên Thủ Đức, nhưng em thích ở tiếp anh hơn.
- Cám ơn lòng tốt của em. Nhưng bỏ vẽ có hại lắm cho sự học của em hay không?
- Có gì đâu. Đó là bài tập ấy mà. Nhưng sao lại lòng tốt? Em tiếp anh đâu có phải do lòng tốt. Tại em thích tiếp anh đó chớ.

Lưu đứng dậy để xin phép về mặc đầu chàng còn muốn ở lại lâu hơn nữa, nhứt là sau câu nói cuối cùng trên đây của Liễu.

Chàng biết phép lịch sự và thấy rằng không nên kéo dài lâu hơn, buổi sơ giao tốt đẹp nầy, nó có thể hết tốt đẹp khi chủ nhà bực mình.

Chàng lại là một anh con trai rất trầm tĩnh trong chuyện yêu đương, thấy rằng cần xem lại khúc phim nầy ở nhà, cần lắng nghe lại lòng mình hơn là sống trực tiếp với đương sự thứ nhì là Liễu.

Liễu cũng không cầm cọng chàng ở lại, vì nàng chưa biết giả dối xã giao.

Nàng tiễn bạn ra tận lề cỏ, vịn ghi-đông[9] của chếc xì-cút-tơ rồi nói:

- Anh về ngã Hàng Thị hay Hàng Sanh?
- Hàng Thị, vì anh ở đường Hiền Vương.
- Lối nào?
- Lối ngã ba Duy Tân.
- Té ra cũng gần đây.
- Cái đó còn tùy. Nếu đi bộ thì không xa lắm. Em được phép đi ra ngoài với bạn trai hay không?
- Em chưa xin phép ấy lần nào, nhưng chắc được, mà có lẽ khỏi phải xin nữa. Ba má em khoáng đạt lắm.
- Như vậy hôm nào ta đi Biên Hòa bằng xe nầy.
- Hay lắm. Em ngồi xe hơi, nhứt là phải ngồi mãi ở băng sau, em thấy em là bà cụ quá. Em định học lái xe để tự lái lấy, cho bác tài nghỉ việc, nhưng chưa kịp học.
  Ngồi xe hơi, em thấy các chị khác ngồi sau xì-cút-tơ, em thèm ghê đi.

Liễu rất thành thật và thẳng thắn mà nói lên sở thích ao ước của một người con gái. Kinh nghiệm, thông minh và khôn ngoan, Lưu không phồng mũi lên khi nghe những lời ấy vì chàng biết rằng nàng thích được đèo theo sau xì-cút-tơ là do tinh thần thể thao, vì tâm trạng của tuổi trẻ thôi chớ không phải vì mê chàng.

Chàng cũng không thất vọng, không thấy đó là lối tán tỉnh ngược đời của con gái lẳng quyết chim con trai như ở nhiều trường hợp khác. Không, Liễu chỉ ngây thơ, thẳng thắn mà tỏ mơ ước của nàng với một người bạn thôi.

- Thôi, anh về em nhé, và xin hẹn sáng chúa nhựt.

Chàng vừa đẩy xe xuống khỏi lề cỏ vừa nói như vậy.

- Rất mong anh.

Khi Lưu quày xe để ngược đại lộ Bạch Đằng thì chàng nghe Liễu nói sau lưng chàng:

- Ưng ai trái thị rớt bị bà già!

Chàng bật cười rồi cả hai cười xòa với nhau. Trận cười nầy sao mà làm cho họ thân với nhau hơn trước nhiều quá. Lưu nghe thương cô em gái tinh nghịch nầy.

Đó là một lời cầu nguyện trong câu chuyện cổ tích kia mà chàng thì sắp đi trên đường Hàng Thị. Hàng Thị ngày nay bị đốn chỉ còn lưa thưa có mấy cây thôi nhưng lời nguyện xưa không bao giờ chết trong bia miệng của dân tộc.

---

[9] *ghi-đông = guidon: tay láy xe hai bánh*

Sợ cái giây phút đẹp mong manh nầy tan vỡ như một chiếc bong bóng xà bông, Lưu vội lên xe và hô lớn:

- Chúa nhựt em nhé.
- Vâng, tám giờ sáng. Anh ăn điểm tâm với em.

*

* *

Đây là lần thứ một trăm mà sinh viên lớp dự bị phải vẽ cây chuối.

Trước khi vào lớp, các nghệ sĩ tập sự xì xào với nhau:

- Bữa nay là giờ của ông "Cây Chuối".

Rồi họ cười ồ lên, mặc dầu viễn ảnh phải vẽ cây chuối làm cho họ ngán ngầm, sợ hãi.

Ông Cây Chuối là một giáo sư chưa già nhưng rất lười mặc dầu đó là một giáo sư lỗi lạc. Đáng lý gì ông đưa các sinh viên đi tập vẽ trong thành phố, ông lại chỉ bắt họ vẽ cây chuối trong trường để khỏi phải đi đâu cho nhọc xác.

Thật ra, cây chuối ấy không trồng trong sân trường mà thuộc vào một đám chuối của vườn nhà bên cạnh, ở hông trường, hướng Phú Nhuận.

Ông thầy vừa để chơn vào lớp là các sinh viên reo lên:

- Vẽ cây chuối nữa phải không thầy?
- Cố nhiên - Ông giáo sư đáp.

Và hình như nghe được mỉa mai trong câu hỏi của học trò, ông thầy giải thích:

- Các anh chị có biết hay không? Nhà văn Thạch Lam đã nói rất đúng rằng không cần đi năm châu, bốn bể, phiêu bạt giang hồ khỉ khô gì hết ráo mà cũng thành đại văn hào được như thường, nếu ta biết rõ xó hè của ta, ở đó có rất nhiều chuyện đặc biệt đáng viết ra.
- Nhưng tụi tui đã biết rõ cây chuối ấy.
- Biết đâu mà biết, các anh chị vẽ cây chuối ấy chưa nên hình mà.

Không đợi lịnh thầy, sinh viên thu lượm cọ, lượm goách[10], lượm sơn, rần rần kéo nhau để qua vườn hầu vẽ cây chuối bất hủ của thành phố Gia Định.

Nếu ngày sau có anh chị nào trở nên nhà danh họa thì hẳn cây chuối tối tăm nầy phải đi vào lịch sử.

Người học vẽ nào cũng sợ nhứt phải vẽ những thứ gì quá đơn giản như cây thước chẳng bạn, bởi không có gì để vẽ cả, trừ vài đường ngay, nét thẳng, không thể ăn gian được bằng những nét huê dạng nào hết.

Bởi vậy chỉ có những tay danh họa mới vẽ nổi cục nước đá cho ra hồn một cục nước đá vì cục nước đá hình thể đơn giản nhứt thế gian.

---

[10] *goách = gouache, một loại màu vẽ tranh*

Cây chuối, thật ra không quá đơn giản lắm, nhưng nó đâu có ngoạn mục được như cổng Lăng Ông Lê Văn Duyệt, đâu có hấp dẫn như ao sen trong thảo cầm viên, thế nên học sinh phấn khởi xuống... sân để nô đùa chớ không phải vì mê cây chuối.

Các nghệ sĩ tương lai ở mọi môn đều phải qua cảnh khổ nầy, cũng như các anh học nhạc một cách căn bản, đánh đàn, chỉ được đánh có một nốt[11] Do suốt tháng trường chớ cấm chơi các bài bản, thì anh nào nặng kiếp tu lắm mới đi trọn đường nghệ thuật được.

Họ ngồi khít sát nhau trên bệ thềm của ngôi nhà lân cận trường nhìn ra vườn, tức về hướng trường mình. Mấy cây chuối đang tắm nắng, mấy cây chuối quá quen thuộc nầy mỗi ngày mỗi trưởng thành lên, có cây đã cho quả rồi, gần được đốn để nhường chỗ cho chuối non lớp khác kế tiếp lớp nầy cũng như lớp nầy kế tiếp lớp trước nhưng họ vẫn hồn nhiên thương yêu cuộc đời chớ không vì hình ảnh mà bùi ngùi cho kiếp phù du của con người.

- À, sao anh lại vẽ cây chuối tím?

Ông giáo sư Cây Chuối hỏi một anh sinh viên như vậy.

- Chớ thầy đã chẳng dạy là nghệ sĩ phải tung hoành thoát sáo, phải tránh giẫm chơn lên các lối mòn hay sao?
- Nhưng anh đã là nghệ sĩ hay chưa nè mà muốn làm phăng-te-di[12]? Anh cứ vẽ cây chuối màu lục non cho tôi coi nào.

*

* *

Liễu thừ người ra. Mấy câu đối thoại trên đây làm cho nàng chợt tỉnh và nàng bắt chợt nàng đang vẽ cây chuối màu xám tro.

Nàng kinh ngạc hết sức. Nàng không biết nàng có đủ tâm hồn nghệ sĩ hay không nhưng từ mấy tháng vào học tới nay nàng luôn luôn tuân 1ịnh thầy và tuân mọi kỷ luật nhà trường không hề huê dạng về khía cạnh nào để làm gì cả.

"Thế sao nay bỗng dưng mình lại vẽ cây chuối màu xám tro? Kỳ lạ chưa?"

Liễu không sao đáp được câu hỏi đó. Và, nàng bật cười rồi bạn hữu của nàng cũng cười, rồi nàng quên thắc mắc đi, lấy giấy ra vẽ cây chuối xanh một cách ngoan ngoãn như một cô dâu hiền.

Cây chuối xám tro kỳ dị nầy sẽ đánh dấu vào đời nàng thật đậm và sau đó nó là đầu dây mối nhợ của tấn bi kịch thứ nhì của thế hệ thứ ba của gia đình nàng.

*

* *

---

[11] *nốt = note: dấu nhạc*

[12] *phăng-te-di = fantaisie: theo trí tưởng tượng, ngoài khuôn khổ, kiểu cọ, kỳ lạ*

Hôm nay Lưu, ăn mặc mặc như đi làm rể. Chàng thắt cà-vạt[13] hẳn hòi và mặc quần áo trắng cho nó sạch sẽ. Chàng bất cần làm dáng với Liễu mà chỉ chuẩn bị để Liễu trình diện chàng với cha mẹ nàng. Mà như vậy chàng phải có vó đứng đắn, nghiêm trang mới được.

Chắc chắn là chàng phải qua cuộc trình diện nầy vì Liễu mời chàng ăn sáng thì hẳn là phải ăn với cả nhà nàng chớ không lẽ lại ăn riêng hay sao.

Chàng đoán rằng sở dĩ Liễu mời chàng ăn điểm tâm là chỉ vì mục đích chánh thức hóa một người bạn trai trước mắt cha mẹ nàng mà thôi chớ ai lại đãi khách như vậy. Người ta đãi ăn trưa hay ăn tối chớ.

Chàng không đáng được gia đình nàng phải cực khổ đãi cơm, mà không đãi cái gì thì không được ông cụ bà cụ thân sinh ra nàng chính thức biết tới.

Vậy, bữa ăn sáng có lẽ chỉ vì thế.

Vừa thấy mặt bạn, Liễu cười hóm hỉnh rồi hỏi:

- Rồi anh sẽ đi dự tiệc ở đâu?
- Đâu có. Sao em hỏi vậy?
- Anh thắt cà-vạt.
- À, ra vậy... Nhưng anh...

Thấy Liễu thình lình thừ người ra, Lưu bỏ dỡ lời giải thích của chàng.

Liễu chợt thấy bạn của nàng mặc trắng, khác hẳn ba lần mà hắn mặc cả áo sơ-mi lẫn quần tây đều một màu xám tro.

Nàng vụt nhớ đến cây chuối màu xám tro mà nàng đã vẽ hôm kia rồi tư lự rất lâu.

Lưu khó chịu quá, ngỡ chủ nhà đang có chuyện buồn nên chàng tìm cớ để rút lui cho phải lúc, thì bỗng nghe Liễu nói:

- Rất tiếc là anh mặc trắng. Em mặc bờ-lu-din màu để ta cùng ngồi trên sân cỏ. Nhưng thôi, ít ra anh cũng phải tháo cà-vạt ra, chớ em không dám tiếp quan to đâu.

Liễu vui tươi trở lại như thường, nên Lưu bỏ ý định rút lui. Chàng cười rồi vừa tháo cà-vạt vừa nói:

- Anh sợ vô lễ với hai bác, nhưng em đã cấm thì thôi vậy.
- À, anh chưa biết tình trạng trong gia đình em nên mới lo như vậy. Ba má em không có ở đây. Thôi, ta đi ra sau.

Liễu dẫn bạn đi ra sau nhà, như đã nói, mà đi qua cửa trước. Sân trước không có gì đặc biệt, ngoài mấy cây huỳnh liên và hai cây liễu, vì sân nhỏ không trồng gì được nhiều.

Sân bên hữu của nhà nầy là một con đường trải đá đỏ để cho xe chạy vào ga-ra[14].

---

[13] *cà-vạt = cravatte*

[14] *ga-ra = garage: nhà để xe*

Sân sau, giữa nhà chính và những căn nhà phụ thuộc như ga-ra, nhà bếp, kho v.v..., rộng minh mông và trồng đủ thứ cây ăn trái chịu đất ẩm như vú sữa, măng cụt, sầu riêng, mận, lý. Lý là một loại trái rất hiếm có ở Sàigòn, và mùa nầy là mùa của nó nên Lưu nhìn mấy cây lý rất lâu rồi nói:

- Năm xưa bà nội anh bị đau nặng thèm một trái lý ghê lắm. Rất tiếc là hồi đó anh chưa quen với em.
- Rồi bà nội …
- … đã qua đời với nỗi thèm khát của bà.

Một chiếc bàn ăn nhỏ đã được đặt sẵn dưới cột một cây vú sữa già và chị người nhà đang dọn ăn.

Liễu không mời Lưu, cứ đi thẳng lại đó và Lưu nối gót theo bạn. Họ ngồi lại trên ghế, đối diện nhau, trước mặt mỗi người có một tách sô-cô-la[15] sữa rất lớn, lên hơi nghi ngút và một dĩa thịt nguội với lại một khúc bánh mì.

Họ ăn ngay, và Liễu giải thích tiếp:

- Ba má em ra riêng từ hồi chưa có em lận. Ổng, bả ở Sàigòn ấy. Em chỉ mới vào đây ở mấy tháng nay để đi học cho gần.
- À, ra vậy. Nhưng sao em nói em ở đây từ thuở nhỏ?
- Điều đó cũng đúng nữa. Hồi em còn nhỏ, ba má em còn nghèo chỉ ở một căn phố thôi, nên lại gởi em vô đây cho bà nội em. Ở đây có sân, có vườn mát mẻ, rất lợi cho trẻ con.
- À, cái gì cũng hữu lý hết, mặc dầu mới nghe thì hơi lạ.

Liễu không có nói gì thêm, nhưng Lưu đoán rằng chắc giờ cha mẹ nàng đã giàu rồi, mà có lẽ rất giàu nữa, vì nhà cửa như thế nầy mà họ không ở mặc dầu mẹ nàng khỏi phải sợ cảnh làm dâu nữa, thì hẳn họ đã có nhà lớn hơn và đẹp hơn. Chàng nói:

- Bây giờ anh mới hiểu ý định của em muốn học lái xe lấy, để cho bác tài nghỉ việc. Chắc xe chỉ có một mình em sử dụng?
- Không, em chỉ đi bằng tắc-xi thôi. Chính ra là để đưa ông nội em đi Biên Hòa mỗi tháng một, hai kỳ.

Đúng là gia đình nầy rất giàu. Chiếc Simca 9 cũ gây tốn hao một cách vô ích mà họ cứ để vậy là đích thị họ rất dư tiền.

Ông nội Liễu có thể đi bằng xe của ba Liễu đánh vào đây, thỉnh thoảng một lần, có phải là ít tốn hơn không?

- Nếu em không về đây thì ai săn sóc ông nội?
- Em về, em cũng không săn sóc được. Em có người cô họ, cô em góa chồng và không con, cô ở đây để săn sóc ông nội em.

Đó là tình trạng thường xảy ra trong các gia đình giàu có ở miền Nam, thường thường một người con gái góa chồng, bị hy sinh chịu cực khổ trở về với gia đình để nuôi cha mẹ, chớ không phải là người dâu mà các bậc cha mẹ đặt hết hy vọng vào.

---

[15] *sô-cô-la = chocolade*

Đôi bạn đã ăn xong. Liễu không nói gì, đứng lên rồi đi qua sân bên hữu, tức qua mé rạch.

Ở đây có một hàng rào mà hôm đi tìm nhà, Lưu không thấy. Hàng rào làm bằng những cây trụ sứ tráng men màu tím, chơn rào và đầu rào là hai dây bê-tông[16] nhưng dây trên được lót gạch sứ men xanh để tì tay lên đó cho êm.

Hàng rào nầy chỉ có công dụng làm ranh giới cho người trên sân khỏi phải thấy bãi bùn khi nước ròng thôi và khi nước lớn như bây giờ, thì mặt nước lé đé chơn rào.

Ở đây không có trồng cây gì hết trừ một cây phượng vĩ ở mãi trong kia, và sau cây phượng vĩ là mấy cây bần có lẽ tự nhiên mà mọc. Đây là sân cỏ, một thảm cỏ màu rêu nõn trải ra, trông rất mát mắt. Người mình ít chơi thảm cỏ lắm, và thảm cỏ nầy với lại những cửa sổ không chấn song sắt, cho ngôi nhà một vẻ Tây phương đặc biệt.

Liễu nhảy lên ngồi trên một tấm bố, nóc lều cắm trại cũ mà có lẽ nàng đã dặn người nhà trải sẵn ở đó từ lúc thấy Lưu mặc trắng.

- Anh có thích phơi nắng hay không?
- Thích lắm nhưng chỉ có đi biển mới phơi nắng được, ở nhà thiếu phương tiện.

Chàng nghe đau xót lắm khi thú nhận điều đó. Chàng ở với cha mẹ, một căn phố không có sân, dưới nhà lại buôn bán, đó là một hiệu ba-da[17], thành thử cả nhà chàng đều bị bỏ tù trên một căn lầu hẹp từ năm nầy đến năm khác.

Chàng tự hỏi, yêu Liễu, chàng có trèo đèo hay không? Nên biết cho chàng rằng chàng không hề dè Liễu giàu đến mức nầy.

Nhưng chàng không lùi được nữa rồi. Nếu như chỉ tò mò về tấn bi kịch xảy ra hồi nửa thế kỷ trước, chàng bỏ cuộc rất dễ dàng. Nhưng chàng phải tự thú với chàng rằng sự tò mò ấy chỉ là một cái cớ mà chàng đưa ra, tiềm thức của chàng bị một lý do khác chi phối, lý do tình cảm.

Yêu đương nào có tội gì đâu? Ấy, nhưng từ ngày em gái chàng mất trí, chàng tự thấy đó là một tội ác lớn nên ý thức của chàng phải giả dối với chàng như vậy trong khi tiềm thức chàng xui chàng hành động theo sở thích của chàng.

Đôi bạn nhìn mặt nhau, qua hai cặp kiếng mát và trong giây phút, Lưu tin chắc rằng cô gái ngây thơ nầy sẽ là người đàn bà của đời chàng.

"Mình sẽ hóa điên hay không, nếu cha mẹ nó từ chối khi mình cầu hôn?" Lưu tự hỏi như vậy rồi bật cười.

- Anh cười gì?
- Em là một cô Lolita già đang tắm nắng.

---

[16] *bê-tông = béton*

[17] *ba-da = basar : tiệm hàng xén, tiệm tạp hóa*

Chàng đáp láo, láo nhưng thật, vì quả chàng cũng thấy như vậy. Cái dáng ngồi và cặp mắt kiếng của Liễu giống hệt dáng ngồi và cặp mắt kiếng của Lolita trong phim.

- Em già lắm sao?
- Đâu có. Em chỉ già đối với Lolita thôi chớ.
- Còn anh là lão giáo sư ấy nhưng mà trẻ quá.
- Đúng, nếu đối với lão giáo sư trong phim. Nhưng đối với em thì già quá.
- Anh đứng người thôi chớ không già. Anh có vẻ người lớn chớ không có tướng học trò.
- Tại anh nghĩ nhiều quá nên anh khằn.
- Không khằn. Đứng người là người lớn, chỉ vậy thôi.

Liễu bỏ dáng ngồi Lolita. Nàng khoanh tay lại trên hai đầu gối, cẳng nửa co, nửa duỗi ra trước mặt nàng, thành thử mũi giày của nàng chỉ còn cách gối chàng có một tấc thôi.

Nàng nhịp một bàn chơn theo nhịp 3-4 khiến Lưu có một liên tưởng về nhịp valse nầy, nên hỏi:

- "Dòng sông xanh" bên ngoài hàng song sứ tím nầy tên thật của nó là gì?

Quả nước của con rạch nhỏ này xanh thật.

- Nó tối tăm lắm chớ không vang danh như "Danube xanh đẹp" mà anh vừa nghĩ tới đâu.

Gót giày của Liễu nện một cái, rồi mũi giày nàng nện hai cái. Lưu thấy đó là một con vật chớ không phải là một bộ phận của thân thể người. Một con vật biết nói, biết hát, và nó đang hát lên điệu nhạc quay cuồng ca ngợi cái dòng sông lạnh Đông Âu danh tiếng:

Một dòng sông xanh xanh
Môt dòng tràn mênh mông
Một dòng nồng ý biếc
Một dòng sầu mấy kiếp
Một dòng trời xao xuyến.
……

- Trong các bức dư đồ thì em thấy ghi là rạch Cầu Bông - Liễu tiếp - Nhưng có người lại kêu là rạch Sư Muôn.
- Vậy à?

Cả hai đều bật cười.

Sư Muôn là một xì-căn-đan[18] của thế hệ trước, tại khu phố nầy mà báo chí đã làm rùm, họ có nghe kể lại.

Một áng mây trắng lững lờ trôi qua che mặt trời sớm mai một cách đột ngột khiến họ như thình lình bị ai ném vào nhà.

---

[18] *xì-căn-đan = scandale: sự tai tiếng, sự xấu xa*

- Yêu cầu em 1ấy kiếng ra.
- Chi vậy?
- Vì đã hết nắng rồi. Với lại anh muốn ngắm mặt em trọn vẹn.
- Chi vậy?
- Em không hiểu đâu. Em chưa hiểu đâu. Nhưng năm tới em sẽ hiểu.

Không, không chắc gì Liễu chưa hiểu mặc dầu vẻ ngây thơ của nàng nó cho nàng cái vó trẻ con. Nàng làm theo lời bạn xin và Lưu thấy đôi mi nàng chớp lia lịa mấy cái, nàng bối rối trong mấy giây rồi thừ người ra.

Liễu đã hiểu. Nàng hiểu cả điều khác nữa. Nàng hiểu tại sao nàng lại vẽ cây chuối màu xám tro một cách bất giác. Tiềm thức nàng bị màu xám tro của y phục Lưu mà được thấy ba lần liên tiếp, bị màu ấy ám ảnh, và nó giao lại cho tri thức một cách ngấm ngầm, ý thức không hay biết gì cả.

"Mình bị ảm ảnh và mình vừa xúc động. Trời, mình đã yêu rồi à?"

Liễu thò tay xuống bứt cỏ, rất nhột nhạt mà bị bạn nhìn nàng. Nàng không còn tự nhiên như đêm ấy và như từ lúc Lưu mới tới đây đến giờ nữa.

"Nhưng cũng chưa có gì, nàng tự nói thầm như vậy. Mầy đã yêu, mà tình cảm của mầy chưa đáng kể đâu nhé. Người ta có yêu mầy hay không, còn điều đó nữa chớ, bởi cái đó mới là quan trọng. Vậy thì tốp lại đi, kẻo phải mắc cỡ với mình".

Tự nhủ thầm là rất hợp lý, Liễu vẫn không tự nhiên trở lại được.

Nàng mừng quá mà bỗng thấy vài hột sương hiếm hoi trên đầu cỏ chưa kịp khô, lóng lánh lên. Mây đã qua rồi thì nàng có lý do để đeo kiếng trở lại. Nàng vừa đeo kiếng vừa rất muốn nói thật to lên:

- Không, anh đừng tưởng là em còn trẻ con lắm

Con gái dậy thì rất thích làm cô tiểu thơ và rất mích lòng khi bị xem là trẻ con, nhứt là khi kẻ nghĩ như vậy là kẻ mà...

Nhưng nàng vẫn không dám cải chính như ý muốn. Không hiểu sao kể từ lúc chợt hiểu lòng mình, nàng bỗng đâm ra bị mặc cảm nhỏ nhoi, nhỏ nhoi chớ không phải trẻ con đâu.

Nàng hết nghe mình ngang hàng với Lưu nữa, hết dám hách nữa mặc dầu kể từ giây phút vỡ lòng yêu, nàng chợt nghe rằng nàng đã trưởng thành.

Nàng mất cả tự tin, cứ lo rằng bỗng dưng Lưu khám phá được một khuyết điểm nào nơi nhan sắc của nàng, rất muốn che giấu chỗ khuyết điểm ấy và rất khổ mà không biết nó ở nơi đâu.

Bất giác, nàng co chơn lại, ngồi xếp tè he theo lối cổ truyền của dân tộc vì đó là lối ngồi kín đáo nhứt của phụ nữ, đã không biết che giấu cái gì thì cứ kín đáo rồi hẳng hay.

Cho đến đỗi nói, nàng cũng không dám nói gì nữa, vì bỗng dưng cụt hứng cũng có mà vì lo bị Lưu chê nàng nói không hay.

- Em vào ở trong nầy, có nhớ má hay không?

Liễu đang hồi hộp, lo sợ vì hối hận trễ muộn đã đánh nhịp bằng bàn chơn khi nãy, không biết Lưu có chê như vậy là không nên nết hay chăng, thì thình lình nghe bạn hỏi câu đó.

Nàng cười giòn lên rồi hỏi lại:

- Tại sao anh cứ thấy em là trẻ con?
- Tôi biết cô đã xin thẻ kiểm tra rồi hôm đầu năm nầy. Nhưng người lớn ơi, người lớn lại không biết nhớ mẹ hay sao?
- À, như vậy thì em trả lời. Vâng, em nhớ má chớ sao không. Nhưng thỉnh thoảng em về ngoài ấy và thỉnh thoảng ba má vô đây.
- Bây giờ đã mười giờ rồi, nắng không còn lợi cho da nữa, người lớn ơi. Ta vào nhà kẻo hai đứa đều thành khô mực ráo.
- Người lớn xin vâng lời... ông già.
- Anh già lắm hả?
- Em đang là trẻ con được lên chức người lớn thình lình, vậy anh đang là người lớn phải lên ông già chớ.
- Nhưng đêm nọ em lại bảo rằng anh là bà già! Ưng ai trái thị rớt bị bà già.

Đôi bạn cười xòa rồi đi song song với nhau ra sân trước.

Nhà day mặt về hướng Tây. Bóng nhà nơi sân trước đậm đen vì nắng sớm đã to.

Họ đứng trong bóng mát cạnh nhau, dưới gốc một cây huỳnh liên và Lưu nhìn trân trối sợi ruy-băng[19] cột tóc của Liễu.

- Em đẹp lắm, Liễu à.

Liễu mọc óc cùng khắp thân thể và cúi mặt xuống nhìn mũi giày của mình.

- Nhưng không phải đẹp ẻo lả như cây liễu trước mặt ta đâu. Em đẹp rất thể thao, em đẹp rất tân thời.
- Thôi đi vô nhà, anh.

Lưu theo bạn để mà xin phép về. Chàng biết rất đúng lúc nào là lúc phải rút lui. Màn phải hạ sau một lời tỏ tình kín đáo là hay, bởi đào đã bối rối trông thấy, không thể nói được gì nữa cho hay thì khán giả, thính giả không còn gì nữa mà xem.

Màn hạ ở trong rạp hát thì khán giả xao xuyến hoặc ngậm ngùi. Ở đây chính đào sẽ xao xuyến! Nên để cho đào xao xuyến một mình, có lợi hơn.

- Anh đã đòi về rồi à!

Người lớn bây giờ lại có giọng nũng nịu, trái hẳn với giọng kẻ cả của trẻ con hổm nay.

"Đào ngậm ngùi rồi đây, Lưu nói thầm. Nhưng đào chỉ ngậm ngùi trong mấy giây rồi thôi mình đi rồi thì đào chắc sẽ ca hát, và yêu đời hơn lên. Mình chủ quan lắm, nhưng mong rằng sự thật sẽ như vậy".

---

[19] *ruy-băng = ruban: dải lụa hay vải dài, dùng để thắt cột trang trí*

Liễu lại tiễn bạn tận lề cỏ, cũng vịn ghi-đông chiếc xì-cút-tơ như đêm nọ và hỏi:

- Chừng nào anh vô nữa?
- Không dám hẹn đích xác. Anh vô thường lắm, em có bực mình hay không?
- Còn hỏi!
- Nhưng anh sẽ vô ban đêm. Ngày chúa nhựt có thể anh bận việc nầy việc khác. Em thấy như vậy có hại hay không?
- Không. Nhưng cứ ban đêm mãi hay sao?
- Thì cũng thỉnh thoảng ban ngày nữa chớ.
- Em rất mong anh.
- Anh cũng rất thích vô thăm em. Thôi, em trở vô nhà kẻo nắng. Bữa nay anh đi vòng đường Hàng Sanh, vì sợ hóa thành bà già nếu rủi ro bị trái thị rơi xuống trúng đầu.

Cả hai cười xòa rồi Lưu cho xe phóng lên dốc cầu.

*

* *

Dẹp vấn đề tình cảm lại một bên, Lưu thấy rằng hôm nay chàng khám phá ra được một việc. Không biết khám phá ấy có lợi gì cho sự tìm tòi để đi đến khám phá lớn hay không, nhưng cũng khá ngộ nghĩnh.

Chàng vừa được biết rằng gia đình nầy giàu lắm. Nhưng sự khám phá của chàng là họ bị Âu hóa rất đậm.

Người Âu Châu, hễ lối trên bốn mươi lăm là họ mới bắt đầu sống cho họ. Vào tuổi ấy, con cái của họ đã lớn khôn, hoặc đã lấy vợ lấy chồng rồi, hoặc vào nội trú, mà dầu còn ở chung với họ, họ cũng khỏi phải cực khổ lắm để săn sóc chúng tỉ mỉ như khi chúng còn bé.

Ông bố của Liễu có xe nhà, có lẽ có tới hai ba chiếc nữa không chừng, thì nàng đi học đâu có mệt. Vậy mà họ gởi con họ vào đây để... đi học cho gần.

Đó chỉ là cái cớ thôi. Họ muốn hoàn toàn rảnh rang sống cho họ. Có lẽ ông bà đang vui chơi vớt vát, trong đời sống "mông-đen"[20], nay tiệc, mai tùng, mốt tiếp tân, ngày kia dạ hội.

Chàng cũng bị Âu hóa, nên không thấy đó là một điểm xấu. Chàng nghĩ rằng thuở con người lập gia đình, thì người ta vui chơi chưa thỏa! Rồi bận bịu con dại, người ta đành để mất nhiều năm xuân trẻ, thì về sau, thành công trên đường đời rồi người ta vớt vát, cũng là chánh đáng chớ sao.
Tuy nhiên, xuất thân từ một gia đình tiểu tư sản, chàng hơi không thích nếp sống giàu sang ấy. Không hiểu sao có người lại lên án giai cấp tiểu tư sản là giai cấp tập sự làm nhà giàu, giai

cấp mơ ước làm nhà giàu. Chàng rất biết giai cấp của mình. Phần đông người trong giai cấp ấy thủ phận lắm và họ không ưa nhà giàu chút nào.

---

[20] *mông-đen = mondaine: thuộc về xã giao, lịch thiệp*

Giai cấp vô sản vẫn không ưa nhà giàu, nhưng còn thán phục nhà giàu, chớ giai cấp của chàng thì coi nhà giàu không đáng giá. Đó là giai cấp đã cho mọi dân tộc các nhà trí thức, các nhà bác học, các văn nghệ sĩ, nói tóm lại đó là giai cấp ý thức nhứt.

Những người đầu tiên đã biết thương xót kiếp nhà nghèo, không phải ở trong giai cấp tiểu tư sản đó hay sao?

Không, giai cấp tiểu tư sản không ưa nhà giàu đâu như có người đã tố cáo.

Vì vậy mà tình cảm của Lưu trên đường về, thật là hỗn độn. Chàng không vui trọn vẹn, như đáng lý chàng phải được vui, sau khi làm cho một thiếu nữ rung động vì chàng.

Chàng cứ không quên được rằng Liễu là con nhà giàu và tuy không bị mặc cảm vì nghèo hơn họ, chàng vẫn không cảm tình trọn vẹn được với gia đình ấy.

Khám phá thứ nhì của Lưu thuộc loại ăn trợt, tức là loại vắng bóng cái gì mới mẻ mà chính sự vắng bóng ấy lại chứng tỏ được rằng một giả thuyết của chàng là không đúng.

Nói một cách khác, chàng đã loại bớt được một nghi ngờ nhờ tìm không ra bằng chứng, tức là khám phá ra rằng sự nghi ngờ ấy là sai.

Chàng đã về tới nhà, và rất buồn cười khi đẩy xe vào trong. Chàng thấy mình giàu tưởng tượng quá vì bị ảnh hưởng của loại truyện nghẹt thở.

Câu chuyện toát mồ hôi lạnh do Hít-cốc[21] chọn lựa ấy tả một gia đình bà mẹ hóa điên, còn cậu con mười bốn sợ cha như sợ cọp.

Cậu bé cố phân tích lòng mình vì cậu ngạc nhiên cho tình cảm sai lầm của cậu. Cha cậu rất hiền lành và rất thương yêu cậu, cớ sao cậu lại sợ ổng đến thế? Cậu cố nhớ, cố nhớ thật mãnh liệt những gì đã qua trong đời cậu, ngược dòng thời gian mãi rồi trí nhớ của cậu dừng lại nơi một hình ảnh ghê rợn kia, thuở cậu còn bé tí tẹo.

Mẹ cậu dắt tay cậu, hồi chạng vạng tối, đứng núp sau một bụi bông bụp để rình cha cậu đập chết ai đó không rõ, dưới một cây lê, rồi chôn kẻ bị giết ngay tại gốc lê ấy.

Mẹ cậu hóa điên trong đêm đó, còn cậu thì không điên nhưng cứ sợ hãi con người mà cậu thấy là một kẻ hung tợn, tàn ác vô cùng.

Nhớ ra cái dĩ vãng xa vời ấy, cậu bé vội chạy đi tìm xẻng, tìm cuốc để đào bới.

Và cậu tìm thấy những mảnh xương. Vừa lúc đó thì cha cậu cũng về với một người làm y sĩ.

Ông bố hỏi:

- Mầy làm gì đó?

Cậu bé nhìn cha bằng đôi mắt thù hằn và khinh bỉ, rồi tiếp tục vừa đào vừa nói:

---

[21] *Hít-cốc = Hitchcock: nhà làm phim trinh thám tâm lý nghẹt thở*

- Tôi đã hiểu tại sao mà mẹ tôi hóa điên đêm đó và tôi bắt đầu ghê sợ ông kể từ đêm đó.

Hai người lớn lặng người đi rồi vị y sĩ bạn của gia đình nói:

- Trời! Mầy có nhớ cái đêm mà tao biểu mầy đập chết con chó ở nhà vì nó có dấu hiệu mắc chứng dại, mầy chôn nó ở đâu không?
- Ở chỗ thằng nầy đang đào bới đây.
- Tao cũng nghĩ là thế. Nó có thấy gì không? Với lại chị ấy nữa?
- Tao không biết.
- Mà thuở ấy nó mấy tuổi?
- Ba tuổi.
- Thôi chết rồi. Vào tuổi đó, nó có thể hiểu biết được. Chắc chị ấy và nó đã rình xem và đã ngộ nhận. Hèn chi mà tao tìm mãi không ra nguyên nhơn của bịnh chị ấy và của tình cảm kỳ dị của nó đối với mầy từ thuở giờ.

Vừa lúc ấy, cậu bé đã tìm đủ bộ xương với cả cái đầu… chó.

Cậu ta vụt hiểu, vội quăng cuốc xẻng để chạy lại ôm cha mà khóc ròng.

Tác giả đã tả sự sợ hãi, sự nghi ngờ của đứa bé khéo quá, khiến ta ngỡ đó là một án mạng thật, cho tới câu chót mới biết đâu là đâu.

Câu chuyện, đoạn đầu, gợi cho Lưu một giả thuyết. Biết đâu ông nội của Liễu giết ai rồi chôn ngoài vườn và bà nội nàng bắt chợt được rồi hóa điên.

Vì thế mà suốt buổi sáng trải qua với Liễu ngoài sân chàng đã cho mắt lục lạo mọi xó vườn, mọi gốc cây. Chàng không thấy nơi nào mà mặt đất có chửa cả, hoặc sụp xuống cả, vì bộ xương người bị giết, mục nát đi, tạo một chỗ rỗng nên đất hụt chơn.

Lưu vụt cười khan lên, khiến mẹ chàng đang ngồi bán hàng hỏi:

- Gì mà vui dữ vậy?
- À, chuyện về anh em hồi nãy ấy mà má.

Chàng tự chế giễu mình là một tay trinh thám sách vở. Khó lòng mà một người vợ hóa điên khi thấy chồng giết người.

Dầu sao, sự vắng bóng dấu vết và vẻ vô lý của giả thuyết của chàng cũng giúp chàng vui lòng được mà đã loại bớt một ẩn số trong bài toán bể đầu.

Vả lại, chàng định bỏ cuộc luôn, yêu đương thú vị hơn nhiều, tội gì phải thắc mắc những chuyện không đâu bởi có thể bà cụ điên chỉ vì điên vậy thôi, chớ không hề có tấn bi kịch nào cả.

Vậy, chàng yêu.

Đã hăm ba tuổi rồi mà Lưu chưa yêu thật sự lần nào cả. Có những người chàng gặp gỡ tình cờ rồi vì không tìm lại được họ, vì bận việc nầy, việc nọ, chàng bỏ trôi luôn. Có những cô gái quen mà không vừa mắt. Có những cô gái vừa mắt và cũng quen, nhưng lại không được nết na.

Người đẹp sao quá nhiều, ở đất Sàigòn nầy và vào thời buổi đua đòi ăn diện nầy, nhưng tìm một người để mà yêu cũng khó lắm thay!

Giờ đã tìm được thì yêu vậy.

Nhưng yêu là sao nhỉ? Là nhớ, là thương chăng? Nếu chỉ giản dị có thế thì chàng đang yêu. Chàng thương Liễu ghê lắm, cứ muốn ẵm Liễu lên, mà Liễu phải nhõng nhẽo như một đứa em bé kia, để cho chàng vỗ về, năn nỉ. Chàng nhớ Liễu ghê lắm. Mới gặp nhau khi sáng đây, mà giờ ngồi lại bàn để ăn cơm trưa, chàng đã nghe thèm trở vào ngôi nhà ở đầu đường Hàng Thị rồi. "Tối nay, tối nay mình sẽ đi thăm Liễu".

Nhưng không lẽ chỉ giản dị có thế.

Đành rằng rồi đôi bạn sẽ đi đến chỗ gần gũi xác thịt, bằng hôn nhơn hay ngoài vòng lễ giáo, nhưng đó là chuyện sau. Trong giai đoạn nầy phải còn cái gì. Nhưng cái gì kia?

Lưu không biết cái ấy nhưng cứ nghe rằng như thế nầy chưa đủ, chưa trọn vẹn là một mối tình, và cứ mang máng cảm thấy rằng còn cái gì.

Mẹ của chàng thì ngược lại, vui tươi ghê lắm, chớ không phải tư lự như chàng bây giờ.

Lưu nhìn mẹ, hơi ngạc nhiên. Bà cầm đũa lên rồi nói với ông:

- Tôi vừa bước vô phòng là nghe nó kêu "Má!" liền. Tôi mừng suýt bay bổng lên khỏi mặt đất. Cứ ngỡ mình mất luôn một đứa con, không dè mà...

Thì ra, khi sáng mẹ chàng đã đi thăm em gái chàng.

- Nó khỏi rồi hả má? Nhưng nó ăn uống có nhiều hay không?
- Cũng chưa thật khỏi đâu. Nó chỉ nhận diện được tao thôi, chỉ nhớ ra ba mầy với lại mầy, hỏi thăm hai cha con mầy rồi thì nó nói xàm trở lại, không trúng chỗ nào hết.
- Nhưng bà có hỏi nhà thương...
- Có chớ. Họ nói có nhiều hy vọng lắm. Dẫu sao nó cũng bớt tiểu tụy vì nó đã chịu ăn uống như thường.
- Nghe bà nói, tôi mới dám bàn về nó chớ thật ra mấy tháng nay, tôi trốn câu chuyện, khiến bà cứ ngỡ tôi không thương con, không hỏi thăm hỏi lom gì nó hết.

  Tôi đi thăm nó trên ấy có một lần mà đã mất hết tinh thần, không phải tại thấy nó, mà tại thấy một việc khác.
- Ba đã thấy gì? Lưu hỏi cha.
- Tao thấy một người đầm già.
- Ba thương đầm lắm bả? Như chị sáu Nhiệm?

Lưu hỏi rồi cười ngất. Cả nhà cũng cười với chàng sau lời nhắc nhở nầy.

Chị sáu Nhiệm là chị họ của chàng, nhưng cao niên gần bằng mẹ chàng lận. Năm ấy, hồi còn Tây ở đây, chị từ dưới tỉnh lên chơi.

Nhơn dịp có một chiếc tàu buôn lớn và mới đóng xong, hạ thủy đi chuyến đầu qua Viễn Đông ba chàng đưa cả nhà đi xem tàu.

Năm ấy chàng mới có mười ba, nhưng biết tiếng Pháp nên làm cái công việc dìu dắt được.

Thấy thủy thủ người Pháp rửa hông tàu bằng bàn chải và sà-bông[22], chị Nhiệm thương xót đến rơi lệ. Chị kêu than lên:

- Trời ơi, sao họ bắt "ông" Tây phải làm công việc của "cu-ly"[23]?

Chị đã quen thấy Tây làm chúa ở đây, như một số người mình, và thương xót người Tây khổ hơn là người mình khổ.

Cha chàng không cười nói:

- Tao đâu có óc nô lệ như con Nhiệm. Chẳng, tao không dè có đầm nằm dưỡng bịnh trên ấy, nên tao ngạc nhiên, hỏi thăm người nhà thương, nhờ vậy mà biết một điều rất đáng thương.
  Người đầm ấy vào nằm ở đó năm 1950. Vợ của một công chức cao cấp. Tới năm 1954 Tây phải về Tây hết - nghĩa là quân đội và công chức của họ - thì bà vợ ấy bị bỏ rơi lại.
  Dĩ nhiên là ông chồng không bạc bẽo lắm, nhưng làm sao mà đưa người điên đi như đi du lịch cho được; điên tại xứ nào, ở luôn xứ đó thôi chớ.
  Nhưng mình không làm sao mà khỏi đau lòng khi biết một kẻ bị gia đình bỏ rơi.
- Nhưng nhà mình có bỏ rơi con Bích đâu - Mẹ chàng cãi.
- Đành vậy. Hiện giờ thì mình không bỏ rơi nó. Nhưng tôi với bà đâu có sống hoài. Nếu nó không lành bịnh thì ngày kia...
- Còn thằng Lưu đây chi.
- Thằng Lưu nó sẽ có vợ, có con rồi bận sống, nó quên em nó đi chớ. Tình anh em đâu có được như tình mẹ con.

Lưu không đính chánh lời của cha chàng, vì ý thức về lòng người, chàng không dám tin chắc rằng chàng sẽ "thương hoài ngàn năm" như ông nội của Liễu, mà nhứt là vì chàng bận nhớ Liễu.
Câu chuyện điên nào cũng nhắc đến bà nội của Liễu, rồi tới Liễu. Có lẽ ngày kia, nội cái địa danh Biên Hòa hoặc Bà Chiểu, cũng đủ làm cho chàng thẫn thờ và về sau nầy, nếu chẳng may, việc không thành thì có lẽ chàng sẽ giựt nẩy mình khi nghe ai thốt lên địa danh Hàng Thị chẳng hạn, giựt nẩy mình rồi bồi hồi thương tiếc một mối tình tan vở.

Chàng nghe chàng đã yêu đậm đà rồi, mặc dầu cứ khó chịu vì cảm giác rằng còn thiếu thiếu cái gì.

---

[22] *sà-bông = sabon*

[23] *cu-ly = cooly, couli: 1) giai cấp thấp nhứt của người Ấn Độ; 2) lao công, phu khuân vác ở Mỹ và các nước thuộc địa thời xưa.*

*

* *

Liễu đã hóa thành nghệ sĩ thật rồi, nhưng không phải nghệ sĩ trong ngành họa đâu. Nàng thành thi sĩ.

Ừ, tại sao người con trai y phục màu xám tro biệt dạng luôn, không trở lại nữa?

Nửa tháng qua rồi, kể từ buổi sáng mà đôi bạn tắm nắng và nàng chợt hiểu rằng hắn yêu nàng, chợt nghe rằng lòng nàng đang đi thơ thẩn trong giấc mơ yêu nhẹ nhàng của thiếu nữ, đã dừng bước lại nơi một người.

Sự rung động đầu mùa đã biến đổi cả tánh tình nàng trong mấy ngày đầu, sau buổi sáng "lịch sử" ấy.

Lạ quá, tinh thần và xác thịt liên hệ mật thiết với nhau, chi phối lẫn nhau chớ không phải cái nầy làm chúa cái kia, hoặc cái kia làm chủ tể cái nầy như có hai quan niệm lớn đã tin tưởng như vậy.

Thố lộ kín đáo của Lưu đã làm cho nàng vui rộn lên. Đó chỉ là chuyện lòng thôi. Vậy mà bạn hữu nàng lại quả quyết rằng nàng đẹp hơn trước nhiều lắm và như là lớn lên thình lình, và bề ngang nở ra thêm thình lình.

Đó là chuyện trong mấy ngày đầu.

Rồi mỏi mòn trông đợi bạn, nàng tuyệt vọng lắm. Mà đó cũng là chuyện lòng thôi. Vậy mà bạn hữu của nàng cũng lại quả quyết rằng trông nàng sao mà già hẳn đi một cách đột ngột.

Liễu như kẻ mất hồn. Nàng không vẽ cây chuối sai màu sắc nữa, mà vẽ cây chuối ra hình người, hình hai người ngồi tắm nắng bên hàng trụ sứ tráng men tím.

Nàng không cười giỡn trong lớp nữa và co rút lại sống trong thế giới riêng biệt của nàng.

Không thế nào mà nàng hiểu được những mặc cảm và tâm trạng thật của Lưu trong hai tuần lễ khổ sở ấy, khổ sở cho cả hai, chớ không riêng gì cho hắn và cho nàng.

Đã bảo hắn không ưa nhà giàu. Hắn cứ lo rằng cô gái ngây thơ kia, giờ còn là gái thơ thì khiêm tốn, dễ thương như vậy, nhưng ngày sau, thành người lớn rồi nàng sẽ có tác phong kiêu hãnh, hách dịch và thị đời của nhà giàu.

Không, chàng mơ một người vợ nội trợ, chớ không phải một người vợ mông-đen. Chàng hơi lạc hậu, thích cái nếp phu xướng phụ tùy của Á Đông hơn là sự đồng đẳng của Âu Châu, và sở dĩ chưa yêu lần nào là vì chàng mâu thuẫn với chính chàng, một mặt thì mê các cô gái tân thời ở bên ngoài, trong cách trang phục, một mặt thì sợ họ quá văn minh về cảm nghĩ, về quan niệm 1uyến ái, quan niệm vợ chồng.

Nếu chàng thiếu đạo đức, hễ yêu thì cứ nhào vô mà yêu, bất kể ngày sau ra sao, không hạp nhau thì đoạn tuyệt như là vứt đi một chiếc áo cũ, nếu như thế thì không thành vấn đề.

Nhưng chàng lại ghét các cuộc yêu đương ngoài vòng lễ giáo lắm rồi, vì cái họa trong gia đình chàng còn mới ràng ràng. Như vậy chàng chỉ có thể yêu Liễu trong hôn nhơn mà thôi.

Mà khi Liễu thành vợ chàng rồi, thành người lớn rồi, Liễu sẽ khó chịu như một số các bà nhà giàu khác hay không?

Còn cha mẹ Liễu nữa. Ông bà ấy liệu sẵn lòng gả con họ cho một thanh niên không có tương lai như chàng hay không? Các ông cử nhơn luật ngày nay thất nghiệp nhiều quá, có ông phải đi dạy sử địa ở các trường tư thì liệu họ chịu để cho con họ sống đời tối tăm, làm vợ một kẻ chỉ xê dịch bằng loại xe hai bánh?

Lưu bị tình yêu và dè dặt chèo kéo nhau đến muốn rách lòng chàng. Chàng đã vô Bà Chiểu nhiều đêm, nhưng lần nào, xe chạy qua khỏi rạp hát Cao Đồng Hưng rồi thì chàng cũng đâm ra hoang mang, sợ hãi, và rốt cuộc cho xe chạy luôn lên dốc cầu, mượn đường Hàng Sanh để về nhà qua ngã Thị Nghè.

Với lại chàng bị bịnh điên ám ảnh nữa.

Gia đình nào mắc tai họa nào thì họ chỉ thấy tai họa ấy trong bất cứ do dự nào của đời họ.

Một nhà có con em lỡ bước phong trần thì họ cứ bị cái họa buôn hương bán phấn đe dọa họ mỗi khi họ nghĩ đến tương lai con em họ. Một nhà có con em tự tử vì tình duyên trắc trở, luôn luôn thấy ống thuốc ngủ, hay cái vòng thắt cổ hiện lên, mỗi bận có xung đột trong gia đình, giữa người lớn và lớp tuổi trẻ.

Lưu cứ lo lắng rằng Liễu thành một cô Bích thứ nhì nếu như chàng đi xa quá và rốt cuộc gặp một gãy đổ nào.

Nhưng trong địa hạt yêu đương, thường thì lý trí phải chịu lép vế trước tình cảm. Trong một ngàn kẻ đã yêu có đến 999 kẻ liều mà yêu, nhắm mắt đưa chơn mà yêu.

Và kẻ ấy tìm cớ để tự gạt gẫm mình trong cái bước liều ấy.

Lưu tự nhủ thầm: "Nếu cha mẹ nó không khứng gả nó cho mình thì mình mới hóa điên, chớ đâu phải nó. Phàm những kẻ làm áp lực, họ rất biết cái mức độ tối đa mà áp lực không gây nổ bùng. Họ ép duyên con họ, họ ngăn duyên con họ, tới mức nào đó thôi, liệu khi nào cô bé nổi loạn hoặc khủng hoảng tinh thần thì họ nhượng bộ. Bằng như mà họ không nhượng bộ tức là cô bé cũng xuôi chèo mát mái với họ, và như thế, cô bé đâu có phải hóa điên mà lo.

"Chính mình sẽ đi nhà thương Biên Hòa nếu việc không thành, mà như vậy, mình chỉ gây hại cho mình thôi, thì khỏi phải thắc mắc nữa".

Thế nên người nữ nghệ sĩ tập sự suýt biến thành nữ sĩ thơ thẩn, chưa kịp hóa đá vọng phu thì anh chàng thám tử tập sự đã lù lù dẫn xác đến, vào một đêm kia.

Chàng bấm chuông điện và chuông mới reo lên tiếng đầu là đèn ngoài sân được thắp lên liền. Người mở đèn có lẽ đang ngồi sẵn nơi phòng khách, cạnh cái cửa chánh hay sao mà đèn đã được bật lên tức khắc và liền đó, cửa cũng mở banh ra liền.

Liễu chạy bay ra sân, trước khi cả con chó sau nhà sủa nữa và chị người nhà vừa thấp thoáng ở bên hông thì thụt vào ngay vì chị thấy nữ tiểu chủ của chị đã ra cổng trước chị mất rồi.

- Dữ hôn, Liễu nói, giọng hờn dỗi, tưởng anh không bao giờ để chơn tới xóm nầy nữa chớ.
- Hổm nay anh cúm em à.
- Ủa, người lớn mà cũng cúm nữa sao? Em ngỡ chỉ có trẻ con như em mới cúm thôi chớ.

Giọng của Liễu bây giờ ranh mãnh và hóm hỉnh rất tức cười.

- Thôi mà người lớn, người lớn oán làm chi mà dai lắm vậy. Vả hiện giờ "em" rất giận người lớn mở đèn sân.
- Phải tiếp anh long trọng chớ, kẻo anh lại trách là thiếu lễ độ, rồi anh không đến nữa.
- Đèn sân sáng quá sức. Anh không ưa làm cái đích cho người qua đường nhìn rõ quá như vậy. Hơn nữa, anh muốn thấy em một lần dưới ánh trăng.
- Anh cứ đứng đây, để em vô tắt đèn. Nhưng nếu anh sợ sáng thì từ rày phải có ám hiệu gì chớ ở đây vắng lắm, phải đề phòng mới được.
- À, anh quên mất điều đó. Thôi, em tắt đèn sân đi rồi hẵng hay.

Liễu chạy bay vào thềm, với tay vào trong mà tắt đèn, rồi khép cửa chính lại từ bên ngoài.

Đôi bạn sánh vai nhau mà đi qua thảm cỏ rồi cả hai không rủ nhau, mà đều thót lên ngồi ở đầu rào, chân thòng ra ngoài phía rạch.

Trăng mọc ở hướng đông, tức sau nhà. Nhưng chị Hằng chưa lên cao mà ở hướng ấy cây bần mọc nhiều quá nên mặc dầu đêm nay cũng nước lớn đầy "mà"[24], nhưng họ chỉ thấy "cây lồng bóng"[25] mà không được thưởng thức cảnh "vàng gieo ngấn nước".

- Sao hổm nay hổng vô?

Liễu hỏi trống không, không có tiếng xưng hô, khiến Lưu nghe chàng thân với bạn hơn hôm trước nhiều lắm.

- Hãy khoan. Nói về ám hiệu cái đã. Em muốn ám hiệu gì?
- Em đâu có biết.
- Vậy anh sẽ bấm chuông hai tiếng ngắn, tiếng thứ ba rất dài.
- Đồng ý. Con chó nó đã quen hơi anh rồi, hôm anh ăn sáng ở đây. Rồi nó sẽ quen với giọng chuông của anh.
- Nó quen được với giọng chuông sao?

---

[24] *"mà": vùng Sông Tiền gọi "nước lớn đầy (rồi) mà" khi nước lớn tới mức tột cùng, còn vùng Sông Hậu thì gọi là "nước đứng lớn"; cả hai cách nói đều có nghĩa là nước lên mức cao nhứt, bắt đầu ròng.*

[25] *cây lồng bóng: (từ câu 174 trong truyện Kiều) Vàng gieo ngấn nước, cây lồng bóng sân.*

- Được chớ. Mỗi người có mỗi lối bấm chuông khác nhau, mình không phân biệt được mà nó nghe thì biết ngay. Chẳng hạn nó nghe tiếng chuông của ba, nó ngoắc đuôi lia lịa chớ không hề sủa.

Một lần nữa Lưu nghe sung sướng vô cũng. Liễu nói "ba" chớ không nói "ba của em". Có lẽ nàng ăn nói sai mẹo luật, theo con trẻ, chớ không có ý gì khác, nhưng cái "ba" ngắn ngủn ấy lại có nghĩa là "ba của chúng ta" theo mẹo văn phạm, ít lắm là của riêng miền Nam.

- Thế nào, Lưu hỏi đùa, người lớn hổm nay có lớn thêm phân nào hay không? À, em đo bao nhiêu?
- Một thước năm mươi lăm.
- Năm tới, em sẽ cao một thước sáu. Em mang giày cao gót nguyên ta-lông thì sẽ cao một thước bảy mươi hai, em cao hơn cả đàn ông nữa.
- Ừ, nhưng chỉ cao hơn đờn ông lùn thôi, chớ không thể cao hơn anh.
- Cao hơn anh chắc ăn, anh chỉ có thước sáu mươi lăm thôi.
- Như vậy thì một là anh cũng nên đi giày cao gót, hai là em hy sinh phân nửa ta-lông.

Đôi bạn cười xòa với nhau, Liễu trách:

- Em tức mình lắm đó nghe hông.
- Tức mình cái gì?

- Hổm nay trăng mùng mười, trăng mười hai, anh không vô chơi để ta ngồi ở đây được vài lần. Nay đã mười sáu rồi, mai mốt anh có vô nữa, tới lúc anh về trăng cũng chưa mọc.
- Em khéo lo, trăng khuyết rồi trăng lại tròn, tháng nầy ta không được hưởng thì tháng sau.
- Nhưng cũng mất hết một mùa trăng.
- Em nè, hình như em gầy hơn hôm trước, có đúng hay không?
- Em không có cân, nhưng chắc là gầy hơn.
- Sao vậy?
- Vì em thức khuya.
- Thức để làm gì?
- Tại mất ngủ.
- Nguyên nhơn?

Liễu đã khỏi được chứng mất ngủ của tuổi dậy thì rồi. Cơ thể nàng trưởng thành sớm hơn các thiếu nữ khác chớ nhiều cô cậu cho đến mười chín vẫn còn mất ngủ.

Nàng mất ngủ vì cứ tưởng nhớ tới Lưu, trên giường, sau khi mong ngóng chàng suốt mỗi đầu hôm. Nhưng nàng chỉ có thể giải thích láo thôi, láo nhưng thật phần nào.

- Em cứ băn khoăn về hội họa, thao thức hoài.
- Sao lại băn khoăn về cái mà em đã làm mỗi ngày bảy tiếng đồng hồ?

- Anh không biết đâu. Hay anh biết mà làm bộ hỏi cho vui. Không băn khoăn sao được khi mà hai bức tranh, một bức vẽ giống hịt như ảnh thật, một bức bôi lọ lem lên bố, mà các ông thầy nói cả hai bức đều có giá trị.
  Cái đó đã điên đầu sơ sơ rồi, điều nầy mới là muốn đi Biên Hòa luôn. Họ chia ra làm ba phe, một phe thì nói như trên, phe thứ nhì nhứt quyết rằng chỉ có bức tranh bôi lọ lem mới có giá trị, phe thứ ba binh vực tới cùng bức tranh vẽ giống cảnh thật như chụp hình. Lộn xộn trí óc em quá.
- Thì em thích thứ nào, cứ theo phe ấy là xong chớ gì.
- Ác lắm là cả ba phe đều biện luận hữu lý.

Lưu cười ngất mà rằng:

- Anh không dốt lắm về chuyện ấy đâu. Bây giờ em chỉ mới băn khoăn sơ sơ vậy thôi, vài năm nữa em sẽ phải uống cà-phê đen để thức mà tìm tòi, mà sáng tạo.
- Thì em đã uống cà-phê đen rồi.
- Sớm dữ vậy? Em mà đã sáng tạo gì đâu.
- Sáng tạo chớ. Em biết rằng chưa ra trò trống gì nhưng cứ thích sáng tạo.
- Mệt lắm, các anh, các chị nghệ sĩ!
- Làm thầy cãi như anh mà khỏe ru hớ? À, trường anh chắc các chị đẹp lắm hả?
- Đẹp thua em.
- Thôi đi. Em có quen với mấy chị văn khoa, đẹp số dách.
- Cũng thua em tuốt.
- Nịnh!
- Không tin thì thôi.
- Anh còn thiếu nợ em tới hai câu hỏi.
- Gì với lại gì?
- Cái chuyện "Câu lạc bộ bảy người" với lại tại sao hai tuần nay anh không vô chơi.
- Anh không vô chơi vì nằm nhà, anh nhớ em. Mà nhớ thú vị lắm, thú vị hơn cả gặp nhau nữa.
- Mồm mép thầy cãi nói xuôi cũng được mà nói ngược cũng trôi. Còn chuyện "Câu lạc bộ"...
- À, đó là một chuyện trinh thám Ăng-lê trào lộng.
- Trinh thám mà lại trào lộng?
- Ừ. Câu chuyện như thế nầy.
  "Có bảy người bạn kia, nam có, nữ có, cả bảy đều có học một khóa trinh thám hàm thụ tốc hành".

Liễu cười rất giòn mà rằng:

- Trinh thám mà cũng hàm thụ được?
- Cái gì cũng được tuốt. Anh thấy họ quảng cáo dạy đờn, dạy nhảy đầm hàm thụ thì còn cái gì lại không thể hàm thụ? À, họ học trinh thám rồi họ lập một nhóm trinh thám tài tử, lấy tên là "Câu lạc bộ bảy người".
  Nhóm vừa lập xong thì một án mạng xảy ra trong thành phố của họ.

Đó là một án mạng bí mật cổ điển, nghĩa là thủ phạm để lại những dấu vết rất là mong manh nên các tay thám tử nhà nước không làm sao mà truy ra căn cước của hắn cho được.
Bảy người trong bọn đều lăn xả vào vụ đó để thử tài họ.
Nghề trinh thám khoa học bây giờ, người ta dùng rất thường hai khoa diễn dịch và qui nạp để tìm ra thủ phạm.
Một nhơn viên lỗi lạc nhứt trong nhóm, một người nữ sau nhiều ngày diễn dịch và qui nạp, nàng đi tới nàng, nghĩa là nàng tìm thấy rằng thủ phạm chỉ có thể là nàng mà thôi, bởi hễ diễn dịch thì phải đi tới kết luận đó.

- Mà có quả thật như vậy hay không?
- Không, truyện đùa mà.
- Buồn cười ở chỗ nào?
- Truyện nầy hơi khá trí thức, nên hơi khó hiểu. Nguyên diễn dịch và qui nạp là hai khoa suy luận rất khó sử dụng, lơ mơ một tí là sai bét. Tác giả muốn đùa các tay biện luận mà căn cứ trên những yếu tố không vững để rồi đi tới kết luận sai.
- Nhưng hôm trên nhà thương thì anh suy luận đúng vì bắt đầu từ những yếu tố đúng.
- Chuyện lặt vặt thì như vậy nhưng không biết chuyện lớn ra thế nào.
- Nhưng hình như anh có khuynh hướng nói đùa, nói bóng nói gió về những vấn đề trinh thám.
- Ừ. Cái ngành của anh phải biết chút ít về các truyện trinh thám, truyện giải trí của người thường, nhưng đôi khi là tài liệu tham khảo của các ông tòa, các vị luật sư.
- Em đâu có dè mà ngộ quá như vậy. Em cứ đinh ninh rằng truyện trinh thám là loại tiểu thuyết của chị bếp, con sen.
- Cũng đúng phần nào. Nhưng có truyện trinh thám ba xu mà cũng có truyện trinh thám giá trị. Cũng như hội họa của em vậy mà! Có những bức "Sơn thủy" hoa hòe rất khéo tay, bán năm mươi đồng trên vỉa hè, mà cũng có những bức tranh giá bạc triệu.

Bây giờ trăng đã lên khỏi ngọn bần, và rời khỏi ngọn cây phượng vĩ mọc gần họ nhứt và vàng đã "gieo ngấn nước" rồi.

Không ai bảo ai mà cả hai người bạn trẻ nầy đều im lặng bởi vì ai cũng thích làm thinh và ai cũng thấy rằng sự im lặng là cần.

Họ thích vì cảnh thơ mộng nầy hùng biện hơn bất kỳ lời hoa gấm, lời thêu phụng vẽ rồng nào, chớ đừng nói là lời đùa cợt. Nếu đang nói chuyện văn nghệ, chắc họ cũng nín đi, huống chi câu chuyện vừa qua lại chỉ có một một câu chuyện trào lộng.

Cả hai đều muốn lòng của bạn mình hòa điệu với cảnh vì họ chợt nhớ ra rằng họ đã yêu, nhưng chưa ai nói điều gì, mà đây là cái cảnh giúp họ dễ nói hơn hết.

Có nhiều người, cả nam lẫn nữ, sống tự do một mình, vậy mà không làm sao họ tỏ tình được với nhau trong nhà, giữa một phòng khách, mặc dầu họ không ngại nhơn chứng nào nghe thấy cả.

Tình cảm nơi con người luôn luôn có, nhưng loài người đã sống với thiên nhiên hàng triệu năm rồi, nên có gần thiên nhiên, tình cảm của họ mới nhạy được, có lẽ nhờ thiên nhiên có tiết ra hơi khí bí mật nào kích thích tình cảm chăng, chớ ván, gỗ, gạch, xi-măng bê-tông không thuận lợi cho sự biểu lộ tâm hồn chút nào.

Đây, cái mà Lưu nghe còn thiêu thiếu trong cuộc yêu đương là cái nầy, là sự tỏ tình của chàng với bạn của chàng. Yêu đơn phương không còn là yêu nữa. Mạch nước tình cảm ấy phải chảy, và nhứt là phải gặp mạch nước tình cảm của người thứ nhì để rồi hai mạch giao lưu với nhau chớ mạch yêu hễ đọng lại thì khô cạn đi.

Cho đến đỗi những mối tình suông, tức là những mối tình mà trong đó người ta yêu trong sạch, yêu trong tinh thần mà thôi, chớ không gần gũi về xác thịt, mà cũng phải song phương chớ không thể đơn phương được.

Yêu mà không nói, yêu trong câm lặng, tình yêu hóa ra một niềm tiếc nhớ không nguôi thôi chớ không thể là tình yêu.

Vâng, chàng phải nói với Liễu nỗi lòng của chàng mà không lúc nào nói mà hợp cho bằng lúc nầy.

Riêng Liễu thì nàng cũng chợt nghe rằng còn thiêu thiếu cái gì, và chợt thấy ngay rằng món thiếu ấy là một lời nói của Lưu, không cần nói thẳng ra một cách trắng trợn nhưng vẫn phải rõ nghĩa hơn những gì mà chàng nói với nàng hổm nay, tuy nàng hiểu, nhưng không dám tin lắm là mình không hiểu lầm, nhứt là nàng không nghe sung sướng bằng được nghe một lời nói không thể ngộ nhận được.

Không phải đây là lần đầu tiên mà Liễu ngồi trên đầu rào nầy vào một đêm trăng. Nàng đã chờ trăng lên từ hai năm nay rồi, không biết chờ để làm gì, nhưng lần nào nàng cũng bâng khuâng buồn một nỗi buồn vô căn cứ như là nhớ ai, rất xa, quen thân nhau lắm mà chưa biết mặt.

Người quen mà chưa biết ấy, ngày nay nàng đã biết rồi, đã mong đợi hắn, đã nghĩ tới hắn hằng ngày, hằng đêm.

Y như Lưu, nàng đã thương, đã nhớ, nhưng cũng đã nghe còn thiêu thiếu cái gì. Và y như Lưu, nàng vụt thấy cái thiêu thiếu ấy là một lời, một câu nói rất ngắn của Lưu.

Đã mấy lần Lưu toan nói, nhưng lại thôi. Chàng không nhát gái, vả nếu có nhát bao nhiêu, chàng cũng dám nói, vì chàng cũng tin chắc rằng Liễu đã yêu chàng, chàng không phải nói gì cho nhiều, cho hay mà ngại lời. Nhưng chàng vẫn cứ làm thinh.

Không làm sao mà hình ảnh hai người già nhìn nhau câm lặng trong một căn phòng bịnh ở nhà thương điên Biên Hòa bị xóa nhòa trong trí chàng được, và không làm sao mà nỗi hồ nghi về một tấn bi kịch trong gia đình nầy được rứt bỏ khỏi hẳn trí chàng. Nỗi hồ nghi ấy đã trở thành một nốt ruồi, đốt, phá, cắt xong, nó lại mọc trở lại. Nó là một cái đeo, mà cái đeo ấy cắt rồi thì để thẹo, mà thẹo cũng là một dấu vết không phai như cái đeo.

Mặt khác, chàng cũng không sao quên được rằng em gái chàng đã điên vì tình.

Nếu rủi ro cho đời chàng mà chàng khám phá ra điều gì không hay, chắc chàng phải xa Liễu, mà hễ chàng xa Liễu sau cuộc tỏ tình thì Liễu sẽ nối gót Bích.

Đôi bạn ngồi gần nhau, suýt chạm nhau. Chàng nghe được hơi thở của Liễu vì sự im lặng quá hoàn toàn, hơi thở nầy mạnh ra và dồn dập mỗi lần chàng cử động.

Có lẽ Liễu vừa sợ hãi mà cũng vừa mong đợi một cử chỉ nào của chàng. Ừ, đôi khi người ta tỏ tình không bằng lời nói, mà bằng cử chỉ, chẳng hạn như một cái cầm tay.

Cầm tay? Rất nhiều lần chàng muốn cầm lấy bàn tay Liễu. Liễu mặc áo ngắn tay, bàn tay nàng đặt lên mặt gạch sứ giữa chàng và nàng, bàn tay ấy chỉ cách bàn tay chàng có một phân tây mà thôi.

Có lẽ chàng muốn cầm tay Liễu nhiều hơn là muốn nói nữa, bởi vì muốn tỏ tình yêu của mình bằng lời, chỉ là một ý muốn thôi, ý muốn ấy không bị cái gì thúc đẩy quá mạnh như sự thèm muốn cầm tay bạn.

Có gì đâu, bàn tay chàng chỉ phải đi phiêu lưu trong một khoảng cách thật là ngắn ngủi, rồi thì khoảng cách ấy không còn là khoảng cách nữa. Hai bàn tay sẽ nói với nhau, nói nhiều lắm, nói rõ và nói mạnh miệng hơn 1à nếu lời được thốt ra.

Hai bàn tay ấy sẽ quyện lấy nhau như cây tòng và dây cát đằng, như hai con sam, như một thoi sắt với lại một cục đá nam châm.

Lưu rất khổ sở với hai bàn tay của chàng, chớ không yên thân như với cái miệng đâu. Không nói gì, chàng vẫn không nghe sao cả, nhưng không làm gì, chàng đã phải chiến đấu kinh hồn với chính chàng, với một sức mạnh vô hình, mà mạnh mẽ vô biên.

Thèm muốn của chính chàng bị những yếu tố khách quan phụ lực vào, chúng nó xô đẩy chàng một cách tàn nhẫn: chàng nghe được hương của Liễu, nàng không xức nước hoa mà vẫn tiết ra mùi hương, đó là mùi hương người, mùi hương của sự trong sạch thu hút gấp mười hương của các loại nước hoa mắc tiền nhứt. Chàng thấy đôi vế no tròn trong hai ống quần bi-da-ma [26]tân thời, ngắn và hẹp của Liễu.

Không ai có thể ngờ rằng một cuộc xô xát kinh thiên động địa lại đang diễn ra trong cảnh thơ mộng và im lìm nầy.

Lưu đã thắng, chỉ tạm thắng mà thôi. Chàng lo rằng đến một khi kia chàng sẽ ngã, nên chàng thấy chỉ trốn mới thoát được.

- Em!
- Dạ!

Giọng của Liễu run run, mặc dầu nàng cố ý đáp rất khẽ để cho nhỏ nhoi ra, để tỏ rằng nàng phục tùng người bạn trai của nàng ở mọi mặt, hắn cứ ra lịnh là nàng vâng lời ngay. Mặc dầu vậy, Lưu cũng nghe được sự run rẩy ấy: Liễu đã hồi hộp đến cực độ vì nàng cũng đinh ninh rằng bạn trai nàng bắt đầu nói.

---

[26] *bi-da-ma = pyjama: áo quần ngủ, ở Việt Nam cũng là áo quần mặc trong nhà suốt nhiều thập niên*

Cái tiếng "Em" mà hắn kêu lên, êm dịu quá, thương mến quá, thân thật là thân, khác hẳn với những tiếng "Em" vô hồn của mọi lần gặp nhau khác, thì còn ngờ gì nữa, nếu đó không phải là lời giáo đầu cho một câu còn êm dịu hơn, còn thân mật hơn nhiều.

- Em!
- Dạ!
- Đã khuya lắm rồi. Thôi anh về nhé.

Không tiếng vang. Liễu chết lặng vì quá thất vọng. Và nghẹn ngào vì tức giận.

Trong giây phút, Lưu hối hận và nghe thương yêu bạn hơn trước bội phần. Từ nãy giờ họ ngồi cạnh nhau, cả hai đều nhìn tới trước. Thình lình chàng quay lại nhìn ngây ngất gương mặt của Liễu ở chiều nghiêng và cứ muốn đặt tay lên vai nàng, kéo nàng vào người chàng.

Chắc Liễu sẽ ngã đầu vào ngực chàng rồi oà lên mà khóc.

"Trời ơi nguy mất rồi", Lưu tự nói thầm như vậy, rồi lẹ như chớp, chàng rút chơn lên, ngồi chồm hổm trên đầu rào trong nữa giây, đoạn nhảy xuống sân cỏ.

Thế là thoát, tuy chàng còn đứng đó, hai bàn tay còn vịn đầu rào và bàn tay gần gũi tay của Liễu vẫn nằm y chỗ cũ, nhưng chàng biết rằng mình đã thoát.

Chàng thoát được bởi đã trót dứt khoát rồi, ít lắm là trong đêm nay. Nhảy xuống sân là quyết đi về, quyết đi về mà còn nói cái gì, còn làm cái gì, mười phần chắc thất bại hết chín. Liễu nó đang tức giận, và tánh con gái rắc rối lắm, nó hờn dỗi và sẽ trở mặt mắng cho chàng một trận chàng sẽ vuốt mặt không kịp.

Nhưng chàng còn chưa biết tính sao để trở gót, bởi chủ nhà cứ ngồi trơ ra đó, không lẽ chàng cứ bỏ đi, thì may quá, Liễu cũng rút chơn lên, cũng ngồi chồm hổm đoạn nhảy lui xuống sân.

Nàng có tự ái của nàng và không muốn để anh con trai nầy đoán biết tình cảm của nàng trong giây phút nầy, nó là sự thất vọng.

- Anh về à? Thế là đã qua một mùa trăng!
- Ồ, em khéo tiếc thì thôi. Còn biết bao nhiêu mùa trăng nữa.

Liễu không nói, lặng lẽ tiễn bạn ra tới cổng rồi thôi. Nàng còn tức giận, lại cố ý làm cho Lưu hiểu rằng: "Ừ, nhà ngươi không cần thì ta đây há cần lắm sao?"

Và Lưu đã hiểu, nhứt là khi chàng đạp máy thì cổng từ từ đóng lại.

Trên đường về, đến hai lần, người sinh viên luật khoa nầy suýt gặp tai nạn: Hắn thẫn thờ vì ngẩn ngơ tiếc.

"Mình đạo đức một cách ngốc quá! Chưa chắc gì mình sẽ khám phá ra cái gì đã cũ đến nửa thế kỷ, và chưa chắc điều khám phát ấy lại là một điều xấu xa của gia đình người ta mà nhứt là chưa chắc gì Liễu lại hóa điên nếu mình không tiếp tục yêu nó vì khám phá ấy.

"Chán vạn cô gái bị tình phụ mà chỉ có vài cô mới điên thôi và vài cô mới tự tử thôi. Con gái đời bây giờ lại càng khó điên và càng không dám tự tử hơn con gái thời trước nữa.

"Bề ngoài tuy họ bồng bột, có vẻ đa tình đa cảm hơn con gái thời trước, như người chị họ của mình chẳng hạn, nhưng tình cảm của họ hời hợt nông cạn lắm. Với lại họ dám kêu than khóc lóc chớ không ngậm câm mà chịu nhịn như con gái thời trước, thành thử uất hận, đau khổ của họ được tháo trút, họ rất khó điên, khó chết.

"Mà cuộc đời bây giờ cũng vui hơn, thú hơn, làm cho họ mến tiếc hơn, và con người bây giờ cũng hiểu biết rộng rãi hơn, con gái bị tình phụ không phải là người "hết xài" nên họ còn hy vọng làm lại cuộc đời thì điên và chết làm gì.

"Nhưng thôi, đã trót bỏ qua dịp tốt thì chờ đợi dịp tốt khác. Cây cầu chưa bị chặt đứt kia mà! Có lẽ đêm nay nó khóc, nó rủa mình tan nát ông bà hết, nhưng rồi nó lại tha thứ và cũng chưa có gì đổ vỡ đâu".

Về nhà, vào giường ngủ. Lưu lại nghĩ đến điều khác là bí mật gia đình của Liễu, bí mật ấy nếu có thì dấu vết của nó ở trong nhà, mà chàng với Liễu thì cứ gặp nhau ngoài sân.

Lần tắm nắng thì không nói gì bởi đó là sáng kiến của Liễu, chàng không từ chối được, chớ lần tắm trăng nầy, thật là một sai lầm của chàng vì chính chàng đòi tắt đèn sân để hưởng trăng.

"Không, từ rày sắp lên, có tới thăm nó, mình sẽ đòi vào nhà, cho dẫu đến mùa trăng tới, mình cũng không bao giờ thèm "chờ trăng lên nữa".

Đêm nay tình của Lưu đối với Liễu không tinh khiết như từ bao lâu nay nữa. Thật là mâu thuẫn một cách kỳ dị. Khi đôi bạn yêu nhau mà không giữ mình được, thì có xa nhau, họ nghĩ đến nhau một cách trong sạch.

Nhưng nếu họ đứng đắn một cách miễn cưỡng thì bề ngoài được cứu vãn, coi như họ yêu không tội lỗi, vậy mà tâm trí họ lại vẩn đục những ý nghĩ không hay chút nào.

Xác thịt rất là khốn nạn. Đừng tưởng thắng được nó rồi nó ngoan ngoãn đầu hàng đâu. Không, trái lại nữa, nó trả thù bằng cách hành hạ ta tới cùng, cho bỏ ghét, làm cho tâm hồn ta nhơ bợn, nhầy nhụa, nó mới nghe cho.

Chàng thao thức, trằn trọc mà hối tiếc đã không làm xằng để bây giờ cứ phải nghĩ xằng.

Cái việc làm xằng của chúng, nếu nó xảy ra cũng không là một tội lỗi lớn lắm. Bất quá là hai đứa siết tay nhau, bất quá là chàng đã hôn lên tóc, lên trán bạn chàng vài cái chớ không có gì. Nhưng chàng đã không can đảm làm thế thì bây giờ chàng cứ nghe dư hương của Liễu. Cứ thấy là dư ảnh khêu gợi và cứ tưởng mạnh và nhiều về những điều không tốt chút nào.

Để xua đuổi đạo binh tà, chàng lập chương trình sắp tới, chương trình mà chàng phải thực hiện ngay hôm sau, đêm sau, hay ít lắm cũng vài ngày tới đây, để tạ tội

với Liễu. Không, không phải tạ tội, chàng có làm tội gì đâu, mà để xí xóa nỗi hờn dỗi mà chàng đã gây ra với Liễu.

Và chàng ngủ quên được khi chương trình nầy được nghiên cứu gần xong.

*

* *

Lưu bấm chuông điện theo ước lệ đã giao kết với Liễu tối hôm qua, hai tiếng đầu thật ngắn rồi tiếng sau dài.

Chàng rình cửa chánh và cứ chờ nó mở banh ra. Nhưng con chó đã sủa lên mấy tiếng rồi mà chưa thấy gì cả, rồi thì chị người nhà xuất hiện ở sân bên hông.

Chị ta thấy dạng chàng, nhận diện được ngay, cúi đầu chào chàng rồi trở bước liền.

Năm phút sau, cửa mới mở và chị ấy mới ra sân để mở cổng.

Chàng có cảm giác rằng mình tới một nhà xa lạ, hay chỉ mới lần đầu, chỉ khác lần đầu là chị người nhà không hỏi chàng là ai.

Chàng theo chị ấy vào nhà và thấy phòng khách trống trơn.

Năm phút sau nữa, cô bé hờn dỗi mới xuất hiện, trong chiếc áo dài ta trắng mà chàng thấy nàng mặc lần đầu.

Lưu buồn cười quá. Cô bé thay áo mà quên thay quần và chiếc quần bi-da-ma ngắn may bằng vải bông đang chửi nhau với hai cái vạt áo quá dài của cô ta.

Không chắc gì mà cô gái nhà giàu nầy lại không có kimono. Nếu muốn lịch sự với một người khác không thân mà khỏi bắt người ta đợi lâu, thì người tiếp khách cứ tròng chiếc kimono vào là tiện lợi nhứt, đã kín đáo lại không tốn thì giờ.

Có lẽ Liễu đã cố ý làm thế cho chàng thấy rõ ràng nàng khách sáo tức không thèm thân mật nữa.

Lưu không lo sợ lắm vì chàng lớn tuổi hơn Liễu nhiều, có kinh nghiệm về lòng người rồi, các em bé dễ giận hờn dai, nhưng trái lại cũng mau nguôi và rất dễ dỗ, em nhỏ mà!

Không có reo mừng, không có tiếng "Anh!" thương mến nữa, và tất cả chào hỏi được tóm tắt lại trong một cái gật đầu lặng lẽ.

Lưu lầm lì, không thèm đợi chủ nhà mời, cứ ngồi xuống và đặt cái gói lên bàn. Cái gói nầy làm cho chủ nhà ngạc nhiên 1ắm. Nàng cũng làm thinh, ngồi lại trước mặt Lưu, rồi chị người nhà bưng ra hai ly nước lạnh.

Lưu lên tiếng trước:

- Anh tới mãi, em có bực mình hay không?
- Cũng tùy, Liễu đáp.

Không hòa mà cũng không chiến. Nàng thấu cấy, hễ địch sợ mà bỏ cuộc thì thôi cũng xong, bằng hắn không sợ thì nàng thua vậy. Hòa ngay thì tự ái của nàng bị tổn thương1ắm, còn khai chiến, liệu đổ vỡ rồi phải tiếc chăng?

- Ừ, cũng tùy anh làm bực mình Liễu hay không. Nhưng anh sẽ về ngay, Liễu khỏi phải tiếp anh lâu.

Liễu còn hờn, nhưng lại sợ hắn về ngay. Nàng chỉ muốn hắn gỡ tội thôi để cho nàng tha thứ. Thế nên nàng mỉm cười nói:

- Đừng tưởng về ngay là em khỏi bực mình.

Hăm he đó! Nhưng dầu sao, nàng đã chịu nói cái gì, và sự chịu tiếp sứ giả vẫn hơn là một cuộc cắt đứt ngoại giao.

- Vâng, về ngay không đủ, còn phải tránh làm gì, nói gì không đẹp nữa chớ! Điều anh nói ra đây, không công mà cũng không phạt. Số là đêm qua anh có mua quà cho em mà quên mang đến, đêm nay anh đem vô cho em chớ không có gì. Chỉ có bấy nhiêu đó mà thôi.
- Và anh sẽ về, sau câu ấy?
- Ơ... hơ... ừ.
- Nếu vậy, anh không có mục đích thăm em?
- Anh không đám thăm thường.
- Như vậy anh trao gói quà nầy cho chị Năm không được hay sao?

Giọng Liễu không mỉa mai mà hóm hỉnh lắm. Nhứt là đôi mắt nàng nó ranh mãnh một cách rất dễ mê.

- Ơ... hơ... đáng lý gì thì như vậy, nhưng anh cũng hy vọng được em tiếp. Nếu em không tỏ ra bực mình lắm thì anh ở lại hơi lâu một tí để uống miếng nước.

Chàng đã đầu hàng rồi.

Cái lý do mà chàng đưa ra để cắt nghĩa chuyến đi Bà Chiểu đêm nay là lý do láo, vì món quà chàng chỉ mới mua hồi chiều nầy thôi. Nhưng lời thú nhận sau là thành thật. Nếu Liễu không tống cổ chàng ra ngay thì chàng rất sung sướng mà ở lại.

Chàng đầu hàng bằng lời thú nhận thành thật đó.

Liễu bật cười rồi thì không khí tức thì hết căng thẳng liền.

Nàng đưa tay ra vịn lấy gói quà mà Lưu đã đổi giấy gói, giấy trên ấy có in nhãn hiệu của tiệm bán quà, rồi hỏi:

- Gì đây anh?
- Em đã sờ tới nó rồi, chắc em đã đoán được.
- Sách hử?
- Ừ, sách dễ biết lắm. Nhưng sách gì mới được chớ? Đố em biết.
- Tiểu thuyết trinh thám?
- Tới phiên em bị trinh thám ám ảnh rồi đó hả?
- Sách dạy nấu ăn?
- Không phải, nhưng vẫn có lý hơn là lời đoán trước, tiểu thuyết đâu có lớn khổ dữ vậy, mà cũng đâu có bìa cứng như vậy.

Liễu không chịu đựng nổi lâu hơn, khúc phim treo hơi thở nầy, nên nàng mở gói ra liền.

Sách khổ lớn bằng hai khổ tập học trò, bìa cứng bọc vải màu xám, chữ lõm mạ vàng. Nàng đọc tên sách:

LES NON-FIGURATIFS

- À, sách hội họa. Hay quá!
- Anh không rõ em thạo ngoại ngữ hay không, nhưng đây là sách hình, chữ rất ít. Đây là sưu tập những bản ấn bản sao lại các bức họa danh tiếng của các phái.
- … Trừu tượng.
- Đúng. Em, cũng không dốt ngoại ngữ lắm đấy. Chắc các vị giáo sư của em sẽ cho là em đọc quyển nầy quá sớm. Nhưng không sao. Cứ xem chơi vậy thôi. Khó lòng mà bị ảnh hưởng vì những cái mà ta không thích, bằng như mà ta thích thì không có gì quá sớm cả.
- Em thích tranh trừu tượng lắm!

Lưu không hiểu gì về hội họa cho nhiều. Chàng thấy những học sĩ phái trừu tượng là những anh chàng loạn trí, và rất hơi hơi lo rằng Liễu không thăng bằng lắm ở tâm trí.

"Nó thừa tự cái "tốc-tốc"[27] ấy của bà nội nó chăng?" Chàng tự hỏi như vậy rồi bật cười, khi nhớ ra bà nội ruột của Liễu không có điên, bà cụ trên Biên Hòa thì không liên hệ gì với nàng cả.

Em nhỏ đã hết hờn rồi, không phải nhờ quà, mà tại hễ em nhỏ thì mau nguôi giận vậy thôi.

- Đêm rồi anh an giấc chớ? - Liễu hỏi.
- An giấc làm sao cho được mà an. Nếu không có giới nghiêm anh đã ngồi đó tới sáng. Mà hễ thích ngồi đó thì không thích nằm trong buồng bịt bùng.
- Không tin. Coi bộ anh không hoan nghinh chị Hằng lắm.
- Em lầm. Để mùa trăng tới rồi em xem.
- Ừ, em đợi xem.

Chỉ có đêm nay, Lưu mới biết rõ hết phòng khách nầy.

Bên phải, có một khu, bàn ghế tủ gì cũng đều là gỗ xưa. Bàn tròn cẩn ốc xa cừ, ghế ngồi cao. Một tủ sách bằng cây mun cũng cẩn ốc xa-cừ, tuy xưa mà đẹp lắm, trong ấy nhiều quyển sách lớn đóng bìa da màu, dựng đứng, quyển nầy cạnh quyển khác trong ba ngăn.

Trên vách treo hai nhạc khí ta mà một có vẻ cổ kính lắm. Đó là một cây tỳ bà, còn cây đờn tranh thì chắc chỉ đồng tuổi với bàn ghế thôi, và cũng cẩn ốc xa-cừ.

- Ai chơi cổ nhạc trong nhà nầy? - Lưu hỏi.

---

[27] *tốc tốc = (nói tắc của chữ) toqué: dỡ hơi, gàn, khùng điên.*

- Ấy, đó là những kỷ niệm của bà nội em. Bà nội em chơi đờn tranh và tỳ bà giỏi lắm.
- Vậy à?
- Bà nội em rất tài tử, danh từ tài tử phải hiểu là nghệ sĩ đó nghen anh...
- Ừ, anh hiểu như vậy.
- Anh hiểu ngay như vậy à? Tại sao...
- Danh từ tài tử có ba nghĩa, tùy theo câu chuyện mà hiểu, và anh theo dõi câu chuyện em nên anh hiểu.
- Ừ, bà nội rất nghệ sĩ, bà làm thơ, bà biết vẽ nữa.
- Bà nội làm thơ chữ nôm phải không em?

Liễu cười rũ rượi một hơi rồi hỏi:

- Bộ anh tưởng bà nội sống vào thời cụ Đồ Chiểu sao chớ! Em đã nói nếu bà nội còn sống thì năm nay bà nội sáu mươi sáu. Không đời xưa lắm như anh tưởng đâu. Tuy nhiên cũng đặc biệt vì bà nội có bằng sơ học Pháp-Việt mà thuở đó, phụ nữ mà có cái

  bằng ấy là trí thức rồi, hiếm hoi lắm đó. Bà nội làm giáo viên.
  À, mà bà nội lớn cũng vậy, hai người là bạn đồng lớp, nhưng bà nội lớn giàu có lắm nên không đi làm việc.
- À…

Tiếng "À" của Lưu mang một nghĩa mà chỉ có một mình chàng hiểu mà thôi. Nếu Liễu có đoán gì, thì nàng sẽ tưởng bạn nàng muốn nói: "À, té ra là bà nội là người phụ nữ theo Tây học đầu tiên" hay cái gì na ná như vậy.

Nhưng không. "À" của Lưu nghĩa là: "À, thì ra mình biết thêm được nhiều chi tiết có thể rất là quan trọng, có dính líu với những gì mình định khám phá".

Bên cạnh tủ sắt là một cái tủ Bahut[28] kiểu Tàu cổ thời, cũng đóng bằng cây mun, chạm trổ tỉ mỉ, trông như là một bức màn ren với những "rua"[29] lẳn mẳn.

Liễu nói:

- Tất cả đều là dấu tích của một thời, trong Bahut có nhiều lọ sứ cổ lắm. Tuy tất cả những thứ ấy không dùng được việc gì hết, đến chiếc ghế ngồi cũng làm mỏi chơn, dựa lại rất đau lưng, vậy mà ông nội quý lắm, để dành cho các món ấy một chỗ sang trọng trong nhà.
- Còn sách? Sách của ba hả?
- Không phải sách đâu. Ông nội làm Đốc Phủ sứ và đó là công báo mà ông nội đóng lại kỹ lưỡng bằng bìa da. Chỉ có bà nội là đọc sách thôi, còn ông nội thì chỉ mê công văn.

Lưu toan đứng lên bước lại xem nhãn sách chơi, nghe vậy thì không buồn nhúc nhích nữa.

---

[28] *bahut: tủ bahut đựng chén dĩa, ly tách*

[29] *rua= abat jour: những sợi dây tua*

Lưu hỏi:

- Tối mốt anh đến thăm em, để xem sáng hôm sau đó em có thể đi Biên Hòa với anh được hay không nhé?
- Hay! Liễu reo lên. Sao lại không được?
- Biết đâu em lại sẽ chẳng bận chuyện gì.
- Bận gì em cũng bỏ hết, vậy nhứt định chúa nhựt đi Biên Hòa để thăm chị Bích. Mà đi với anh hả?
- Cố nhiên.
- Vậy anh khỏi phải hỏi lại lần chót.
- Nhưng cấm anh vào thăm em tối mốt à?
- Đâu có, vu khống đi! Vào thì vào, mà không cần hỏi gì hết em sẽ bỏ hết được để đi với anh. Có chương trình gì đặc biệt không?
- Thăm bà nội, thăm con Bích rồi thì về. Ta ghé dọc đường ăn trưa, ăn đỡ bánh mì thịt quay, cũng như đi cắm trại vậy mà.
- Hay vô cùng.
- Đi thật sớm để tránh được một chuyến nắng. Bận về thì chạy trời không khỏi nắng đó, nhưng biết sao.
- Ô-kê. Vậy anh vào đây ăn sáng hồi bảy giờ nhá!
- Đồng ý! Và bây giờ anh xin về đây.
- Con trai ngoan dữ! Đi lâu sợ má đánh đòn hả.
- Không, ở lâu sợ người lớn bực mình chớ.

Lưu đã nghĩ nhiều đêm rồi về mối giao thiệp giữa chàng và Liễu. Nếu lần thăm hòa giải nầy mà chàng không bị Liễu hất hủi thì từ đây chàng sẽ đến thường nhưng không ở lâu.

Ở vừa đủ cạn đầu đề, câu chuyện, chàng sẽ được xem là quí báu và Liễu sẽ lưu lại nuối tiếc mỗi bận chàng ra về. Cho đến nhân tình với nhau mà gần nhau lâu quá người ta còn đâm ra chán thay, huống chi họ chỉ còn trong vòng bạn hữu thôi. Vợ chồng bị ràng buộc nhau trong bổn phận, phải ở chung thì không nói gì, không biết làm sao khác hơn được chớ ngoài ra bạn bè, nhân ngãi gì cũng không nên làm cho nhau bực mình cả.

Hơn thế, ở lại có thể rồi họ sẽ chán cảnh tù túng trong nhà, sẽ đưa nhau ra vườn thì có ngày chàng sẽ ngã.

*

* *

Lưu được biết tên và nghề nghiệp của thân phụ Liễu rồi. Đó là một nhà kinh doanh tên tuổi. Và ông Trịnh Đức Long ấy vừa là một nhà thầu khoán to, vừa xuất nhập cảng, vừa làm một kỹ nghệ nho nhỏ là xà-bông đánh răng.

Nhỏ là nhỏ đối với quốc tế ấy, chớ trong xã hội ta, giai cấp tư bản còn non lắm thì một kỹ nghệ cỡ đó là đại qui mô lắm rồi, và nội cái kỹ nghệ ấy không mà thôi, số vốn không dưới mười triệu bạc.

Liễu không có cho biết chi tiết, chỉ nói tên của cha nàng ra thôi và những điều ấy, chàng tự nhiên mà biết, bởi các đại phú thương của ta không có mấy người, nên người nào cũng bị thiên hạ biết rõ cả, ít lắm là về bề ngoài.

Bên trong thì hình như gia đình riêng của ông Long không được êm thắm và hạnh phúc lắm.

Ông có tới bốn cô vợ, và Liễu chỉ là con của bà thứ nhì. Mặc dầu hiện ông đang ở chung với bà thứ nhì nầy coi như bà chánh, nhưng dầu sao bà ấy cũng chỉ là thứ nhì thôi.

Bà thứ nhứt, bà vợ tào khang, quê mùa, mà ông ta thì cần giao thiệp. Bà mẹ của Liễu rất mô-đen[30], biết hai ba thứ ngoại ngữ, và biết khiêu vũ, thạo nghi lễ với xã giao quốc tế, nên bà ấy được làm bà Long thật sự, không có gì lạ cả.

Bà chánh vẫn được trọng nể, vì bà có con trai, người anh cả mà Liễu đã nói đến, cậu nầy được cha mẹ cho đi Pháp để trốn lính, ngay hồi cậu ta mới mười bốn tuổi.

Nghe đâu cậu ta đã điên hết hai năm. Các y sĩ cho rằng đó là một trường hợp rất thường xảy ra. Khi mà một thiếu niên đi du học xa gia đình quá sớm, hắn bị lạc hướng, và sự thiếu tình thương làm cho hắn mất thăng bằng về tâm trí.

Nhưng rồi hắn khỏi, học hành như thường trong mấy năm, cho đến lúc hắn trưởng thành mới đậu cái bằng Tú tài I thì hắn đổ đốn ra, ăn chơi không can được.

Những điều ấy, Lưu cũng đã tự nhiên mà biết chớ chàng chưa hề điều tra về gia đình Liễu, trừ vụ bà nội lớn của nàng.

Những người danh tiếng không còn đời tư nữa. Bất kỳ chuyện gì thuộc về họ cũng là quốc gia đại sự cả, mà người ta tò mò để biết, và để phổ biến ra cho đỡ ngứa miệng. Nhứt là chuyện xấu.

Đó cũng là một lối trả thù của quần chúng, tò mò không ác ý, nhưng một khi biết được rồi, mà nếu có chuyện không hay là họ không tha cho đâu.

Chẳng hạn như vụ cậu bé đi du học. Có thể gia đình cậu cho cậu đi du học vì chỉ tin rằng nước ngoài dạy giỏi hơn ta thôi. Ấy thế mà họ nhứt định là gia đình ấy cho con đi trốn lính.

Đành rằng nhiều gia đình nhà giàu người mình đã cố vận động cho con cái họ xuất ngoại để trốn lính thật đó, nhưng không phải luôn là như vậy.

Và, quần chúng không dung thứ ông Long cũng như họ đã không dung thứ một cặp đào kép danh tiếng kia trong một vụ yêu đương và đánh ghen, chỉ vì đó là người danh tiếng mà thôi, chớ nếu người thường mà bê bối như vậy, họ chỉ chê cười một ngày rồi quên đi.

Lưu biết rằng họ bịa và thêm thắt ít nhiều, tuy nhiên ông Long hẳn không phải là người hoàn toàn không tỳ vết.

---

[30] *mô-đen = modèle: theo mốt, theo kiểu mẫu*

Chàng không thành kiến, không đạo đức triệt để, nên những gì chàng biết không làm cho chàng mất cảm tình với Liễu, trừ ra trường hợp của bà vợ ba và bà vợ bốn của ông Long.

Đó là hai cô gái, ừ, cả hai người đều chỉ hơn Liễu có ba bốn tuổi thôi, đó là hai cô con gái mà một cô là con nhà lành nhưng không đứng đắn, còn một cô là vũ nữ.

Ông Long cần bà hai để giao thiệp thì cũng cho là được đi, chí như bà ba và bà tư thì ông ta chỉ bao họ vì tà dục thôi.

Cái ông Long ấy, Lưu được biết mặt lần đầu tiên vào đêm thứ bảy mà chàng đến thăm Liễu, theo lời hẹn, để nghe nàng xác nhận lại câu chuyện đi Biên Hòa với chàng ngày hôm sau.

Lưu tới trước, cũng chưa nói gì với bạn cho nhiều thì một người khách đàn ông bước vào.

Y không có nhận chuông và cổng chỉ khép lại thôi chớ không có đóng, nên y vào nhà mà không ai hay.

Có lẽ vì chiều đường, nên xe đậu ở bên kia đại lộ và chắc là xe tốt lắm, êm lắm, nên nó tới mà cả Liễu và chàng đều không nghe gì cả.

- Ba!

Thình lình Lưu nghe bạn reo lên như vậy, nên chàng giựt mình quay lại thì thấy người đàn ông ấy đang bước qua cửa. Ông mặc đồ lớn, vải rất tốt mà may khéo vô cùng. Đó là một người đàn ông đẹp ít khi thấy, và mặc dầu là một anh con trai không xấu xí, Lưu cũng bỗng đâm ra mặc cảm trước con người thanh lịch đó.

Liễu đứng dậy, chạy ra cầm lấy hai cánh tay của cha, vừa nhảy cà tưng như trẻ con năm tuổi, vừa hỏi:

- Có má vô hôn ba?
- Không, má con mệt.

Nàng quay lại chỉ Lưu rồi nói:

- Anh Lưu, bạn của con.

Ông già tóc nhuốm sương ấy tươi cười rồi bước tới đưa tay bắt lấy tay Lưu, chàng đứng dậy từ lúc vừa thấy ông Long.

- Có gì lạ con?

Ông siết tay khách, nhưng hỏi con như vậy.

- Dạ không ba à.

Rồi nàng làm thinh đi vào trong, bấm chuông gần nơi cửa của cái buồng nhỏ dưới nhà. Lưu nghe tiếng chuông reo trên lầu.

Ông Long mở cái buồng ấy rồi vào trong đó.

Có tiếng dép xuống thang lầu và một người đàn bà trạc bốn lăm, từ trên ấy mau bước xuống đây.

Bà ta khá đẫy đà, và cao lớn không kém ông Long.

- Cô em đó.

Lưu lại đứng lên nghiêng mình thi lễ khi bà ta nhìn chàng. Rồi xuống tới nơi, bà ta cũng vào buồng.

Mặc dầu Liễu không có giải thích gì cả, Lưu cũng đoán biết được rằng ông Long vào đó để thăm cha, và trước khi thấy mặt ông cụ, ông cần bấm chuông gọi người em gái của ông, để bà nầy 1àm báo cáo sức khỏe của ông cụ cho ông nghe và Liễu đã làm công việc bấm chuông thay cho ông.

Ông cụ bị nhốt riêng ở cái buồng nhỏ mà chính ông đã xây để ở, khi chân mỏi gối dùn, không leo thang lên lầu được nữa, vì khi nãy Lưu thấy ông Long mở cửa từ bên ngoài, bằng cái chìa khóa nằm sẵn trong ổ khóa.

Chắc là ông cụ nói xàm hay làm cái gì không đẹp nên mới bị cô lập như vậy.

Năm phút sau cả ông Long và người cô của Liễu đều ra khỏi buồng ông cụ, và kéo nhau ra hàng hiên sau.

Và năm phút sau nữa, họ trở vào phòng khách, người cô lên lầu, còn ông Long thì trở ra nơi con ông tiếp khách.

Trước sau, cuộc thăm viếng của ông Long chỉ kéo dài có mười phút, mà trong đó có năm phút ông ấy hỏi chuyện em gái ông.

Ông đi thăm cha như đi thăm bẫy. Lưu không bất bình, không thấy là ông Long không có hiếu lắm, chàng chỉ nghĩ ngợi nhiều về số phận của những người già, nhứt là những ông già chỉ sống có phân nửa con người như ông nội của Liễu.

Con cháu họ có hiếu thảo bao nhiêu cũng hóa ra xa lạ với họ, vì còn biết nói gì với nhau nữa bây giờ.

Ông Long hỏi con:

- Con học hành như thường chớ?
- Dạ, như thường ba à.
- Tối mai, má con định rước con về ngoài ấy ăn cơm rồi đi xi-nê. Nhưng nhà ông Nhâm lại có tiếp tân. Má con bỏ chương trình trước, nhưng vẫn rước con đi. Ba với má thấy rằng con phải bắt đầu giao thiệp nên cuộc tiếp tân ấy sẽ có con.
- Dạ.

Đoạn quay qua Lưu, ông hỏi, mà vẫn hỏi con ông:

- Còn cậu em đây là bạn học của con hả?
- Dạ không, anh Lưu là sinh viên Luật-khoa Đại-học. Con mới quen anh Lưu trên Biên-Hòa, hôm con thăm bà nội lớn kỳ rồi.

Ông Long đang tươi cười với khách bỗng sa sầm nét mặt lại rồi châu mày. Ông nhìn gạch vài giây, đoạn đưa tay ra bắt tay Lưu:

- Cậu ở chơi.

Rồi ông nói với Liễu:

- Con nhớ, tối mai phải sẵn sàng hồi tám giờ kém mười.
- Dạ.

Ông Long đi ra khỏi phòng khách và Lưu nghe nhẹ cả người. Suốt thời gian ngắn ngủi mà ông ấy cau mặt, chàng nghe khó thở vô cùng.

Chàng nói với Liễu:

- Em thấy không? Có chuyện bất ngờ là mai em bận.
- Đâu có. Đi với má là tối mai lận kia chớ. Sáng mai em vẫn đi với anh như thường.
- Không để dành sức khỏe để đi đến cái đám tiếp tân ấy à?
- Em đâu có phải là bà già.
- Sợ có khiêu vũ rồi em ở khuya.
- Không, em không biết nhảy.
- Nhưng thôi anh cũng về, để em nghỉ sớm.
- Sáng mai, bảy giờ, ăn sáng ở đây nhé.
- Ô-kê.

Đôi bạn ra sân thì không thấy xe ông Long còn đậu nơi đó nữa.

Lần nầy Liễu cũng tiễn bạn ra tới lề cỏ, cũng vịn ghi-đông như trước, nhưng Lưu không vui.

Không, chàng không buồn vì sự lạt lẽo của thân phụ của Liễu. Chàng biết rằng một ông cha gần năm mươi xem bạn của con gái thứ của ông chỉ là một trẻ con thôi, mặc dầu chàng đã hăm ba rồi. Họ quen xem con họ trẻ con thì bạn của con họ cũng bị bỏ chung vào một bị với con họ.

Nhiều người, nhứt là những bà mẹ, đến khi con họ có chồng có vợ rồi mà họ vẫn cứ xem chúng là trẻ con mãi, huống hồ gì cô bé Liễu nầy chỉ vừa mới thôi khóc vòi tiền chừng một năm nay thôi.

Nhưng chàng không thể không nghĩ ngợi nhiều quá về sự sa sầm nét mặt của ông Long, khi con ông cho ông biết trong trường hợp nào mà nàng quen với chàng.

Rõ ràng là ông ấy không hài lòng bị người khác biết chuyện nhà ông. Đó là điều dĩ nhiên, ai cũng thế cả. Nhưng người ta không đến nỗi bất mãn ra mặt như vậy đâu.

Có lẽ con người lịch thiệp nầy sợ hãi quá đến đỗi quên mất việc giấu giếm tình cảm ông, để lộ nó ra ngoài, *đó là một sơ hở mà những kẻ thạo đời ít khi phạm và họ chỉ phạm khi nào họ quá bối rối mà thôi*.

Nhưng tại sao ông ấy lại quá bối rối?

Cái bà cụ điên trên Biên Hòa không dính líu gì tới gia đình bên ông cả, mà mẹ của ông cũng không phải là vợ bé của ông cụ trong buồng kia nữa.

Nếu nói không đẹp bao nhiêu thì hẳn là không đẹp. Nhưng cũng không phải là chuyện xấu xa. Hẳn ông phải biết rằng đời tư của ông hiện giờ không còn là bí mật

đối với ai cả, mà cái đời tư nầy, sánh với bịnh tâm trí của bà cụ xa lạ kia, sánh với gia đạo của cha ông, cũ gần nửa thế kỷ, cái đời tư nầy còn bẩn thỉu gấp mười lần hơn.

Nếu ông biết xấu hổ thì ông đã lì rồi, không thể cuống cuồng lên vì một chuyện không đâu như vậy.

Một lẫn nữa, Lưu1lại nghĩ đến cái giả thuyết của chàng mà ban đầu chàng buồn cười cho chàng, thấy rằng chẳng qua là óc tưởng tượng quá phong phú của tuổi trẻ đã dựng đứng lên mà thôi. Đó là một tấn bi kịch trong gia đình Liễu, thế hệ người thứ ba không biết gì cả, nhưng thế hệ thứ nhì đã biết về bí mật của thế hệ thứ nhứt là thế hệ ông cụ lẫn lụ và bà cụ mất trí.

Liễu ngộ nhân, ngỡ bạn nàng buồn vì không được cha nàng đón tiếp niềm nở lắm, nên nàng cố giải thích một cách kín đáo và gián tiếp:

- Ba em bận lo nghĩ về công việc làm ăn quá, không có thì giờ nhiều cho con cái, mọi lần ổng không ra về sớm như vậy. Chắc ổng muốn cho tụi mình tự do và anh được thoải mái.

Vô tình, Liễu làm cho Lưu phải nghĩ ngợi nhiều hơn nữa: "Mọi lần ổng không có ra về sớm như vậy".

Thế nghĩa là lần nầy ổng chạy trốn đó. Ổng trốn một cái gì ổng sợ, ổng trốn người mà ổng sợ.

- Thôi mai anh nhé!
- Mai.
- Chúc anh an giấc.
- Chúc lại em như vậy.

*

* *

Hôm nay không khí Dưỡng trí viện Biên Hòa khác lạ hơn những lần trước mà đôi bạn trẻ đến đây.

Đây là một buổi sáng chúa nhựt, mà chúa nhựt người ta rảnh rang nên đi thăm người nhà, bà con, bạn hữu, rất đông, và gần như là cùng lúc với nhau, mặc dầu ở đây không có giới hạn thăm bịnh như ở các nhà thương khác. Cùng lúc với nhau vì ai cũng tới sớm để rồi còn đi đâu đó nữa, nên họ dồn trước cửa nhà thương lúc chưa tới giờ làm việc, mỗi lúc mỗi đông thêm, và tới giờ mở cửa các công sở thì họ tràn vào.

Lưu lắng nghe xem bây giờ lòng chàng thế nào, nhìn người bạn đi bên cạnh chàng.

Thật là khác trước nhiều lắm. Bây giờ chàng đã quen thân với nàng, đã thầm yêu nàng và cảm nghe chắc chắn rằng nàng cũng thầm yêu chàng. Vậy mà sao không được êm dịu như trước nữa.

Trước thì ban đầu, nàng là một bí mật dễ thương gợi tò mò. Chàng bị xúc động ngày gặp nàng lần đầu, rồi về nhà, buồn một nỗi bùi ngùi rất là dễ chịu.

Lần thứ nhì, chàng nghĩ đến "duyên trời định" vì cuộc tái ngộ hi hữu đó. Rồi chàng tò mò hơn khi biết lõm bõm về nàng.

Chứng kiến buổi giáp mặt câm lặng của hai người già mất trí, chàng tò mò hơn nữa. Đồng thời chàng cũng đã nghe yêu người thiếu nữ mà chàng vừa được biết tên mặc dầu chàng nói láo với mình rằng nàng thu hút chàng chỉ vì bí mật gia đình của nàng mà thôi.

Tình yêu chớm nở ấy không sâu đậm như bây giờ, nhưng sao mà nghe nó thơ mộng quá, nhứt là bây giờ đây, khi mà buổi ban đầu không còn nữa.

Khi đôi bạn bước qua cầu gỗ, và nhìn nước suối chảy dưới cầu, Lưu ngậm ngùi lắm mà nghĩ đến cái triết lý vặt nầy là kiếp phù du của con người.

Con người phù du lắm, và dĩ nhiên tình cảm của họ cũng phù du còn hơn là kiếp sống của họ nữa.

Chàng đã chợt thấy cái chết của hiện tại, của cái hiện tại của mấy tuần lễ trước, lòng chàng như không còn như hôm ấy nữa, lòng chàng giống hệt dòng suối chảy dưới cầu nầy, nước của giây phút nầy đi luôn, không bao giờ trở lại nữa cả.

Cái chết của hiện tại? Vâng, hiện tại chỉ sống được có một giây thôi, và mỗi ngày, những kẻ thích suy tư hẳn đã chứng kiến không biết bao nhiêu là đám ma của bao nhiêu hiện tại.

Những hiện tại của buổi sáng nầy, nãy giờ chúng đã lăn đùng ra mà chết không biết bao nhiêu là đứa rồi, thì hiện tại của nửa thế kỷ trước có dính líu gì đến đời ta?

Nếu có tấn bi kịch nào trong gia đình Liễu thì mồ của bi kịch ấy đã xanh cỏ năm mươi mùa rồi, đào lên chưa chắc đã tìm được tro tàn! Thì nó còn dính líu gì với đời Liễu, với mối tình của chàng? Thì thắc mắc về chuyện cũ làm gì?

Hiện tại nối tiếp nhau mà chết, chính ta, khi nãy cảm nghĩ khác, ý tình của ta luôn luôn trôi chảy, bất tận, thì ý tình của thế hệ thứ nhứt ăn thua gì tới ý tình của thế hệ thứ ba.

Và Liễu vẫn đáng yêu như thường mặc dầu cha mẹ, tổ tiên nàng có làm gì không hay đi nữa.

- Đứng đây một lát nghen em?
- Ừ, em rất thèm đứng trên cầu nầy, nhưng lần nào cũng bận dìu ông nội nên em không có dịp.

Đôi bạn tỳ tay lên lan can cầu, nhìn dòng nước rồi Liễu nói:

- Một con suối chảy trong sân nhà, thật là thơ. Nhưng trong nước chắc chỉ có nhà thương nầy là được cái ưu thế nầy thôi.
- Không, anh đã thấy có nhà người khác, người tư nhơn, được một con suối chảy trong sân. Nhưng điều kiện là đất cất nhà phải thật lớn.
- Cái ông nào cất nhà thương nầy ngày xưa hẳn là có tâm hồn thi sĩ lắm.
- Chưa chắc đâu. Mà anh tin là trái lại nữa là khác.
- Bằng có?

- Nơi nầy, ngày xưa hẳn là hoang địa, bằng có 1à con suối nầy.
- Ừ.
- Mà hoang địa hẳn phải có cây cối.
- Ừ.
- Nhưng trong mà thương, em nhìn khắp nơi xem có cây cổ thụ nào hay không?
- Em đã nhìn rồi, chỉ có cây mới trồng thôi, vài mươi năm là cao niên lắm.
- Thế nghĩa là ông ấy đã đốn tất cả cây ở đây.
- Anh nói có lý.
- Mà cây rừng hoặc cây chồi ở miền Đông, lắm thứ đẹp lắm.
- Ừ.
- Thế là ông ta không thi sĩ chút nào hết. Sở dĩ con suối nầy mà còn, thì chỉ vì lấp con suối tốn tiền lắm, và nhà nước cũng cấm nữa.
- Nhà nước cấm lấp suối?
- Chớ sao, bất kỳ sông ngòi, mạch nước nào dầu nhỏ dầu lớn cũng không ai được lấp, trừ nhà nước thôi, các dòng nước lớn nhỏ ấy có liên hệ tới đời sống kinh tế trong nước, tới công nghiệp, tới an ninh của vùng khác có thể bị ngập nếu có một đòng nước nào đó ứ dọng lại.
  Em không thấy hay sao là có những cái cầu đáng giá mấy chục muôn bạc mà chỉ để dùng đi qua một con suối nhỏ bằng bàn tay?
- Ừ, em quên mất điều đó.

Thình lình Liễu vụt cười khan lên:

- Gì mà vui dữ vậy người lớn?

Hôm nay Liễu quả có vẻ người lớn. Nàng mặc duýp[31] xám rộng, sơ-mi đỏ, hết trẻ con như là mặc camisole, hay din[32].

- Anh có thấy xưởng vẽ của mấy người bịnh ở đây hay không?
- Ở đây có xưởng vẽ nữa sao?
- Có.
- Chắc để cho mấy ông họa sĩ bịnh họ giải trí?
- Đâu phải. Nghe các ông ấy nói thì môn vẽ là một lối thám hiểm mới và trị liệu mới và y khoa dùng những bức họa của người điên để thăm dò tiềm thức của họ, để biết uất khí, biết sự nén tâm của con bịnh. Đồng thời sự nén tâm ấy cũng có thể do ngòi bút mà xì ra và tiềm thức bị đè nén của con bịnh được tháo cũi sổ lồng.
  Thành ra con bịnh nào cũng phải biết vẽ hết.
  Em cười vì em nhớ đã xem một bức họa. Ông họa sĩ ấy vẽ cái cầu nầy mà ra một cánh cửa ngục.
- Ngộ lắm. Có họa sĩ thứ chánh hiệu hay không?
- Có chớ!

---

[31] *duýp = jupe: váy đầm, củng*

[32] *din = jeans, xem chữ bờ-lu-din*

- Họ vẽ thế nào?
- Họ vẽ điên loạn lên, còn bí hiểm hơn Braque[33] nữa.

Lưu nhìn trừng trừng vào mắt bạn. Chàng đã ngỡ các họa sĩ trừu tượng, anh nào cũng rối loạn tâm trí cả mà cái điều Liễu vừa nói, làm cho chàng càng tin như vậy hơn. Và chàng bất giác muốn tìm biết tâm trí của Liễu coi có vững hay không, qua đôi mắt nàng.

- Gì mà anh nhìn em trân trối vậy?

Cái miệng cười của Liễu, Lưu thấy rất muốn cắn vào đó một cái. Thành thử chàng trở về với thực tại ngay và đáp trớ đi:

- Anh thấy em đẹp lắm.
- Em cũng như bao giờ, nếu có đẹp thì đã đẹp, chớ nào phải chỉ mới đẹp sáng nay.
- Nhưng sáng nay em đẹp nhứt. Có lẽ nhờ chiếc sơ-mi đỏ.

Liễu bẽn lẽn rồi nói:

- Thôi ta đi vô thăm chị Bích đi anh.

Từ nay giờ không ai náo nức thăm người bịnh cả. Trên xe, Liễu đã cho biết nàng không thăm bà nội lớn của nàng. Nàng chỉ thương xót bà khi nào có ông cụ cùng đi thôi, chớ nàng không nghe nhớ bà.

Còn Lưu thì mẹ chàng cho hay hôm kia rằng Bích đã khỏi hẳn, chỉ còn đợi bác sĩ xem lại cho chắc ý thôi, nên chàng cũng không vội lắm.

Bích lành bệnh thật. Bước vào buồng nàng, Liễu thấy một cô gái khá đẹp, nhứt là rất sạch sẽ vén khéo, tóc tai chải gỡ kỹ càng.

- Anh! Bích reo lên rồi đang ngồi trên giường tuột xuống ngay, chạy u ra cửa giựt lấy cái giỏ mà Lưu đang xách nơi tay.
- Má gởi gì lên đây? - Nàng hỏi vì nghe giỏ nặng lắm.
- Cô bé ham ăn, Lưu cười, mắng thương em. Không lo chào khách mà lại xét bánh trái trước.

Bấy giờ Bích mới chú ý tới Liễu. Nàng gật đầu chào cô gái lạ rồi nói:

- Tôi xin lỗi chị, tôi cứ ngỡ chị đi thăm cô gái chung buồng với tôi.

Lưu giới thiệu:

- Liễu, bạn của anh.

Liễu bước tới cầm cánh tay ở không của Bích, Bích hạ giỏ xuống gạch rồi vịn lấy vai Liễu mà nói:

- Tôi không tin rằng tôi nhớ hết chuyện cũ. Hình như chị mới quen với anh tôi đây?

---

[33] *Braque = Georges Braque: họa sĩ Pháp (1882) chuyên vẽ lập thể và tĩnh vật*

- Đúng như vậy, và chị đã khỏi hẳn rồi đó. Trông chị y như là tôi.
- Đây chị ngồi đây.

Bích kéo chiếc ghế độc nhứt của giường nàng mà mời khách, nhưng Liễu kéo bạn lại ngồi ở mép giường rồi nói:

- Để ghế cho anh ấy, hai chị em mình ngồi đây. Sao, nhớ má hôn? Chắc vài bữa chị về?
- Nhớ lắm! Ừ, chắc vài bữa tôi về. Chị tới chơi thường nhá!
- Cố nhiên.

Liễu rất muốn tới nhà Lưu, nhưng chàng cứ ngăn mãi vì chàng lo rằng tình yêu chưa sâu của Liễu có thể bị cảnh lụm thụm của gia đình chàng làm cho lợt đi.

Con của một tỷ phú chắc không hoan nghinh lắm một hiệu ba-da ngoại ô.

Trong khi đó thì Liễu hồ nghi đủ thứ. Nàng hồ nghi Lưu đã có bồ mà bồ của Lưu lui tới nhà chàng nên chàng sợ hai người đụng đầu với nhau. Nàng lại lo cha mẹ của Lưu cấm Lưu có bạn gái, v.v...

Từ đây thì sướng nhé, nàng tự bảo thầm, mình sẽ tới với tư cách là bạn của Bích để xem anh ấy còn ngăn được nữa hay không cho biết.

Thế nên vừa trả lời "cố nhiên" với Bích, Liễu vừa nhìn Lưu bằng đôi mắt tinh ranh và hơi khiêu khích. Đôi mắt ấy thầm nói: "Ê, lêu lêu mắc cỡ, rồi trước sau gì người ta cũng tới nhà anh được. Để coi anh có bí mật gì cho biết, mà kỳ đà em dữ vậy".

Lưu cũng cười, nhẫn nại chịu số phận, đoạn lấy quà bánh trong giỏ ra.

Một ve nước mắm tương ớt, một gói rau sống, rồi bánh hỏi, thịt quay. Chàng giải thích phần còn lại trong giỏ và cả cái bình thủy nữa:

- Anh với lại Liễu cũng ăn như vầy, nhưng ăn dọc đường, ngoài đồng.

Bất giác Bích đưa tay choàng lấy Liễu sau lưng, trong một dáng điệu che chở thấy rõ, khiến Liễu hiểu ngay.

Liễu hiểu rằng Bích cũng đi bíc-níc[34] với người bạn trai của nàng y như Liễu hôm nay mà vì thế nàng mới ra nông nỗi nầy.

Phụ nữ nạn nhơn họ về phe với nhau, cho tình cốt nhục lùi về hàng ghế hạng nhì, rất là chí lý, ai có đau niềm đau của họ mới rõ thấu tình thương của họ đối với một nạn nhơn tương lai, nó to đến thế nào.

Liễu nghẻo đầu gác lên vai của Bích rồi hai người bạn mới nầy lặng thinh trong một niềm cảm thông mà chỉ có họ là hiểu nhau thôi.

Để đánh tan cuộc đồng minh ấy, Lưu hỏi:

- Bác sĩ nói đích xác thế nào?

---

[34] *bíc-níc = picnic: cuộc đi chơi có ăn cơm ngoài trời, bữa cơm ngoài trời*

- Ổng nói em về được, nếu muốn về lắm. Nhưng ổng khuyên em nên ở lại vài ngày xem sao. Dầu sao cũng phải có má hay ba rước, em mới về được. Anh nhắc má lên thường, một tuần hai lần.
- Ừ, thứ tư má sẽ lên. Rồi có lẽ chúa nhựt tới, ba lên, nếu em không về được ngày thứ tư với má.

Cô gái láng giềng của Bích chỉ nằm đó mà nhìn trần rồi cười một mình rất hiền lành.

Thấy cô ta không ai thăm viếng thật tội nghiệp, vả lại cũng vì phép lịch sự, Lưu quay ra sau nhìn cô ấy rồi hỏi em, mà hỏi to lên, như để nói với người đồng buồng của em chàng.

- Còn cô đây, hình như là mới vào hả em?
- Dạ.
- Cô có đỡ hay không?
- Cô ấy cứ dở tỉnh dở say như vậy, nhưng không có làm gì lộn xộn, không có nói xàm, nên mới được để nằm chung với em là người đã lành rồi.
- Chắc...

Mới thốt ra được có một tiếng, Liễu giựt mình sợ hãi rồi nín lặng.

Lưu đã cho nàng biết rõ về nguyên nhơn của bịnh trạng của Bích, nên khi nàng muốn hỏi: "Chắc cũng chuyện tình duyên?" Thì chợt nhớ ra là mình không nên gợi nhớ Bích điều gì không hay, nàng cố cầm giữ cái câu hỏi dại dột ấy.

- Chắc gì hả chị? Bích hỏi.
- Ờ ... ơ... hơ... Chắc cũng sắp khỏi. Coi bộ cô ấy vui lắm, Liễu đáp trớ như vậy.
- Mong rằng thế.
- Chị nè, anh Lưu sẽ cho chị biết địa chỉ của... tôi, rồi ta qua lại với nhau nhé!

Liễu do dự ở tiếng "của..." vì nàng quen miệng, rất muốn xưng "em" với bất kỳ chị bạn nào có vẻ cao niên hơn nàng. Nhưng nàng lại có tham vọng làm chị dâu cả của Bích nên giữ luôn tiếng Tôi của phút đầu.

- Đồng ý.
- Nhưng tôi sẽ tới thăm chị thường lắm.

Liễu quyết dọ thám Lưu, với lại thật tình nàng cũng thương xót người bạn gái mới nầy, muốn đến để an ủi nàng ta bằng một sự có mặt. Chắc là Bích rất cần quên và rất cần bạn.

- Càng hay.

Lưu thấy là tình bạn giữa hai cô gái nầy sẽ gây rối cho chàng, nên chàng tỏ vẻ không hài lòng. Liễu rất lanh lợi và thông minh, đoán biết ngay ý của bạn, nên nàng ôm chầm lấy Bích, nhưng mắt lại nhìn Lưu mà nói:

- Ta sẽ là bạn nhau đời đời, mặc dầu sóng gió nào đi nữa nghen chị?
- Ừ, tôi sung sướng lắm.

Bích thật thà nên xúc động mạnh quá, nàng nghẹn ngào mà nói như vậy, mắt rưng rưng lệ hạnh phúc, vò đầu Liễu như Liễu là một đứa em nhỏ của nàng.

Lưu không thích để hai cô bé nầy làm thân thêm với nhau nên nói:

- Thôi, anh về kẻo lát nữa nắng lắm. Em có nhắn gì ba má, có cần gì hay không?
- Không. Má nhớ lên ngày thứ tư là đủ rồi.

Liễu giẫy nẩy:

- Chưa gì hết đã đòi về. Ở lại với chị Bích tới trưa không được hay sao?

Lưu cười ha hả mà rằng:

- Ai dám cấm người lớn, nhưng tôi chỉ e người lớn về xe đò thì khổ, tôi thì tôi sợ nắng ăn da, nên phải về bây giờ.
- Bỏ rơi em thật à?
- Nếu không sợ tai nạn xảy ra cho cô, tôi dám để cho cô về xe đò lắm, vì xem ra cô mê con Bích quá. Nhưng tôi đã rước cô đi, tôi chịu trách nhiệm, thành thử tôi năn nỉ cô nên về với tôi.
- Thôi, chị nên về là hơn.

Bích cũng thông minh, biết rằng đôi bạn mới nầy đã có chương trình ăn dọc đường thì không nên đồng lõa với cô bé áo đỏ nầy cho chương trình ấy hỏng đi. Biết đâu chẳng nhờ bữa ăn trưa nầy mà rồi họ sẽ nên vợ nên chồng và sẽ hạnh phúc với nhau đời đời.

- Thiểu số phục tùng đa số.

Liễu nói và thâm tâm cũng xui nàng về, bởi thật ra nàng mê Bích đâu có bằng mê buổi nói chuyện tay đôi với Lưu.

Bích đưa họ ra tận cổng nhà thương, đôi bạn gái có chiều lưu luyến với nhau lắm.

Xe chạy rồi, Liễu vẫn quay lại và đôi bạn vẫy tay, nhìn nhau rất lâu.

Có lẽ khó chịu vì nắng. Lưu chạy mau hơn khi sáng và sang tốc độ xong chàng bóp hết ga, khiến không muốn, Liễu vẫn phải ôm eo ếch của chàng và gác cái đầu day nghiêng trên lưng chàng.

Hai người không nói gì với nhau cả, có lẽ để tận hưởng cái sung sướng đầu mùa của họ và chắc chắn về phía Lưu là chàng đang tìm nơi để ăn trưa.

Cái nơi ấy, chàng đã định rồi, là một sở cao su ở vệ xa lộ. Nhưng giờ chàng nghĩ lại thì không nên, nhứt là khi chàng nghe một mơn trớn dịu đàng nó chạy khắp thân thể chàng từ lúc Liễu ôm eo ếch của chàng.

Cái đêm sáng trăng mà hai người ngồi trên đầu rào, chàng đã chiến đấu và đã toàn thắng thì không nên dại gì mà ngã hôm nay. Mà điều kiện tránh ngã hữu hiệu hơn hết là không vào một chỗ kín đáo. Chàng sợ Liễu mà cũng sợ chính chàng nữa, có lẽ sợ chính chàng nhiều hơn.

Thế nên khi tới ngã tư Thủ Đức, thấy xe giảm tốc độ và quẹo tay phải, Liễu hơi ngạc nhiên, ngồi thẳng dậy và hỏi:

- Ra chợ Thủ Đức à?
- Ừ.
- Mình đã mang đồ theo, còn ghé chợ làm gì?
- Đâu có ghé chợ.
- Nhưng đường thiên lý, từ Thủ Đức xuống Sàigòn, đâu có chỗ nào ta ngồi ăn trưa được?

Ý Liễu muốn nói. "Đâu có chỗ nào kín đáo".

- Có chớ, Lưu cãi lại.

Thật ra thì Liễu cũng chẳng có ý gì. Nhưng kẻ nào mới yêu cũng nhiều tưởng tượng và vẽ vời ra trong trí một cảnh thơ mộng giữa rừng mà nơi đó, họ ăn cơm cách biệt hẳn thế gian.

Khi thấy Lưu đẩy xe vào một đám đất gò cạnh quán "Con gà quay", Liễu hơi ngạc nhiên nhưng không thất vọng bao nhiêu.

Vì cuộc đất cao, đất lại là đất cát, nên đem xe qua khỏi lề cỏ là Lưu để chiếc xì-cút-tơ của chàng lại nơi đó rồi cùng bạn leo dốc.

Đất ở đây không trống hẳn, có cây mọc lúp xúp, ngồi xuống đất thì khuất đầu. Có lẽ đất được khai hoang để xây cất, nhưng rồi chưa dùng liền, nên cây mọc lại.

Lưu trải lên trên mặt cát trắng một tấm vải nhựa xếp mỏng cất trong thùng xe mà mãi tới bây giờ Liễu mới thấy. Chàng đặt giỏ lên tấm vải rồi đôi bạn ngồi xuống.

Liễu xem lại đồng hồ tay rồi nói:

- Chỉ mới mười một giờ thôi.
- Em ăn cơm theo đồng hồ sao?
- Không, nhưng em chưa nghe đói.
- Ừ, một tiếng đồng hồ nữa sẽ ăn, anh cũng chỉ nghe hơi hơi muốn ăn thôi, chớ cũng chưa đói lắm. Đây, ông chủ đất nầy mới là thi sĩ, nếu không, mình đâu có bóng mát của cái cây lớn nầy để mà đụt nắng.

Liễu lại nói chuyện khác, không phụ họa với bạn.

- Chị Bích cũng đẹp chớ.
- Chớ hổm nay, em tưởng tượng nó ra sao?
- Cũng đẹp và rất dễ thương. Em tưởng tượng à? Thật khó mà nói ra.
- Nhưng chắc là tưởng nó xấu lắm?
- Không.
- Sao vậy?
- Nếu chị ấy xấu lắm thì đã không có người yêu rồi bị bỏ rơi.
- Nhưng đó là bằng cớ chứng tỏ rằng nó không đẹp lắm.
- Thật sự thì chị ấy chỉ đẹp vừa chừng thôi chớ không thể làm hoa hậu Sàigòn được. Nhưng chị ấy bị bỏ rơi không phải vì vậy.

- Chớ vì sao?
- Chán vạn cô gái xấu hơn chị ấy nhiều lắm, và Sàigòn chỉ có một hoa hậu thôi. Nhưng số người bị bỏ rơi thì có giới bạn. Tại chị ấy không may gặp phải một người bạn tình không tốt. Chỉ có thế thôi.
- À, người lớn ơi, tối nay người lớn mới hẳn là người lớn đó nghen.
- Sao vậy?
- Chớ em quên rằng tối nay em theo ba mà dự buổi tiếp tân ấy à?
- Không quên. Nhưng điều ấy sao lại...
- Ba đã nói rằng em "phải bắt đầu giao thiệp". Theo tục lệ Âu châu, hễ ai có con gái trưởng thành rồi thì họ cho ra đời, tiếng trong giới là cho "ra ngoài xã hội", người Âu Mỹ nói là "vào xã hội". Nhưng thành ngữ thật đúng là "vào xã hội mông-đen", họ nuốt mất hai tiếng sau cùng. Họ cho con họ vào một buổi dạ hội có khiêu vũ, một là để đánh dấu ngày đáng ghi nhớ ấy, hai là để quảng cáo đứa con họ lấy chồng...

Liễu cười ngất mà rằng:

- Quảng cáo có lùng tùng phèng như dầu cù là vậy hả?
- Gần như thế.
- Phong tục dễ ghét lạ!
- Bộ em tưởng trong xã hội ta không có quảng cáo? Các cụ quảng cáo dữ dội đấy chớ, nhưng bằng lối khác, âm thầm kín đáo hơn, mà không kém phần ráo riết chút nào.
  Nhưng hồi nãy anh nói chưa hết câu. Chính đêm nay ba với má mới xem là em đã trưởng thành.
- Còn anh?
- Mười năm nữa, em cũng vẫn cứ là em nhỏ của anh.

Lần nầy Liễu không bị mặc cảm trẻ con, không bị mích lòng nữa, vì câu nói của Lưu có ý nghĩa khác rõ rệt, ý nghĩa ấy làm cho nàng sung sướng vô cùng.

Hai người cùng đeo kiếng mát như hôm tắm nắng và đôi bạn nhìn nhau say đắm. Cái nhìn của họ trốn dưới kiếng màu nên họ không còn ngượng với nhau.

Vì mặc duýp ngắn, Liễu không thể co chân lên để khoanh tay lên gối như hôm nọ, nàng ngồi xếp tè he nhưng một bàn chân vẫn đánh cái nhịp 3/4 bất di bất dịch ấy, Lưu nói:

- Lạ quá! Em nói ba má cấm em học nhảy hả?
- Dạ.
- Ba má theo Tây, nhưng chỉ theo có nửa chừng thôi. Đáng lý vì đêm nay là đêm khiêu vũ đầu tiên trong đời em.
- Anh nhảy giỏi hay không?
- Chỉ lai rai vậy thôi. Anh nhảy rừng.
- Nhảy rừng là làm sao.
- Là anh không bao giờ học nhảy cả, có dịp, anh cứ nhảy bừa, thét rồi biết.
- Sao anh không học?

- Dễ quá, học làm gì cho mất công.
- Nhưng anh không thể nhảy giỏi được.
- Anh đâu có tham vọng vô địch nhảy.

Họ nói chuyện nhảy nhót vì Liễu hỏi lôi thôi về vụ đó chớ Lưu bận lấy làm kỳ cho cái ông tỷ phú Long lắm. Nếu ông ta bắt con ông khuê môn bất xuất thì không nói gì. Đằng nầy...

- Hình như là anh không muốn cho em thân với chị Bích lắm?

Liễu hóm hỉnh hỏi bạn như vậy. Lưu khôn ngoan giải thích giả dối nhưng rất ổn:

- Ừ, anh sợ em trẻ tuổi, lỡ lời thì hại cho nó.

Liễu tin bạn bằng lời nên hứa:

- Em sẽ dè dặt, thận trọng lời ăn tiếng nói, cố tránh gợi nhớ xa hay gần chuyện cũ.
- Thiện chí em thì như vậy, nhưng đôi khi người ta sai lầm, ngoài ý muốn.
- Em sẽ cố gắng và em tự tin lắm.

Lưu lo ra, và Liễu ngỡ chàng bận nghĩ về Bích, về mối giao thiệp giữa nàng và Bích.

Thật ra thì Lưu đang hình dung buổi tiếp tân đêm nay. Chàng tưởng tượng đến một cuộc gặp gỡ, mà người con trai ấy không như chàng.

Hắn không bị nghi ngờ tầm ruồng nào xui hắn dè dặt, mà trái lại hắn có thể bị gia sản của ông Long làm hắn tối mắt. Hắn sẽ tấn công Liễu tới tấp và hắn sẽ được Liễu.

Nghĩ tới đây chàng đâm hoảng muốn trước bạ tên mình tức khắc vào tâm trí Liễu để xí chỗ.

Không phải chàng lo sợ hảo đâu. Lắm cô gái, không đủ điều kiện như Liễu mà nhờ cái "doan"[35] của họ, họ vừa bước ra đời là gặp dịp tốt ngay.

Nơi chàng, nhiều mâu thuẫn quá. Nếu Liễu đáng yêu thì cứ bước tới, bằng như ngờ rằng nàng có tỳ vết trong dòng họ thì thôi.

Chàng cứ linh đinh giữa chừng mãi, không muốn tiến mà cũng chẳng chịu lùi.

- Tiếp tân là làm sao anh?

Liễu vừa soạn thức ăn ra vừa hỏi như vậy.

- Tiếp tân không phải để cho tuổi trẻ đâu, vì nó không vui như dạ hội.
- Nhưng họ tiếp thế nào?
- Họ mời tưới hột sen, tuy vẫn có chọn lựa, nghĩa là hễ biết ai tăm tiếng ở ngành nào thì họ cứ mời, không quen cũng mời, mà có lẽ chính vì không quen mới mời.
  Chủ nhà nhiều khi không biết mặt khách, khách có những người chưa biết nhau. Mục đích của họ là mở rộng vòng quen biết.

---

[35] *doan = joint: (nghĩa bóng): mánh khóe, bí quyết; (nghĩa đen): bộ phận tiếp nối; vòng đệm kín*

- Nhưng mời đông như vậy, chỗ đâu mà ngồi?
- Thường thì họ đứng, cả ngoài sân nữa, rượu bánh có người lưu động mang đến từng nhóm người.
- Chỉ có thế thôi à? Vậy thì vô lý lắm?
- Không vô lý đâu, đối với người lớn, họ nói chuyện với nhau chớ.
- Nói chuyện gì?
- Tùy ngành hoạt động, tùy cá tánh, tùy cái khôn khéo của từng người chớ!
- Như vậy em sẽ chuồn trước.
- Đâu có được với ba má. Ổng bả sẽ bị người ta níu kéo rồi v.v...

Má của Lưu đã quên cho chàng một món đồ gì như là một cái chén để rót nước mắm tương ớt từ ve ra. Bích thì đã có chén từ nhà thương, chớ chàng, giữa đồng, làm thế nào bây giờ?

Liễu lật ngửa cái nắp hình thủy đựng nước trà, nắp nầy bằng nhựa, rồi rót đại nước mắm vào đó.

Lưu rất buốn cười vì thấy Liễu ngông bướng y như chàng, y như Bích, y như lớp tuổi trẻ bây giờ. Các cụ mà thấy làm như vậy thì các cụ sẽ mắng cho một trận. Nếu mẹ chàng mà thấy cách "mần ăn bê bối" ấy của Liễu thì nhứt định không thể bà chịu cho chàng cưới Liễu làm vợ đâu.

Cái nắp ấy, có túng thế lắm thì người ta rót nước trà vào đó là cùng, chớ bắt nó hoen ố vì mùi nước mắm thì rửa mấy thùng nước cho sạch được?

- Anh cười gì?
- Cười cô dâu hư. Cô làm dâu mà "mần ăn" lối đó thì bị cho ra riêng tức khắc.

Liễu cũng bật cười, nàng cười ngặt nghẹo rồi nói:

- Em chưa được chuẩn bị để làm dâu. Nhưng chắc không ai thèm cưới cô thợ vẽ gàn đâu.
- Ai biết đâu được cái gì. Tôi chỉ lo có người bị tiếng sét của cô đêm nay thôi.
- Anh lo giùm họ à?

Đây là một câu hỏi rất khéo và rất khó trả lời. Liễu hiểu rằng Lưu lo cho chàng, nhưng nàng lại cứ hỏi thử xem chàng dám xác nhận hay chăng, nếu chàng xác nhận thì đó là một lối tỏ tình, không chạy chối đi đâu cả.

- Không biết.

Lưu đã tránh được cái bẫy, nhưng rất dở.

- Anh lo giùm họ cũng phải. Em thiếu điều kiện lắm.

Liễu nói lẩy rồi mắc nghẹn miếng bánh hỏi. Bánh làm bằng bột nếp, dẻo lắm, nhưng lại rất dễ mau khô. Ăn bánh hỏi trưa mà không hấp lại thì nghẹn là thường.

Nhưng Liễu nghẹn vì nguyên nhân khác.

Nàng lắng nghe cục bánh xuống từ từ, dài theo cuống bao tử của nàng, làm cho nàng đau đớn vô cũng về mặt thể xác, nhưng đồng thời tim nàng cũng đau, nó quặn đau một cách vật chất thật đó, nhưng nguyên nhơn lại là tinh thần.

- Cô nói sai một tiếng. Tại cô dư điều kiện quá. Rất lắm kẻ ham giàu, nhưng cũng rất lắm người sợ giàu.
- Giàu là một cái tội hay sao?
- Không. Theo quan niệm của xã hội không cộng sản thì giàu không phải luôn luôn là một cái tội. Nhưng người ta bị mặc cảm, với lại người ta ngán cái hách có thể có của nhà giàu. Tôi chỉ nói "có thể có" thôi. Cô không có, nhưng ai biết được rằng cô không có.
- Hừ, con người bất công quá.
- Con sâu làm sầu nồi canh. Chỉ tại một hạng giàu xấu kia.

Lưu không nói thật ra nguyên nhơn chánh của do dự của chàng mà chỉ thổ lộ nguyên nhơn phụ thôi, nhưng Liễu ngỡ vừa được biết vì sao mà người con trai nầy đang tiến, lại dừng chơn một cách đột ngột và khó hiểu như thế.

Nàng bỗng đâm ra nghĩ ngợi nhiều về ưu thế của nàng, ưu thế nầy lại có thể biến thành một chướng ngại tai hại cho nàng.

Lưu cũng thình lình bắt đầu nghiền ngẫm vấn đề mà trước đây chàng cho là phụ thuộc.

Một ông tỷ phú không thích gả con cho một gia đình tối tăm. Mà tai hại hơn nữa là ông tỷ phú ấy đã sa sầm nét mặt xuống khi lo ngại chàng biết cái gì về gia đạo của ông.

Chàng có thể là kẻ biết quá nhiều trong con mắt của ông.

- Em nè!
- Gì hả anh?

Liễu đã nuốt trôi từ lâu miếng bánh hỏi và đôi bạn lẳng lặng ăn như thường.

- Ba có bao giờ hỏi em về anh không?
- Anh lo sợ cái gì?
- Không biết.
- Ba tốt lắm. Ba cũng không có thói quí phái. Ba xem người giàu với người nghèo cũng như nhau.
- Không, anh không hỏi điều đó. Ba có hỏi gì khác về anh không?
- Có.
- Ba hỏi gì?
- Ba hỏi em quen với anh trong trường hợp nào?
- Em trả lời làm sao?
- Thì em nói sự thật chớ sao.
- Với tất cả chi tiết?
- Không, em chỉ nói rằng anh có cô em gái dưỡng bịnh trên ấy, anh đi thăm cô đó, còn em thì đi thăm bà nội lớn, và vì vậy mà hai đứa quen nhau.

Hình như là anh sợ em nói chi tiết ra. Sao vậy? Giữa anh với em, ta có làm gì tội lỗi đâu.

- Không, không phải chi tiết về tình bạn giữa đôi ta. Chi tiết về... a... ơ... về cuộc quen biết nhau giữa ta.
- Em chỉ nói thế thôi, không biết như vậy có phải là chi tiết hay không.
- Em có nói rằng anh đã vào thăm bà nội lớn chăng?
- Không.
- Và kể lại câu chuyện với ba, em có dùng danh từ "bà nội lớn" hay không?
- Có, vì em quen miệng, nên nói ra một cách bất giác. Nhưng có gì đâu!
- Ừ, không có gì hết. Anh chỉ hỏi vậy thôi.
- Anh không thành thật với em. Em thấy rõ là anh lo lắng về vụ ấy lắm.
- Không mà!

Lưu rửa nắp bình thủy bằng nước trà đến năm bảy lượt rồi mới rót nước cho bạn. Liễu rót lấy chén nước ứng dụng ấy và cười nói:

- Ăn cay rồi uống nước nóng thì xé miệng.
- Người Ấn Độ họ ăn uống như vậy từ ngàn đời rồi mà miệng họ vẫn tốt, bằng cớ là họ nói lia lịa, nghe không muốn kịp.

Đôi bạn cười xòa với nhau rồi quên được lo nghĩ, băn khoăn của họ.

Lưu đề nghị:

- Anh có tật ăn trưa rồi thì buồn ngủ liền. Nhưng nếu ngủ ở đây, lát nữa bóng mát xê đi xa chỗ khác thì ta sẽ bịnh chắc chắn. Vậy ta về ngay em nhé.
- Nhưng buồn ngủ thì có lái xe vững hay không nè?
- Bận lái xe, dễ chống lại với cơn buồn ngủ hơn là ngồi không. Về nhà lại được ngủ liền.
- Tùy anh vậy.

Đôi bạn thu xếp để ra về.

*

* *

Rõ ràng là trong xã hội Việt Nam các bực cha mẹ vẫn có làm quảng cáo cho con họ, đúng y như Lưu đã nói.

Đây là lần đầu tiên mà Liễu được biết điều đó.

Nàng lại có dịp nghiên cứu nghệ thuật quảng cáo của của các cụ nữa. Cuộc quảng cáo nầy chia ra làm hai lối quảng cáo trực tiếp và quảng cáo gián tiếp.

Bà tham sự Kiều, ông chồng làm chánh sự vụ ở một Nha lớn kia, trình diện ái nữ của bà với ông bà chủ nhà thế nầy:

- Đây cháu của anh chị đây. Mặc dầu nó học Dược khoa nhưng anh chị muốn ăn bánh ngon thì cứ điện thoại cho nó. Nó nghiên cứu bánh như là nghiên cứu thuốc, nghĩa là cẩn thận lắm. À anh chị nè, nó chế được một thứ thuốc ho thần hiệu, năm tới ra trường, tôi không mở nhà thuốc mà chỉ mở viện

bào chế thôi, và nội cái thứ thuốc ho đó, đủ ăn tiền rồi, tuy nhiên nó sẽ làm đại lý độc quyền và mua bằng bào chế của một viện bào chế danh tiếng của Tây Đức.

Con út của bà Đốc Phủ Tấn không có bằng cấp gì hết ráo thành thử bà khoe hàng như một hiệu may áo kia: "Đây, các cô ca sĩ X, cô ca sĩ Y, đều may áo tại hiệu tôi".

Đó là quảng cáo gián tiếp, cáo mượn oai hùm. Bà nói:

- Rất tiếc là con Thu của tôi nó phải đi lấy chồng nên không thi thố gì được.
- À, té ra cháu đã có nơi rồi? Chừng nào chúng tôi được uống rượu đó chị?
- Cũng chưa biết. Vợ chồng tôi đang điên cái đầu không biết chọn cậu nào. Tới ba ông bác sĩ, hai ông dược sư, một ông kiến trúc sư, tất cả đều học bên Tây về, thử hỏi vợ chồng tôi còn biết đâu mà ừ với lại không?

Bà Long, mẹ của Liễu cũng không kém quỷ quyệt. Bà thở dài rồi than:

- Chỉ có con Liễu của tôi là ế chồng! Ai mà thèm cưới nữ họa sĩ.
- Chị nói chớ...
- Nó chỉ nổi danh bên Tây thôi. Báo gì ấy có chụp hình của nó nữa, chụp chân dung nó và tranh của nó. Nhưng ở nước nhà coi bộ hổng ai hoan nghinh nghệ sĩ hết. Người ta cho học bổng để nó đi La Mã, nhưng tôi nhớ nó, không đành để cho nó nhận. Với lại thôi, học bổng thì mình nên nhường cho con nhà nghèo.

Bà kỹ nghệ gia Quan, ở đại lộ Trần Hưng Đạo, treo giải thưởng hẳn hòi:

- Mại dô! Con gái tôi, hễ bác sĩ cưới nó thì sẽ được một biệt thự và một chiếc Mercedès, còn dược sư thì tôi mở dược phòng cho, ở một chỗ rất tốt, có thể sang ngay một cái tại đại lộ Lê Lợi nữa, phố ba từng, dưới bán trên ở, và lẽ dĩ nhiên cũng có xe hơi, luật sư sẽ có văn phòng gần kề tòa án, xe hơi chọn kiểu nào tùy thích, còn kỹ sư thì tôi mở kỹ nghệ cho mà khai thác, khỏi phải làm việc, ăn không bao nhiêu lương.

Các cô hổ thẹn rút lui lần lần, có cô thẹn thật sự như Liễu, có cô rất hãnh diện trông thấy nhưng vẫn làm bộ thẹn, để coi cho đươc.

Liễu tần ngần khi nhớ đến thành kiến của Lưu về con gái nhà giàu. Quả thật nhà giàu khó ngửi, mà cả con họ, thuộc thế hệ nầy, đáng lý gì phải tiến bộ hơn cha mẹ, nhưng Liễu thấy rằng rất nhiều chị cũng nặng mùi trưởng giả ghê lắm.

Nàng nhập bọn ngay với một đám thanh niên vì nàng vừa nghe được một câu rất ngộ nghĩnh của một cậu trong đám ấy:

- Có tủi thân giáo sư hay không tụi bây? Các cụ chỉ nhắm bác sĩ, kỹ sư, luật sự, dược sư, còn mấy thằng godautre [36] đừng hy vọng gì nghen cậu Nghĩa!

Nghĩa cười ha hả mà rằng:

---

[36] *godautre = Pháp-hóa thành ngữ "gõ-đầu-trẻ", để chỉ thầy/cô giáo dạy tiểu học*

- Nhưng mầy là Quốc gia hành chánh sư, sẽ làm ông Quận trưởng, ông Tỉnh trưởng mà vẫn bị họ bỏ quên như thường.
- Chỉ tội cho tôi, không sư mà cũng không sĩ. Thú y gọi là gì tụi bây?
- Là thú y chúa. Chúa oai hơn sư và sĩ nhiều lắm.

Thấy Liễu bước tới, tất cả đều nghiêng mình thi lễ rồi nhường cho nàng một chỗ đứng vì họ đứng sát nhau thành một vòng tròn.

- Các cụ quảng cáo không thua gì hãng kem đánh răng Perlon, phải không các anh? - Liễu nói.
- À, chị nầy chơi được. Chị chống sĩ và sư?
- Tôi không chống ai cả, chỉ chống quảng cáo thôi.
- Thì đồng chí vậy. Nè, chị có thấy con gái nhà giàu của ta học Dược nhiều quá hay không? Nãy giờ tụi tôi đếm có tới tám cô Dược tất cả.
- Hình như thế. Nhưng các anh lại không học Dược à?
- Đâu có, đêm nay chỉ có một anh Dược thôi, đằng kia. Và chị vào Dược khoa đếm thử xem có phải con gái đi Mercedès đông hơn con trai đi vết-pa[37] hay không.

Sự nhập bọn bất ngờ của Liễu khiến cho mấy thanh niên nầy đoán rằng nàng là nữ sinh viên nên họ mới thân mật với nhau mau lẹ như vậy, và nãy giờ tuy Liễu chưa hề khoe "chức tước" của nàng ra, họ cũng thấy rằng quả nàng là "đồng chí" của họ.

- Nhưng nào có hại gì, cái việc đó?
- Chị cũng Dược nữa sao?
- Không. Nhưng tôi binh vực cho công lý.
- Cong lý thì có. Cong chữ O không có đội mũ.
- Sao vậy? Sao lại CONG?
- Vì lý của chị không ngay.
- Thế nào mới ngay?
- Thôi chị nầy không phải tụi mình rồi tụi bây ơi. Chị trường nào cái đã nè?
- Cao đẳng Mỹ thuật.
- À ra vậy. Hèn chi...
- Hèn chi làm sao?
- Hèn chi mà chị không là "đồng chí" của tụi nầy. Nhưng hoan hô Cao đẳng Mỹ thuật cái đã. Xin cho biết quí danh.
- Liễu.
- Hân hạnh, toàn thể hân hạnh đón chào chị. Và xin báo trước cho chị rõ rằng chúng tôi không có tên trong cái danh sách của bà cụ kia thảo ra, danh sách bác sĩ, dược sĩ, kỹ sư. Chị thì có lẽ cóc cần nên mới nhập bọn, nhưng coi chừng bà cụ của chị.
- Má tôi không là "đồng chí" của các bà kia.
- Càng hay.
- Sao chúng tôi chỉ mới gặp chị lần đầu?

---

[37] *vết-pa = vespa: một loại xe gắn máy bánh nhỏ, sản phẩm của Ý.*

- Là vì đây là lần đầu tôi "ra ngoài xã hội".
- Chúng tôi đoán rằng chị sẽ đi xa lắm.
- Gì làm cho các anh nghĩ như vậy?
- Trong một buổi tiếp tân, kẻ nào lạ mặt mà tìm bạn được ngay là kẻ đó sẽ oanh liệt.
- Và rất mong gặp chị. Một người con trai khác nói như vậy.
- Tôi cũng mong được gặp lại các anh. Nhưng các anh nhiều thành kiến lắm.
- Về vấn đề gì?
- Về vụ con gái học Dược.
- À, chị nầy muốn gây sự đây. Sao chị binh họ vậy?

Một mâm bánh, rượu mạnh và nước ngọt được bưng đến. Một thanh niên lấy một chiếc bánh caviar trao cho Liễu rồi hai tay hắn cầm lên hai ly coca-cola, mà một, hắn để dành cho người bạn gái mới của họ.

Tất cả đều cắn miếng bánh đầu, bận nhai, nên chỉ có một cậu kêu lên:

- Trời, caviar còn mặn hơn mắm nêm của ta nữa!

Liễu đã nuốt miếng bánh của nàng. Nàng đáp:

- Tôi không thấy học Dược là bậy ở chỗ nào hết.
- Chúng tôi cũng vậy.
- Nhưng các anh đã kín đáo chế giễu mấy chị học Dược.
- Nè chị biết không, con gái nhà giàu mà học Dược thì rất hạp với sở thích của... cha mẹ họ.
- Ừ, thì đã sao chớ?
- Mà không lẽ bao nhiêu cô ấy đều là con hiếu thảo cả.
- Ừ, rồi sao nữa?
- Mà cũng không lẽ bao nhiêu cô đều thích Dược cả.
- Ừ, rồi sao hả chớ?
- Thế nghĩa là... ơ... hơ... hơ các cô đều ham làm nhà buôn cả.
- Làm nhà buôn có tội tình gì?
- Đâu có. Nhà nước của nước nào cũng cho phép hoặc khuyến khích làm nhà buôn cả, trừ thế giới cộng sản ra. Nhưng nếu đi học cho nhiều vào để rồi làm nhà buôn thì tưởng nên học Cao Đẳng Thương Mại Ba Lê thì hơn.
- Nhưng nếu không có ngành Dược thì làm thế nào?
- Thì chạp phô bán thuốc như bên Huê Kỳ. Dược chỉ bào chế thôi.
- Tại ta bắt chước Pháp thì biết sao giờ.
- Tôi thì tôi biết làm sao.
- Anh làm sao?
- Tôi không học Dược để rồi làm nhà buôn.
- Thôi dẹp lại, tao băn khoăn về ấn tượng trọng đại nầy lắm, một thanh niên nói.
- Cái gì đó?
- Tại sao ai cũng Sư hết mà bác sĩ lại là Sĩ.
- Vậy từ đây tao phong đại cho bác sĩ chức bác sư là mầy hết mất ngủ.

Thình lình Liễu nói:

- Xin lỗi các anh, tôi vừa thấy một người bạn gái. Các anh cho phép?
- Chị cứ tự tiện.

Tất cả đều nhìn theo người con gái mà cậu nào cũng thích cái phong cách đặt biệt cả.

- Khá lắm!
- Tụi bây biết thuộc gia đình nào không?
- Bồ biết hả?
- Ừ, con của ông Đức Long đó.
- Nhà tỷ phú Đức Long?
- Ừ.
- Nhưng sao lại khiêm tốn và dễ thương đến thế?
- Tại còn học trò thì người ta em nhỏ như vậy, chớ ra đời rồi, hay lên mạng phụ phu nhân rồi, biết đâu người ta lại không hách một cây.
- Mấy cô đằng kia cũng học trò, nhưng cái bộ khinh khỉnh thấy mà bắt ngán. Không, hễ ai khiêm tốn thì khiêm tốn từ trong bụng mẹ khiêm tốn ra, còn ai kiêu hãnh lên ba đã kiêu hãnh.

*

* *

Mười hôm liền Lưu không tới thăm Liễu, không phải vì Bích đã về nhà hôm thứ tư ấy. Quả chàng bận mừng em, và cả nhà không muốn ai đi vắng lâu cả. Nhưng cũng vì chàng để xem sao. Chàng tin rằng rất có thể một cuộc gặp gỡ rất là hay ho đã xảy ra trong đêm tiếp tân mà cả nhà Liễu đều đi dự.

Để xem Liễu còn nhớ đến chàng hay không. Mặc dầu rất sợ Liễu tới nhà, chàng cũng mong Liễu tự ý tới. Nếu nàng tới là không có gì thay đổi cả. Bằng không? Có lẽ chàng sẽ đau ghê lắm, nhưng rồi cũng lết đầu vào đại lộ Hàng Thị, cũng chỉ để... xem sao.

Ừ, con người tò mò như vậy, nhứt là Lưu. Họ biết rằng họ sẽ chứng kiến những điều làm cho họ đau, nhưng họ vẫn ưa thấy tận mắt điều ấy, thà là đau còn hơn là cứ mơ hồ về điểm mà họ hồ nghi.

Lần lánh mặt trước của Lưu đã kéo dài đến hai tuần lễ, vậy mà biết địa chỉ của chàng, Liễu không ham tìm bạn như lần nầy. Lúc đó, nàng không có lý do để mà đến, đối với Lưu, nàng lại sợ mẹ của Lưu thủ cựu rồi khinh rẻ nàng chăng?

Lần nầy lý do đã có, tuy hơi bấp bênh bởi có thể Bích đã về rồi, mà cũng có thể chưa. Nếu Bích chưa về thì khi bà cụ hỏi tìm ai, thật là không biết nói sao. Phải có người cho nàng tìm thì mới ổn, mà cái người ấy phải có mặt để nhìn nhận nàng mới xong.

Vì vậy mà nàng cũng để mười ngày trôi qua, nhưng trong khi Lưu không muốn tới nhà nàng thì nàng lại nóng lòng tới nhà Lưu.

Đến hôm thứ mười, nàng suy luận: "Xem nào! Nếu chị ấy không về bữa thứ tư, thì cũng về ngày chúa nhựt, mà nay là thứ tư của tuần sau đó rồi thì hẳn chị ấy phải về rồi, nếu chị ấy không điên trở lại. Mà xem ra chị ấy không điên trở lại đâu".

Thế rồi nàng sửa soạn sáng hôm sau thứ tư để đi Hiền Vương.

Liễu mặc ta không được đẹp bằng mặc đầm, nhưng nàng thấy rằng không nên "mới" trong một gia đình có lẽ thủ cựu. Và nàng đi bằng Taxi chớ không dùng xe nhà.

"Lạ quá!" Liễu nghĩ bụng, khi xe đừng lại trước một căn nhà cách hiệu ba-da của má Lưu hai căn, vì xe qua khỏi hiệu rồi, nàng thấy bảng hiệu, mới bảo tài xế ngừng lại. Lạ quá! Hình như đô thành cấm cất nhà hẹp dưới bốn thước. Ở trong xóm, người ta làm đại, chớ ở đây mặt tiền đường, nhà lại mới cất, thì sao mà nhà nào cũng hẹp quá, chỉ độ ba thước bề ngang thôi.

Nàng nghĩ tới đây thì đã bước tới của hiệu rồi.

Tủ kiếng cao, kê sát hai bên vách. Tủ kiếng năm mặt, thấp, giữa nhà. Đường đi vào, ở hai bên cái tủ thấp năm mặt kiếng ấy, cỡ một người quá mập, vào không lọt.

Cuộc buôn bán rất là bơ thờ vì hàng ba-da không chạy như hàng chạp phô, mặc dầu Lưu đã cho nàng biết rằng cha chàng là một tiểu công chức về hưu, có hưu bổng, chỉ buôn bán thêm cho vui, Liễu cũng thấy rằng họ khá bẩn chật.

Một người đàn bà tóc hoa râm ngồi sau cái tủ kiếng thấp năm mặt giữa nhà, mắt đeo kiếng già xệ xuống, đang đọc một quyển sách gì thật mỏng để trên mặt kiếng.

Nàng bước vào, bà ấy ngẩng lên. Nàng nghiêng mình thi lễ, bà chủ hiệu đáp lễ lại rồi hỏi:

- Cô mua gì hả cô?
- Dạ con tìm chị Bích.

Bà già này hơi ngạc nhiên rồi hỏi:

- Xin lỗi, cô là ai?
- Dạ con là bạn của chị Bích.
- Vậy à! Có thân lắm không?
- Dạ rất thân.
- Nếu vậy cháu cứ đi thẳng lên lầu. Chỉ có một mình nó trên ấy thôi.

Liễu mừng quá, mừng vì không bị việt-vị[38], nên vội chạy vào trong, quên nói gì nữa, vả nàng cũng chẳng biết phải nói gì.

Trong khi đó thì bà cụ réo vói lên:

- Bích ơi, có bạn sắp lên thăm con đó!

---

[38] *việt-vị: từ ngữ dùng trong trận banh, tiền đạo vượt qua tất cả hậu vệ địch trước khi được giao banh.*

Liễu chỉ nghe Bích "dạ" một tiếng chớ không có hỏi thêm gì, nhưng nàng nghe tiếng chơn không guốc dép, chạy mau ra thang lầu.

- Chị Liễu!

Liễu mới leo lên được có ba nấc thang là Bích đã ra tới nơi, nhận diện được nàng và kêu lên thế.

- Chị Bích! Trời, nhớ chị lắm.
- Tôi cũng trông đợi chị ghê đi.
- Chị về hồi nào?
- Hôm thứ tư ấy.

Họ đã gặp nhau tại cầu thang lầu và Liễu ôm chầm lấy Bích mà nói:

- Nhớ lắm.

Nàng nhớ lắm thật, nhưng nhớ người con trai ruột rà với cô nầy, chớ nhớ cô ta không bao nhiêu đâu.

Bà già má bỏ tiệm, chạy lên lầu để chứng kiến cảnh ấy. Bà cười, rất bằng lòng mà thấy con bà vui, quên mất ngạc nhiên trước người bạn thân và cử chỉ rất thân của nàng, thân mà từ thuở giờ bà chưa hề thấy tới đây lần nào cả.

Bà hỏi:

- Té ra cháu Liễu có đi thăm Bích trên nhà thương và biết ngày về của Bích?
- Thưa bác có, cháu có lên trên ấy.
- Thôi chị em vui với nhau đi.

Nói rồi bà vội chạy xuống nhà kẻo có khách không ai tiếp.

Liễu nói:

- Tôi muốn ra đây lâu lắm rồi, nhưng không chắc chị đã về.
- Chớ anh Lưu không có cho chị hay sao?
- Từ chúa nhựt đó tới giờ ảnh biệt dạng luôn.
- Được, để chúa nhựt, tôi bắt ảnh chở đi thăm chị.

Căn lầu giống y như dưới nhà, chỉ có khác là phía trước có hành lang lộ thiên. Phía sau, nhà bếp được cơi[39] lầu thành một buồng nhỏ, Liễu đoán rằng đó là buồng của Lưu, vì ở đây có hai giường, mà một đang bề bộn, bừa bãi đồ thêu may, đồ đan len, thì chắc là Bích ở ngoài với cha mẹ.

Buồng nhỏ dính với trong nhà bằng một hành lang có nóc nhưng không vách. Cửa sổ buồng mở lớn nhưng cửa chánh thì được khóa lại bên ngoài, chìa khóa còn nằm trong ổ khóa. Như vậy là Lưu không có ở nhà.

Liễu nghe buồn và thất vọng, mà không được biết lòng dạ Lưu có thay đổi chăng, bằng được vào lối chàng tiếp đón nàng hôm nay, nếu chàng có ở nhà.

- Chị còn đi học hay không, Liễu hỏi.

---

[39] *cơi = làm rộng ra, làm dài ra*

- Tôi nghỉ học lâu rồi, từ ngày đậu Trung học, tức từ ba năm nay. Ở nhà để học nấu ăn với lại may vá ấy mà!

Bích vừa nói vừa cười, chế giễu thầm lặng sự chuẩn bị làm dâu của nàng, chuẩn bị khổ công như thế mà cũng chẳng được làm dâu. Các cụ không hay rằng đời đã thay đổi nhiều lắm rồi, và con trai chúng nó tìm cái khác hơn là tài nấu ăn, tài may vá.

- Để rồi tôi cũng phải học, nhưng tôi học với chị.

Liễu nói.

- Tôi lại nghĩ rằng không biết có lợi hay không, những trò nầy. Đời nay thợ may, thợ làm bánh, thợ nấu ăn nhiều quá, coi bộ không ai cần nội trợ nữa.
- Nhưng đâu có thợ làm mẹ.

Bích kinh ngạc trước sự thật lớn ấy mà nàng không dè lại được thốt ra từ miệng một thiếu nữ nhỏ hơn nàng đến hai tuổi.

Nàng lại nhìn Liễu, cười thương mến và thấy rằng anh nàng chọn khéo lắm. Liễu đẹp không chỗ chê, còn ít tuổi như vậy lại có được một quan niệm mà rất hiếm người con gái thời nay có.

- Chị biết hôn, Liễu lại thêm, nấu ăn và may vá, riêng nó, không cần lắm. Nhưng đó là một kỷ luật để luyện con người như bao nhiêu là kỷ luật khác.
- Ừ, chị nói đúng lắm.
- Anh Lưu đâu rồi?
- Ảnh đi "cua"[40].
- À, tôi quên mất, tôi cúp cua và ngỡ ai cũng cúp cua hết.
- Chị học Cao đẳng Mỹ thuật có thích không?
- Ai nói cho chị biết trường tôi?
- Anh Lưu chớ ai.

Liễu mừng quá. Té ra Lưu có nói đến nàng, không biết chỉ nói riêng với Bích hay là cho cả nhà nghe.

- Chúa nhựt chị vô tôi hén? Nàng hỏi mà như đòi.
- Hứa chắc, Bích đáp giọng quả quyết.
- Nên vô vào buổi sáng. Xế lại, tôi ra đây rồi ta cùng đi xi-nê nhá.

- Được.
- Nếu anh Lưu cũng đi càng hay, bằng không, chị em ta đi riêng vậy.
- Để tôi rủ ảnh đi.
- Ừ, thử rủ coi. Nhưng tôi chắc chị thất bại.
- Sao vậy?
- Ảnh không hề mời tôi đi xi nê lần nào cả. Tôi chắc ảnh muốn tránh việc ấy.

Bích hơi ngạc nhiên. Nàng cứ ngỡ Liễu là nhơn tình của anh nàng. Té ra họ chỉ là bạn thật sự với nhau thôi mà chưa thân nữa.

---

[40] *cua = cours: lớp hay khóa học – cúp cua = couper le cours: trốn học*

- Nè, Liễu lại nói. Chưa chắc ảnh sẽ chở chị đi. Vậy chị nên biết địa chỉ là hơn. Tôi ở nhà số 45, tại đầu cầu phía bên Gia Định, chỗ gặp nhau của hai đầu đường Hàng Thị và Hàng Sanh.
- Xanh hay Sanh?
- Sanh. Tôi thấy nhật trình họ viết là Hàng Xanh nhưng thật ra là Hàng Sanh. Thuở tôi còn bé, cây Sanh trồng ở hai bên đường chưa bị đốn, tôi có thấy cây ấy.
- Nó ra thế nào hả chị?
- Đó là một loại cây to nhưng lùn, tàng lớn lắm, rất mát đường.
- Nghe đâu là đường Hàng Sanh nên thơ lắm hả chị?
- Có lẽ, nhưng giờ họ đốn mất cả rồi. Hình ảnh của đường Hàng Sanh thật, của thời thơ ấu của tôi, giờ lờ mờ quá, tôi không hình dung rõ được. Ở chơi lâu, có bị rầy hôn chị?
- Đâu có.
- Má không khó tánh hả?
- Không.
- Còn ba. À, ba đâu rồi?
- Ba đi chơi. Bạ cũng dễ tánh như má, nhứt là đối với bạn hữu của tụi nầy.
- Anh Lưu nhiều bạn không chị?
- Ít. Hay có, mà bạn thân thì ít lắm.
- Còn bạn gái?
- Tôi không thấy ảnh có bạn gái nào khác hơn chị. Có lẽ cũng có, mà là bạn học, không thân, không có chị nào tới đây hết.

Liễu muốn gợi chuyện để biết thêm về Lưu, mặc dầu nàng ý thức rằng rất nguy hiểm cho Bích mà nhắc tới bạn hữu của Lưu vì Bích là nạn nhân của một người trong đám bạn ấy.

Nàng hối hận quá, khi thấy Bích chau mày trước câu hỏi: "Anh Lưu nhiều bạn không chị?"

Nàng thấy mình khốn nạn quá mà đã thất hứa với với Lưu, đã phản bội cam kết của nàng. Nhưng biết sao giờ, nếu không đi bằng lối ấy thì không thể nào đến đích được cả. Không lẽ đột ngột hỏi ngay về bạn gái của Lưu.

- Chị ăn mứt nhá? - Bích mời.
- Hoan nghinh, nếu là mứt của chị làm.
- Mứt chùm ruột, chính tay tôi làm. Vậy chị ngồi đây, để tôi xuống...
- Không, tôi xuống nhà với chị, rồi ta ở dưới luôn.

Đôi bạn gái cùng xuống thang lầu.

Má của Bích bỏ sách quay lại nhìn con và bạn của nó. Con bà ít bạn, nên bà quí những đứa bạn hiếm hoi tới chơi ở đây. Bà hỏi:

- Sao hai đứa không ở trển cho tự do, xuống đây làm gì?
- Chị Liễu đòi ăn mứt má à!

- Cái con nầy! Lại nói thêm nói bớt cho bạn. Nó làm gì biết mầy có mứt mà đòi. Họa may là mầy khoe tài thì có.

Hai chị em cười rúc rích với nhau rồi đi luôn xuống bếp.

Bây giờ đã mười giờ rồi và bà bếp đang nấu ăn.

Cái hành lang trên lầu, đưa ra buồng nhỏ là nóc của hành lang dưới nhà. Nơi hành lang nầy có đặt bàn ăn mà Liễu đoán rằng đây là buồng ăn của gia đình nầy.

Đôi bạn ngồi lại bàn và Bích nói:

- Cho hũ mứt của tôi đi bà Tám, với lại hai cái muỗng cà phê.

Liễu bỗng dưng đâm ra thèm nghèo, hay nói cho đúng ra, đâm ra thèm chỉ đủ ăn như nhà nầy.

Cái giàu của nàng là một trở ngại, còn sự không giàu ở đây, lại không có gì khổ hết thì thà là chỉ khá giả như họ mà hơn. Nếu nàng không giàu, có lẽ Lưu đã tiến xa rồi.

Nàng nhớ có đọc một thiên hồi ký của một bác thợ may kiêm văn sĩ, bác thợ ấy kể chuyện được gọi tới may y phục cho hoàng thái tử Bảo Long tại Sàigòn năm xưa.

Ông hoàng thái tử ấy hỏi bác ta khi nghe bác ta nói đến tĩnh từ "nghèo":

- Nghèo là làm sao anh thợ?

Không là hoàng thái tử trong cấm cung, Liễu vẫn chưa biết nghèo là thế nào cả, mà cho đến cuộc sống trung lưu như ở nhà nầy nàng cũng chưa hề biết.

Quả nàng có đi ngang qua những xóm nghèo, đã thấy những căn nhà tôn, những căn nhà lá tồi tàn, nhưng nàng không chú ý tới và không thấy bên trong họ sống thế nào.

Đây là lần đầu mà...

Bà Tám nấu bếp đã đem các thứ lại. Bích mở nắp cái hũ bằng sứ trắng ra rồi đôi bạn thọc muỗng vào trong đó mà múc mứt.

- Ngon chớ, Liễu ăn trái đầu rồi khen, chị làm đâu có thua gì thợ. Mứt họ bán cũng y hệt như vầy chớ không hơn chút nào hết.
- Tại món nầy dễ làm lắm!

Đây là lần đầu mà nàng vào sâu trong cảnh thân mật của một gia đình không giàu.

Nghèo chắc khổ lắm, nhưng sống trung lưu thì nàng chịu được và sẵn sàng hòa mình với gia đình bạn nầy.

Trong giây phút, Liễu có cái ý ngông nầy, không phải là ý riêng của nàng mà là ý trong các tiểu thuyết lãng mạn rẻ tiền mà nàng đã đọc được và đã chịu ảnh hưởng phần nào, cái ý bỏ cả giàu sang của nàng để "đi theo tiếng gọi của tình yêu".

Lần đầu tiên nàng đọc loại tiểu thuyết ấy, nàng thấy như vậy là đẹp lắm, không có mối tình nào cảm động hơn được. Cô bé chăn cừu mơ vị hoàng tử đẹp trai, giấc mơ ấy pha trộn với giấc mơ của nàng công chúa mơ anh chăn cừu. Đó là kết quả của mặc cảm giai cấp, mặc cảm của con cháu nhà giàu mà sinh tư tưởng xã hội.

Nhưng mặc cảm ấy càng giảm theo thời gian thì theo thời gian giấc mộng lãng mạn đó cũng bớt nên thơ đi.

Nhưng hôm nay, những dấu vết in đậm vào tiềm thức buổi thiếu thời của Liễu lại lộ rõ lên như là một thứ mực bí mật kia lộ ra dưới một hóa chất gây phản ứng.

Liễu đã thừa tự thực chất thực tế bên ông nội của nàng nhưng đồng thời cũng thừa tự dòng máu nghệ sĩ của phía bà nội của nàng, nên nàng chỉ mơ yêu vừa chừng, theo lý trí, mà khi tình yêu có đối tượng rồi thì nàng lại có khuynh hướng si mê.

Thế nên giấc mơ của nàng công chúa bỏ cả giàu sang, lầu son gác tía, để đi theo anh đốn củi có tấm lòng vàng, giấc mơ trẻ con của nàng hồi bốn năm trước sống dậy thình lình với tất cả màu sắc tốt tươi rực rỡ của nó.

Thời nay con gái nhà giàu cũng vẫn cứ còn lãng mạn nhưng họ lãng mạn cách khác, sự lãng mạn tiến theo nhịp bước của thời gian, theo nhịp nhạc Rốc[41], nhưng thỉnh thoảng, trong vài trường hợp, một cô gái mặc đầm có lối tóc kiểu Sylvie Vartan lại lãng mạn y theo thời Tuyết Hồng lệ sữ của những cô má phấn răng đen.

Đó là trường hợp của Liễu trong giây phút nầy.

Chỉ có khác là thời xưa họ dám bỏ cả, còn thời nay thì họ chừa lại một món, không thích hy sinh bao nhiêu. Món đó là tiện nghi sống. Mà chìa khóa của tiện nghi sống là tiền bạc. Và tiền bạc thì cha mẹ họ còn nắm trong tay, thế nên vấn đề thoát ly gia đình lại không thành vấn đề nghiêm trọng được.

Nhà giàu thời xưa lắm của nhiều tiền mà không hưởng thụ được cái gì cả. Họ chưa biết dùng máy lạnh, tủ lạnh xe Huê Kỳ, chưa thèm du lịch Nhựt Bổn, Ý Đại Lợi, con gái của họ chưa xức nước hoa Chanel số năm, chưa biết may chiếc áo đầm hai ngàn bạc, chưa nghiện bồn tắm tráng men hường hai trăm ngàn đồng một cái. Họ có của mà đời sống vật chất của họ chỉ hơn nhà nghèo ở các bữa ăn cá thịt ê hề mà thôi, ngoài ra thì không hưởng gì hơn nhà nghèo cả.

Như vậy thì con gái nhà giàu thuở đó lìa lầu son gác tía, đâu có khổ bằng các cô bây giờ phải lìa cái buồng lạnh.

Thế nên cuộc hồi dương của cái mộng chết nơi Liễu, chỉ xảy ra trong khoảnh khắc mà thôi, rồi nó hấp hối trở lại để rồi chết luôn.

Liễu tự an ủi mình rằng chưa chắc Lưu đã vì ngại giàu sang của cha mẹ nàng mà không bước tới. Vả, nàng có bắt Lưu cưới hỏi gì đâu. Ấy đó cũng là một điểm khác nhau giữa con gái thời xưa và con gái thời nay. Con gái thời xưa, hễ yêu là nghĩ tới hôn nhơn trước hết. Nay thì yêu, đối với họ là yêu, chỉ giản dị có thế, hoặc rắc rối thì rắc rối vì những lý lẽ tế nhị nào, những khúc mắc nào trên con đường tiến triển yêu đương của họ, chớ không hề cho hôn nhơn một địa vị tối quan trọng như ngày trước.

---

[41] *rốc = rock: nhạc rock*

Họ cho, sẵn lòng cho tất cả, không đắn đo, không giữ thế, cho người mà họ yêu tất cả những gì quý báu của họ, mà không đòi hỏi sự đền bù nào, hay ít lắm sự bảo đảm nào.

Liễu cũng không khác bạn đồng lứa của nàng bao nhiêu. Nếu cái đêm ngồi trên đầu bức tường song sứ thưa mà Lưu tỏ tình, chắc nàng đã nhận ngay. Không, sau đó nàng không có giựt mình sợ hãi những phút chờ đợi mà nàng suýt làm xằng. Nàng có hối hận thật đó, nhưng hối hận đã không đủ can đảm khuyến khích Lưu mà thôi chớ không phải hối hận vì mong đợi chuyện xằng.

Chưa chắc vì Lưu sợ giàu sang. Nàng chỉ đoán vậy thôi, không có căn cứ, mà trái lại, còn có nhiều bằng cớ chứng tỏ rằng đời nay, con trai cũng ham của y như đời xưa, mà còn trắng trợn hơn xưa nhiều, họ chạy chọt một đám vợ, như ngày xưa thanh niên chạy chọt làm quan, họ ra giá, họ đặt điều kiện không úp mở, không che đậy bằng bức khăn nhiễu điều nào đó cho nó ra vẻ một chút.

Nàng chỉ đoán như vậy thôi và hơi sợ hãi khi nghĩ về phía cha mẹ nàng. Không, Lưu không hy vọng gì đâu, chắc một trăm phần trăm như vậy, nếu chàng đã đỗ đạt đi nữa. Thiếu gì ông cử nhà giàu, hay tệ lắm cũng ông cử con cháu của gia đình tăm tiếng nào đó.

Không! Nghĩ tới đây Liễu càng không dám để cho ý nghĩ hôn nhơn lởn vởn nơi trí nàng. Nàng chỉ yêu và đợi được yêu. Nàng đâu có dè Lưu ở trong một trường hợp "đặc biệt của chim phải ná" nó ngăn chàng dám yêu ngoài vòng lễ giáo như bao nhiêu con trai khác.

Liễu bật cười và hột chùm ruột mà nàng lùa tới bên trong môi, toan nhả nó xuống một bàn tay xòe của nàng, bị bắn ra xa.

- Chị cười gì?

Bích hỏi và cũng cười, mặc dầu nàng chưa thấy gì làm cho Liễu vui.

- Tôi cười loài người kỳ dị.
- Ở chỗ nào?
- Tại sao ta không ăn đường lại biến trái chùm ruột thành đường rồi mới ăn.
- Ừ, tôi cũng nghĩ như chị, nên có lần tôi định làm mứt chùm ruột không ngọt lắm, để chừa một chút ít cái vị chua của nó. Nhưng ai cũng nói như vậy là bậy, nên tôi đành phải làm y theo mọi người.
- Sợ họ hiểu lẩm, ngỡ rằng mình không biết làm?
- Ừ.

Đôi bạn cười xòa.

Liễu vui cười với bạn mà vẫn không quên buồn cười cho ý nghĩ ngông cuồng của nàng khi nãy: "cuốn gói" theo về với Lưu.

"Có bằng cớ gì chắc chắn là người ta đã yêu mình đâu! Lại không có gì trở ngại, nếu người ta yêu mình. Thật là mình điên!"

Liễu không tự nói ra với nàng, chớ nàng còn thấy rằng nàng điên ở nhiều điểm khác nữa. Lưu học luật, hẳn chàng dè dặt về khoản "dụ dỗ" gái thơ lắm, chàng đâu có để cho nàng "cuốn gói" theo chàng, nếu tình thế bắt buộc phải như thế.

Và chưa chắc nàng sẽ sống được trong gia đình nầy. Lưu chưa có công ăn việc làm, mà cở có, sự ra riêng chắc chưa thực hiện được với đồng lương tập sự của chàng. Nếu không phải làm dâu như thời xưa, nàng vẫn ké né, vào ra e sợ, mà nàng thì đã quen được nhiều tự do.

Đôi bạn gái nầy, tuy thích nhau lắm, mừng, vui thật sự khi gặp lại nhau, nhưng cả hai đều rình nhau, cố dò biết sự thật qua một lời hớ nào của người kia. Bích thì tự hỏi không rõ anh nàng đã tỏ tình với Liễu chưa, còn Liễu thì muốn biết xem Lưu có nói gì về nàng với Bích hay không, có hỏi ý kiến Bích để biết cô em gái chàng chấm "đậu" hay chấm "rớt".

Nàng bất cần ý kiến của Bích, nhưng nếu Lưu có hỏi thì tức là Lưu đã yêu nàng. Thiếu kinh nghiệm, lời nói và cử chỉ của Lưu hổm nay không đủ hùng biện đối với nàng. Một cô gái vừa vỡ lòng yêu, phải nghe được cái gì đích xác hơn kia.

Liễu liếc nhìn lên gác xép mà nàng đoán là của Lưu, rất muốn trần nhà bếp biến thành pha lê trong suốt để nàng được thấy những gì ở bên trong buồng của bạn.

Khám phá về đời sống riêng tư thân mật của người yêu là sở thích của cả trai lẫn gái, họ tìm thấy rất nhiều thú vị trong sự tò mò của họ, nhứt là trong sự phát kiến lần hồi những chỉ tiết nhỏ nhặt nó giúp họ biết rõ người bạn của họ hơn. Lưu cũng đã tò mò về nàng y như vậy, hắn lại còn tò mò hơn, tò mò cả về cuộc đời của thế hệ ông bà của nàng nữa là khác.

- Anh Lưu ở trên nầy hả chị? Liễu hỏi.
- Ừ, gác nầy mới làm sau đây, hồi anh Lưu học thi tú tài 2, cần ở riêng biệt để được vắng vẻ mà học.

Nhà bếp được phá nóc, làm trần bằng bê tông, trần nầy là nền của căn gác ấy. Nhưng vì gác nhỏ, không làm cho đủ cao được, nên trần của gác có lẽ thấp lắm. Liễu chỉ đoán thế thôi, và tin chắc là mình đoán đúng. Nói cho đúng ra thì không phải là trần thấp, vì trần thấp quá, chắc Lưu không chịu nổi đâu, mà chính cái khối không khí giữa nóc gác và trần, khối ấy nhỏ quá. Nó phải nhỏ vì gác không cao, nóc thấp! Nóc lại thấp mà trần lại cao, thì khối không khí ấy phải bị thu hẹp.

Nhà có trần, mát hay nóng gì đều do cả sự lớn hay nhỏ của khối không khí nói trên. Đó là một thứ nệm vô hình, nó ngăn sức nóng từ nóc nhà truyền xuống trần.

Liễu tưởng tượng rằng nếu nàng về làm dâu ở đây, hẳn phải ở trong căn gác đó, và không biết nàng sẽ chịu đựng nổi hay không cái lò bát quái ấy, vì đã quen sống rộng rãi, mát mẻ từ thuở còn bé.

Không, nàng không mơ hôn nhơn nữa, và trước đây nàng cũng chỉ nghĩ sơ qua về hôn nhơn mà thôi. Nhưng tình yêu vẫn còn nguyên vẹn trong lòng nàng, đời sống tương đối lụm thụm của gia đình nầy hoàn toàn không ảnh hưởng đến tình cảm của nàng.

- Anh Lưu có thức khuya không chị?
- Cái đó cũng tùy. Thường thì ảnh thức khuya, không phải để học, mà để đọc sách, hoặc để đi chơi.
- Ảnh ưa đi chơi đêm lắm hả?

Bích giựt mình, lo 1ắng nhưng suy bụng ta ra bụng người, nàng an tâm trở lại. Người vị hôn phu của nàng cũng là kẻ đi chơi đêm, cặp bài trùng của Lưu, vậy mà nàng không thấy là hại lắm, và tin là Liễu cũng đồng quan niệm với nàng, nên thành thật đáp:

- Thì cũng thỉnh thoảng thôi, nhưng khi nào có bạn hữu rủ kìa, chớ ảnh không hề đi một mình.

Liễu yên dạ được. Như vậy là Lưu có thể đi trác táng với bạn, chớ chàng không có nhơn tình đâu.

Liễu không muốn Lưu bắt gặp nàng ở đây, nên ăn vài trái mứt chùm ruột xong, nàng uống nước rồi xin phép về. Nàng sẽ bối rối lắm nếu gặp Lưu ở đây. Lạnh lạt thì không lạnh lạt được, mà nồng ấm quá, không biết bà cụ sẽ nghĩ sao.

Lạ quá! Nàng có định làm dâu nhà nầy đâu, nhưng cứ sợ bà cụ. Mâu thuẫn nầy chứng tỏ rằng tuy nàng chỉ nghĩ đến yêu đương, nhưng tiềm thức của một cô gái nhà lành vẫn không quên nhắm tới cái lối ra của cuộc yêu đương.

Yêu rồi sẽ đi tới đâu? Một thiếu nữ con nhà, còn trong trắng, chắc chắn là không quan niệm rằng yêu thì cứ yêu cho vui, hết yêu rồi thì tìm anh con trai khác mà thế cho anh trước.

Tánh lãng mạn, ngây thơ của các cô chỉ cho phép các cô nghĩ đến hai tương lai: bị phu rãy rồi đau khổ, đi tu, hoặc lên xe hoa.

Về sau, trường trải rồi mà vẫn chưa lấy được chồng, có thể các cô sẽ "thả giàn", nhưng giờ thì chưa đâu.

Liễu ra về độ nửa tiếng đồng hổ thì tiếng Lưu vang lên dưới nhà:

- Má ơi, thằng Bộ có ghé trả cuốn sách cho con không má?
- Không, tao không thấy đứa nào tới đây từ sáng đến giờ hết.

Lưu để xe ra ngoài vỉa hè, sợ chật nhà, xe nầy gần đi ngủ chàng mới cho vào trước cái tủ thấp giữa nhà. Đoạn chàng đi tuốt lên lầu.

Chàng bị phục kích ngay tại đầu trên của thang gác và Bích vừa điểm mặt anh, vừa nói:

- Chết anh rồi!
- Gì đó?
- Anh bị điều tra.

Lưu hơi lo, chau mày làm thinh một hồi rồi nói:

- Anh không có làm gì hết, cũng không có xin xuất ngoại. Chắc thằng nào nó khai bậy. Nhưng không sao đâu.

- Nguy lắm, đừng có tưởng là không sao.
- Em sợ hão. Đã bảo anh không có làm chánh trị mà!

Bích cười ngất khiến Lưu đoán hiểu đó là câu chuyện ngộ nghĩnh gì chớ không phải là chàng bị công an theo dõi như thoạt tiên chàng đã ngỡ.

Chàng cũng cười mà rằng:

- Cái con nầy! Gì mà coi bộ bí mật vậy?
- Anh bị liễu yếu đào tơ điều tra.

Lưu chợt hiểu, bật cười rồi hỏi:

- Nó có tới đây hả?
- Vừa mới ra khỏi nhà thì anh về.

Lưu mừng quá, và vui sướng vô cùng. Thì ra không có biến cố nào xảy ra cả, trong đêm Liễu dự tiếp tân. Chàng tin chắc như vậy. Nếu nàng bị tiếng sét do cậu nào đó đánh lần đầu, hay chưa bị, mà đã được một cậu săn đuổi mà cậu ấy hơn chàng, chắc Liễu không mò tới đây làm gì. Nàng tiếp tục rước chàng như một người bạn trai là đẹp lắm rồi đó, chớ không có cho ân huệ lớn như thề nầy đâu.

"Thì ra, chiến lược nằm nhà của mình, coi vậy mà hay". Lưu tự khen mình và đắc chí hết sức.

Thấy anh nàng vui, Bích cũng vui. Nàng nói thật ra ý nghĩ của nàng:

- Vậy mà em cứ ngỡ chị ấy là nhơn tình của anh.
- Đâu có. Nhưng gì làm cho em biết sự thật?
- Thì nói qua nói lại một hơi, lòi ra hết.
- Bậy, em bậy. Ai lại hỏi những điều ấy.
- Anh tưởng em ngu sao! Em đâu có hỏi gì. Thấy chị ấy không biết nhiều chi tiết về anh, thì em hỏi, đâu cần phải hỏi mới biết.
- Nhưng nó điều tra hạnh kiểm hay tài sản?
- Chỉ hỏi anh có đi chơi đêm hay không?
- Em trả lời ra sao?
- Em nói anh lai rai, tức là nói sự thật.
- Có nhiều sự thật không nên nói ra.
- Đành vậy. Nhưng trường hợp nầy, em đứng về phe bạn gái.
- Dòi trong xương dòi ra. Em là nội tuyến nguy hiểm đó.

Hai anh em cười xòa:

- Em thấy Liễu thế nào?
- Lý tưởng lắm.
- Khỉ khô.

Bích thỏ thẻ:

- Bề ngoài thì như vậy, chớ bên trong ta biết sao được. Nhưng trực giác của phụ nữ không lầm đâu, anh cứ tin em đi.

Lưu buồn cười quá. Phụ nữ họ cả tin nơi tình cảm, nơi trực giác của họ, và đứa em gái chàng vừa ra nhà thương điên, cũng vì trực giác của nó đã phản bội mà nó vẫn chưa tởn.

- Anh thì anh còn thấy nó dễ thương hơn là em thấy nữa, nhưng anh dè đặt.
- Anh sợ cái gì?
- Nó giàu lắm.
- Vậy hả? Em đâu có biết. Chị ấy đến đây bằng tắc-xi, ăn mặc như em, mà có lẽ còn thua em nữa.
- Ừ, nó rất ít áo dài ta, vả lại nó còn trẻ quá, thân thể chưa đều, mặc áo ta coi xấu, nên nó không buồn may. Nó thường mặc đầm.
- Anh dè dặt là hữu lý. Nhưng em thấy chỉ cũng không có phách ra mặt hay ngấm ngầm gì hết.
- Ừ. Nhưng chưa, không có nghĩa là không.
- Dầu sao, em cũng thích có một người bạn như vậy, một người chị dâu hiền hiền như thế đó.

Con gái nhiều tình cảm, thích thương yêu lắm, và thương yêu mau lẹ lắm. Bích thương mến Liễu thật tình và xin anh:

- Chúa nhựt anh đưa em đi thăm chị ấy nhé.
- Có cần lắm không?
- Sao không, xe khó kiếm thì đi xe anh là tiện nhứt.
- Không, anh hỏi em có cần thăm nó lắm không?
- Sao lại không, phải thăm đáp lễ chớ. Chị ấy ra đây thăm em thì...
- Sao em nói nó đi điều tra anh.
- Có lẽ sự thật là như vậy. Nhưng chị ấy đã nói rằng ra đây để thăm em, thì em phải nhận là thế chớ biết sao.
- Nếu em thấy cần, em nên đi một mình.
- Cũng được. Nhưng sao anh lại muốn tránh? Chị ấy rủ em đi xi-nê và ao ước có anh cùng đi. Em thấy anh nên thân hơn với chị ấy. Mà đây là dịp hai người đi chung với nhau.

Lưu bật cười, Bích không biết rằng Liễu nó ao ước thế với Bích, chỉ để có dịp khai rằng giữa nó với chàng chưa có gì hết. Đó là sự khôn quỷ của một đứa con gái không phải thật thà như em gái của chàng.

Bích có biết đâu là hai người đã "bíc-nic" ở Thủ Đức thì còn thân với nhau hơn là cùng đi xi- nê nữa.

- Anh muốn tránh là để cho em khỏi trách nhiệm đó.
- Trách nhiệm gì?
- Nếu ngày sau, nó với anh tuyệt giao với nhau, em sẽ khỏi nghe nó trách móc, khỏi bị nó đổ thừa vì có em nên nó mới thân với anh.
- Đổ thừa sao được. Hai người quen với nhau trước kia mà.
- Biết vậy nhưng người ngoài ai biết đâu. Có gì làm chứng. Còn em mà đứng trung gian cho hai người đi xi-nê với nhau, ngày sau em không thể chối.

- Bộ anh tính rồi sẽ bỏ rơi người ta sao?

Bích nói rồi ngoe nguẩy bỏ đi lại giường và tiếp lục đan len, sau khi xì một tiếng, tỏ vẻ thù hận lũ con trai lắm.

Lưu cười hiền lành, dựa lưng vào lan can đầu thang lầu mà nói:

- Chưa chi mà tình cảm em đã sôi nổi như là chuyện xảy ra rồi. Anh chỉ nói thí dụ vậy thôi chớ.

Bích còn căm giận, nên cứ làm thinh. Chàng dỗ em:

- Bích nè! Em nên giúp anh, mà đi một mình thử xem sao.

Bích ngẩng lên:

- Giúp anh chuyện gì?

Nàng vẫn chưa hết tức giận nhưng nghe nói đến một sự giúp đỡ, nàng phải nghe Lưu, vì đó là mục đích của nàng.

- Em đi một mình để dọ ý nó xem sao.
- Dọ về điểm nào?
- Xem nó có cảm tình với anh không.

Lưu gạt em chàng, để nó khỏi đòi hỏi lôi thôi chàng đưa nó đi, chớ chàng đã dư biết cả ruột gan của Liễu rồi.

- Thì em đã nói là chị ấy cảm tình với anh kia mà!
- Chưa chắc, hỏi anh có đi chơi đêm hay không, không có nghĩa là cảm tình.
- Không, chỉ còn hỏi đon hỏi ren nhiều chi tiết vụn vặt nữa, nào là anh ngủ ở buồng nào, nào là anh ưa ăn quà gì.
- Ừ, như vậy là có cảm tình. Nhưng cảm tình ấy tới mức nào ta chưa biết. Cảm tình với lại yêu, khác nhau xa lắm.
  Vả lại nó với anh quen nhau mà nó chưa biết gia đình anh. Hôm nay là lần đầu nó thấy cái tiệm tạp hóa nghèo nàn của ta. Biết đâu tình cảm của nó lại không thay đổi.
- Ừ, anh nói có lý. Em quên mất rằng chị ấy giàu lắm.
- Ngoài đường, anh giống bất kỳ sinh viên nào và con một nhà xuất nhập cảng vẫn không hơn anh. Nhưng vào tiệm tạp hóa của ta, tự nhiên nó phải thấy anh khác đi.
- Rất có thể.

Lưu chỉ biện luận để thuyết phục em gái chàng đừng có bắt chàng làm khổ dịch đưa nó đi thăm bạn. Nhưng biện luận tới đây, chàng bỗng thấy lóe lên một sự thật mới. Vâng, tình cảm của Liễu có thể khác đi, sau khi nàng từ giả tiệm tạp hóa xép nầy.

Thành thử chiến lược nằm nhà của chàng, tuy có kết quả, mà vẫn còn phải áp dụng thêm một thời gian nữa, chớ chưa xong đâu. Nàng không gặp bồ đêm đó, đành vậy, nhưng có thể nàng đã hết thích bồ cũ rồi cũng nên.

Vì chỉ nhằm một cái đích duy nhứt là hôn nhơn, nên người con trai nầy mới bận tâm nhiều về tình cảm sâu xa của cô gái đường Hàng Thị, chớ nếu chỉ tính chuyện qua đường thì chàng đã cóc cần, cố gắng chinh phục bền dai thì thế nào cũng được, cho dẫu nàng có chê chàng nghèo đi nữa.

Chàng rất biết quan niệm luyến ái của phần đông con gái của thế hệ chàng. Lắm khi chúng nó không yêu lắm, không hài lòng lắm về anh chàng chinh phục chúng nó nhưng chúng nó cũng ưng thuận. Cho vui cuộc đời vậy mà.

Ừ, nếu chàng nỗ lực, thì chắc được, Liễu không phục chàng nhiều, không yêu chàng lắm thì rồi hai đứa sẽ xa nhau chớ có gì mà phải đắn đo.

*

* *

Bích ăn diện như để lên xe hoa. Nàng bị mặc cảm nghèo, từ lúc nghe anh nàng cho biết là Liễu giàu lắm. Để xóa bớt mặc cảm đó, nàng phải tự tin, mà muốn tự tin, phải nhờ bề ngoài phần nào.

Vả mang chài mang lưới mà đến với nhà giàu, có thể họ xấu mặt với làng nước rồi họ lạnh với mình thì tủi lắm.

Bích không cần nhà giàu, không chạy theo nịnh nhà giàu, nàng cũng có liêm sĩ tiểu tư sản như anh nàng, và nếu Liễu cách biệt với nàng thì nàng không chơi với Liễu nữa, chớ khỏi phải lo gì. Tuy nhiên, dầu sao cũng không để bị khinh rẻ ra mặt. Xem ý người ta rồi rút lui êm thắm là tốt hơn cả.

Vậy là sự làm đỏm của nàng, sự chưng diện của nàng trưa hôm nay chỉ có mục đích tránh bị bạc đãi ngay tại trận thôi, chớ không hề để mua chuộc cảm tình vĩnh viễn của Liễu, nếu Liễu là kẽ đánh giá con người bằng tiền của.

- Trời! Dữ hôn, trông chị từ sáng tới giờ.

Chính Liễu chạy ra mở cổng khi nghe nói có người bấm chuông và nàng nói lớn lên như vậy, từ lúc còn chạy trong sân.

Bích cười và giải thích, khi Liễu mở của ngõ:

- Thì chị đã rủ đi xi-nê mà xi-nê hồi sáng đâu có.

Liễu bật cười:

- Ừ, đúng như vậy. Tôi lú lẫn như bà già, cứ mong chị, ngay từ sau bữa điểm tâm.

Thật ra là nàng trông đợi Lưu. Lẽ dĩ nhiên là nếu Lưu đến cũng có Bích đi theo, nhưng nàng chỉ trông có anh của cô khách nầy thôi, mà trông Lưu tới chơi vậy chớ cũng quên mất cái vụ đi coi chiếu bóng ấy nữa.

Bích thấy rõ là mặc dầu tươi cười, Liễu vẫn không giấu được một sự thất vọng, thất vọng về gì, nàng đã đoán được và biết chắc chắn khi nghe chủ nhà hỏi:

- Chị đi có một mình sao? Còn anh Lưu đâu?

- Anh ấy lười đi buổi trưa lắm. Ảnh sợ nắng ăn da, đen mặt rồi con gái nó chê đi.

Bích nói rồi cười giòn lên, nhưng không được tiếng vang nơi bạn nàng. Liễu buồn ra mặt, sánh vai với Bích mà vào nhà.

- Lâu lắm, anh Lưu không có tới đây chơi.

Hình như là Liễu gần như mếu khi thốt lên câu nầy. Bích nghe thương xót người bạn gái mới nầy quá và tức giận sao anh nàng lại lòng dạ sắt đá như vậy được.

Để an ủi bạn, nàng bịa chuyện:

- Nói chơi với chị chớ anh Lưu của tôi cảm cúm.
- Vậy hả? Liễu mừng rỡ hỏi.

Thật là mỉa mai. Nghe người yêu đau ốm mà lại mừng rỡ. Nhưng cũng thật là hữu lý: Lưu không đến chỉ vì hắn bịnh mà thôi, chớ không phải hắn quên nàng như nàng tưởng đâu.

- Ừ, ảnh bỏ học hai bữa nay.
- Trời, như vậy thì nặng lắm?
- Đâu có. Ảnh sổ mũi, chảy nước mắt sống, ảnh sợ truyền lây vi trùng ra cho cả lớp học nên nằm nhà vậy thôi chớ.
- Hú vía!

Vô tới nhà Liễu gọi người nhà đem nước ra đãi khách liền và nàng nói:

- Nếu vậy ta nên đi ngay kẻo về tối. Bây giờ là hai giờ bốn lăm rồi, ra tới ngoài ấy là ba giờ mười lăm. Xem tới sáu giờ rưỡi là vừa. Thôi xin lỗi chị, để tôi đi thay áo nhé.
- Chị cứ tự tiện.

Vì không biết rằng cha mẹ Liễu ở riêng ngoài Sàigòn, trong một ngôi biệt thự đồ sộ, Bích hơi ngạc nhiên mà nhớ lại câu khoe Liễu giàu của anh nàng.

Kể ra thì ngôi biệt thự cũ như vầy cũng là một tài sản đáng kể và chủ của nó hẳn phải giàu hơn gia đình nàng. Nhưng nói "giàu lắm" thì thật khó tin.

Bàn ghế của phòng khách nầy rất xưa, đóng bằng gõ xen với gỗ mun, nhái kiểu Louis thập tứ một cách rất là ngây ngô vụng dại. Đó là loại bàn ghế rất "ăng-vô-gơ" [42]của thế hệ trước, thuở Tây Tàu lộn xộn nơi tâm trí người mình, bỏ Tàu, nhưng chưa biết theo Tây cho đúng cách.

Bàn ghế nầy thường được nằm trong loại nhà mà người ta gọi là nhà lai, tức nhà kiến trúc theo Việt Nam muôn thuở, với cột kèo lu bù, nhưng mặt tiền lại xây bằng gạch, có cửa cuốn, trên nóc nhà gắn đủ thứ bông hoa bằng xi-măng, hoa hòe một cách dốt nát.

Nhà nầy chỉ hơn nhà lai ở chỗ nó là nhà Tây chánh hiệu thôi, còn bên trong thì vẫn lai như thường.

---

[42] *ăng-vô-gơ = en vogue: đang thịnh hành*

Liễu thay áo rất mau, có lẽ vì nàng vội cho khách khỏi sốt một, với lại vì nàng không có son phấn gì cả.

Quả đúng như anh nàng cho biết: Liễu mặc đầm, cũng cứ loại áo camisole mà Lưu thường thấy và Bích chỉ mới thấy đây thôi.

Liễu chưa nở nang đều, mặc đầm đẹp hơn mặc ta thật, và loại áo camiso1e cho nàng một tướng học trò trường đầm chánh hiệu.

Người tài xế đã đánh xe ra đường, mà Liễu nài nỉ Bích uống với nàng mỗi người một ly nước lọc. Liễu không có ý le[43] với bạn mà sử dụng xe nhà hôm nay. Nàng sợ đi trễ, về trễ, không biết có bất tiện cho Bích hay không, mà đón tắc-xi thì lâu quá, nên mới dùng chiếc Sima 9 của nàng.

Ra đường, thấy chiếc xe, Bích càng không tin là Liễu "giàu lắm". Nhưng nhờ vậy mà nàng hết mặc cảm, nghe cảm tình với Liễu hơn.

Trên xe, Liễu hỏi người bạn mới:

- Anh Lưu thật không có sao hả chị?
- Không. Anh ấy mà, trời đánh cũng không chết. Có lẽ ảnh sợ nghẹt mũi, nói chuyện với chị coi kỳ, nên ảnh không đi vậy thôi.

Đôi bạn cười xòa, rồi Liễu nói:

- Anh ấy Tây lắm! Tây họ như vậy đó chị. Họ ho, hoặc nghẹt mũi, họ cố tránh ra giữa công chúng nhứt là trình diện với phụ nữ.
- Ta cũng vậy chớ.
- Đâu có.
- Có. Tôi có biết một người đàn bà đứng tuổi, bà ấy ăn sò biển nổi phong trên da mặt, trốn khách tới ba tháng trường.
- À, chị có biết chuyện Roméo và Juliette chớ?
- Biết.
- Ta xem phim đó.
- Nhưng rạp nào?
- Vĩnh Lợi. Tôi đã xem rồi hôm mấy tháng trước, chiếu ở Rex, nhưng cứ muốn xem lại hoài.
- Câu chuyện cảm động lắm, nhưng không biết phim có hay hay không?
- Dầu sao, có màu mè, coi cũng đỡ buồn được trong mấy tiếng đồng hồ. Thật ra là coi cho buồn ấy chớ. Họ nói "mua vui" nhưng mình lại đi "mua buồn" đây. Chị Bích nè, cái gì muôn thuở cũng hay cả. Nhưng sao những cái muôn thuở về đời người toàn là buồn không mà thôi vậy chị?
- Những cuộc đời vui vẻ, ai viết thành sách làm gì.
- Sao lạ vậy?
- Những cái muôn thuở về đời người, thật ra gồm đủ vui lẫn buồn. Nhưng vui là sự tự nhiên. Hai đứa yêu nhau, lấy nhau, sanh con đẻ cháu đầy nhà, thì còn lạ gì để phải viết ra.

---

[43] *le = l´air: bộ, dáng - lấy le : làm bộ, làm tàng*

- Chị nói đó là chuyện tự nhiên. Có chắc là hay không?
- Sao lại không, vì loài người cứ đông thêm mãi thì chắc chắn phần lớn các cuộc yêu đương đều thành công cả, chớ nếu không, họ đã tự tử hết ráo từ bao đời rồi như cô Juliette thì lấy ai mà đẻ con ra cho đông quá sức đông như bây giờ.

Đôi bạn lại cười xòa. Liễu rất mừng mà thấy Bích được bình thường, hơn thế, triết lý về cuộc đời một cách thản nhiên, với khuynh hướng lạc quan.

Có lẽ mấy tháng điên loạn đã giúp nàng quên được chăng? Hoặc đau quá rồi chai lòng? "À, mà không. Liễu nghĩ không phải vậy. Hôm mình đi thăm chị ấy, chị ấy vẫn còn như buồn ngủ. Chị ấy kêu rằng hậu quả của loại thuốc an thần mới mà nhà thương Biên Hòa dùng cho bịnh nhơn, hậu quả ấy kéo dây dưa cả tháng sau khi con bịnh đã lành.
"Có lẽ thuốc đã giúp chị ấy quên. À, đúng như vậy rồi. Nhớ chú Bảy mình chú kể chuyện chạm điện, một trị liệu cho bịnh điên, trước khi có thuốc mà bây giờ đây trong vài trường hợp vẫn còn dùng sự chạm điện, chỉ có một mục đích là làm cho con bịnh quên tất cả mọi chuyện cũ. Vâng, đúng là như thế. Chị ấy đã quên được, nhờ thuốc cũng như hồi tiền chiến họ quên được, nhờ chạm điện".

- Chị nói nghe hữu lý lắm, Liễu tâm sự, nhưng không hiểu sao, đã đồng ý với chị rồi, mà tôi vẫn cứ còn thấy cuộc đời có lối ra buồn, cuộc đời của những kẻ yêu thương ấy. Vì vậy mà tôi thích mua buồn bằng phim nầy.
  Tôi đã khóc chị à, xấu hổ quá, nhứt là xem ở các rạp lớn, vào giấc chín giờ đêm, mình phải ra lúc vãn hát, sáng đèn, thiên hạ thấy mặt mũi mình đỏ cả, thật mắc cỡ hết sức.

Bích vừa đọc xong một quyển sách nghiên cứu nhân vật Thúy Kiều đứng trên địa hạt phân tâm học của bác sĩ Đàm Quang Thiện, và bất giác nàng liên tưởng đến mặc cảm cô Kiều, rồi thấy rằng Liễu cũng bị mặc cảm y như thế.

Cô Kiều bị ám ảnh bởi thuyết tài mạng tương đố, thuyết "trời xanh quen thói má hồng đánh ghen" rồi hành động theo cái tiềm thức bị tự kỷ ám thị của nàng nên mới phải bảy nổi ba chìm như vậy.

Coi bộ Liễu cũng bị ám ảnh bởi phim Roméo và Juliette không kém cô Kiều bị những thuyết lăng nhăng nói trên ám ảnh, và nàng rất lo cho tương lai của cô bạn gái dễ mến nầy.

Nàng biết nàng điên vừa khỏi nhưng nghĩ rằng nếu chỉ điên vài tháng rồi quên được, cũng chẳng sao. Sợ là sợ tai họa lớn lao hơn kia. Bích khỏi được bịnh, ngỡ y học giỏi lắm, chứng điên nào họ trị cũng được cả, nên cho rằng bịnh điên là một bịnh xoàng hơn là cúm nữa, bởi người cúm còn sốt rét, còn đau đầu, chớ người điên thì khỏi phải chịu đựng khó chịu nào hết.

- Chị khéo dư nước mắt khóc người đời xưa. Chuyện đó cũng chẳng qua là chuyện bịa thôi. À, chị có biết tác phẩm Kiều hay không?
- Biết.
- Hình như chị học Marie Curie mà?

- Ừ, nhưng tôi không vong bổn, những tác phẩm căn bản của Việt Nam, tôi đều biết rõ.
- Chị có biết hay không là cái vụ Đạm Tiên hiện hồn, họa thơ với Kiều, chỉ là mộng mị giữa ban ngày của cô Kiều?
- Ai nói như vậy?
- Một bác sĩ chuyên về phân tâm học, đã viết lên giấy trắng mực đen như vậy.
- Khó tin. Đạm Tiên hiện hồn về, có cả ba người thấy: Kiều, Vân, Quan.
- Nhưng ảo ảnh tập thể là một chuyện có thật. Đó là mộng mị chung của cả ba người trẻ tuổi, hai người kia bị Kiều truyền lây ảnh hưởng bằng thần giao cách cảm.
- Nhưng chị muốn nói gì?
- Chị bị xúc động mạnh quá vì một câu chuyện chưa chắc có thật xảy ra hay không. Không tốt đâu nhé.

Liễu cười giòn mà rằng:

- Vài gờ-ram nước mắt, chắc không làm tôi giảm thọ được.
- Nếu chỉ giảm thọ thì may lắm đó. Tôi sợ không hay ở chỗ khác kia.
- Chỗ nào?
- Chị cứ bị ám ảnh mãi, cứ tin rằng sẽ không may trên đường tình, sẽ khổ, thì có thể chị hành động bất giác để ngã về hướng không may. Tôi đọc sách thuốc thấy họ nói đến một bịnh lạ lắm. Thật ra đó không phải hẳn là một bịnh, mà chỉ là khuynh hướng thôi. Có những người đứng trên cao, chẳng hạn đứng dựa bao lơn của từng lầu thứ sáu, họ nhìn xuống phố, và cứ nghe muốn nhảy xuống dưới ấy.

Xe đã tới nơi, Liễu đi mau để lấy vé và đôi bạn vô rạp.

Bữa nay họ hên quá, vì phim mới vô xuất nhì, quảng cáo chiếu chưa xong.

Ở đời có những cái "hạnh phúc" nho nhỏ mà được hưởng, cả người nhà giàu cũng lại mừng như trúng số. Chẳng hạn như đi xi-nê ở các rạp thường trực, hoặc ở các rạp lớn, vào buổi xế, mà khỏi phải đụng đầu với nửa chừng câu chuyện thì nó sung sướng y như là vừa đến trạm xe buýt là xe cũng vừa tới nơi.

Thưởng thức cái "hạnh phúc" nhiều nhứt là cô bé Liễu, cô dễ sầu cảm mà cũng dễ phấn khởi quá, chuyện rắc rối nho nhỏ cũng làm cho cô hoảng lên được mà thành công cỏn con cũng giúp cô hứng chí ghê lắm.

Nhờ vậy mà cô xem phim thời sự với một tấm lòng ăn nhịp với thời cuộc, quên mất thương vay người đời xưa.

Bích rất lấy làm kỳ cho người bạn gái của nàng, cô ta có những phản ứng thật khó hiểu, suốt buổi xem phim nầy. Bích có nghe Liễu hỉ mũi mấy lần, nhưng cái đó là cô bé mủi lòng rơi lệ chớ chẳng có cái gì lạ, lạ là mấy lần cô bé mò kiếm tay nàng và siết chặt lại trong khi trên kia không có gì cảm động, đau thương, được chiếu ra trên màn bạc cả.

Hai thanh niên thuộc hai họ thù địch, đánh nhau bằng đoản kiếm, đó là chuyện làm cho lũ con trai chúng nó nhao nhao lên bởi rất giựt gân đối với lũ nó, một thanh niên đâm vào bụng thanh niên khác, thanh niên nầy ôm bụng rồi ngã khuỵu xuống. Nếu Liễu không kêu rú lên trước mấy hình ảnh kinh khiếp đó thì thôi, chớ sao lại mò kiếm tay nàng mà siết chặt lại?

Bích không làm sao mà biết được ảo tưởng của Liễu trong buổi xem phim nầy. Liễu tưởng tượng là mình đi coi chiếu bóng với người yêu của nàng, và chính những lúc không có gì cảm động, nàng không buồn xem là những lúc mà ảo tưởng dấy lên, mạnh mẽ nhứt. Thảng có lúc nàng ý thức được rằng kẻ ngồi bên cạnh nàng chỉ là Bích thôi, nàng vẫn không hết thương mến, bởi nàng thương mến Bích qua cái bản sao thứ nhì của Lưu: anh em họ có những nét giống nhau kỳ lạ trên gương mặt.

Chị dâu với em chồng, có xung đột, có hiềm khích nhau hay không là về sau kia, khi mà cuộc sống chung làm nẩy nở ra nhiều đụng chạm nho nhỏ, chớ trong giai đoạn nầy thì họ thương yêu nhau vô cùng, nhứt là người chị hờ, chị ta thương hại người em nầy, thay cho tình thương mà chị ta chưa có được đối với vai chánh.

Những cái siết tay trong ảo tưởng còn có ý nghĩa khác hơn là biểu lộ thương mến nữa. Đó là cử chỉ trên bộc trong dâu biến thể, thương mến lẫn lộn với cái thương yêu và thương yêu lẫn lộn với sự tìm thỏa mãn xác thịt tưởng tượng.

*

* *

Xem phim đúng lúc như vậy thì ra khỏi rạp cũng đúng lúc, nghĩa là lúc đèn sáng lên để xả hơi, chớ không phải ra trong bóng tối.

Bích liếc ngang, nhìn trộm bạn thì thấy Liễu như thường, mắt mũi không có đỏ.

Có lẽ vì Liễu xem phim nầy hôm nay là lần thứ ba, niềm đau tầm ruồng đã vơi đi nhiều quá rồi. Nhưng cũng vì Liễu đã được sung sướng trong những lúc mến thương cụ thể Bích, sung sướng ấy nó giúp nàng yêu đời. Lẽ thứ nhì ấy, Bích không biết mà cũng không thể đoán được, bởi nàng không có kinh nghiệm bản thân, nàng yêu vị hôn phu của nàng và đi xi-nê với anh ấy, không hề thèm anh ấy quá, qua em gái của anh ta.

- Bây giờ đi đâu chị Bích? - Liễu hỏi.
- Ai biết đi đâu, Bích cười mà đáp như vậy.

Nàng là gái khuê môn bất xuất, chỉ có dịp đi ra ngoài kể từ ngày chồng đi hỏi và luôn luôn vị hôn phu của nàng cho sáng kiến.

- Không lẽ lại về, còn sớm lắm.
- Ừ.
- Tôi còn ghiền chị lắm.

Bích lớn hơn Liễu đến ba tuổi, gương mặt già dặn hơn, nhưng nàng chỉ ngây thơ cười ngất khi Liễu nói câu ấy, mà không nghĩ gì sâu hơn, tế nhị hơn.

- Để xem nào? Không lẽ lại đi dạo phố! Hay ta đi ăn kem chị Bích nhá!

Bích châu mày. Các hiệu kem là nơi mà nàng đã ngồi hàng giờ với người vị hôn phu phản bội của nàng, nó sẽ gợi lên cho nàng nhiều kỷ niệm đau thương lắm.

Tuy nhiên nàng không từ chối. Họ lên xe, giây lát sau, xe đậu lại ở cửa sau rạp Eden và đôi bạn đi bộ một vòng mãi cho đến khi Liễu đẩy cánh cửa kiếng thật nặng của hiệu Givral, Bích mới nghe nhẹ cả người.

Năng với vị hôn phu của nàng chỉ hưởng cuộc đời theo điệu cá kèo mà thôi, chớ nàng chưa ngồi Givral lần nào như cô bé con nhà giàu nầy. Và nhờ vậy, nơi chốn nầy không phải là nơi chốn quen thuộc gợi nhớ chuyện buồn.

Đôi bạn ngồi đối diện với nhau ở một chiếc bàn con, kiểu bàn "Đôi ta" cạnh máy nhạc và Liễu hỏi:

- Có bao giờ anh Lưu đưa chị đi xi-nê không?
- Không.
- Anh mà xấu quá! Chắc ảnh để dành xe đặng chở bạn gái chớ gì?
- Ai biết đâu. Hình như là ảnh không có bạn gái.

Điều nầy Liễu đã gợi cho Bích cung khai rồi, giờ nàng muốn đi xa hơn, nhưng câu trả lời vẫn y như trước, khiến cô nữ họa sĩ thất vọng quá.

Giọng Bích rất thành thật, nhưng nàng cứ nói "hình như" mãi chớ không quả quyết điều gì, khiến Liễu cứ nghi ngờ.

Nàng thọc muỗng nhỏ vào cốc kem và than:

- Rất tiếc là bữa nay không có anh Lưu!

Bích vẫn không hiểu, và đôi bạn làm thinh mà thưởng thức món kem của hiệu Tây, cốc không tanh mùi kim khí như ở một vài hiệu ta.

Nếu con gái năm 1920 nghe ca Lưu Thủy Hành Vân hoặc Tứ Đại Oán thì mơ mộng viển vông, con gái năm 1940 nghe Vọng cổ là muốn sa nước mắt thì con gái năm 1965 nhớ thương bâng quơ khi nghe văng vẳng bản "Oh! Mon Prince Chéri!"

Máy nhạc sau lưng Liễu câm lặng nãy giờ, được ai bỏ dơ-tông[44] vào và bắt đầu rỉ một điệu nhạc buồn, không buồn chết người như nhạc thời 1ãng mạn, mà buồn cái nỗi buồn nhè nhẹ miêu tả cô đơn của con người thế kỷ hai mươi.

Chịu không thấu nữa, Liễu ngẩng lên:

- Tôi cô đơn lắm chị Bích ơi!

Bích bối rối, hiểu bạn, nhưng không biết phải nói gì. Nàng không dám làm thầy đời vì chính nàng cũng nghe cô đơn, mà biểu đồng tình, sao mà nàng mắc cỡ quá. Nàng không đủ can đảm thành thật một cách trắng trợn như Liễu.

- Tôi cần một tâm hồn bạn!

Liễu lại cứ nói, vẫn một mình, không có tiếng vang nào cả.

---

[44] *dơ-tông = jeton : thẻ có dạng đồng tiền để bỏ vào máy*

Rối nàng lại cúi trở xuống mà ăn, trong khi Bích ngồi đó, ngẩn ngơ tự hỏi không biết cô bé nầy khuyết điểm gì mà anh nàng không bước tới. Nàng thì nàng thấy Liễu đẹp và dễ thương lắm. Nếu nàng là con trai, nàng nghĩ, nàng đã yêu Liễu rồi, không còn phải đắn đo gì nữa.

Sự thú nhận lòng mình của Liễu, nếu như do miệng một cô gái nào khác, hoặc nếu như Liễu không thầm yêu Lưu, mà Bích đoán được, sự thú nhận ấy, Bích đã cho là của một đứa con gái lẳng lơ, trắc nết, vì nàng được giáo dục theo xưa, xem sự cởi mở là hư hèn.

Nhưng mặt khác, nàng lại biết rằng Liễu chỉ mơ yêu anh nàng thôi, nên nàng quên mất rằng đó là tác phong trăng hoa. Hễ tình yêu của anh mà hướng về người thân của ta thì có khuynh hướng công nhận nó ngay, bất kỳ nó trong hay đục.

Nếu kể đến cái khuyết điểm mà Bích cố tự tìm biết, thì Liễu vẫn có một khuyết điểm chưa bổ túc được. Không, không phải là sự dè dặt về dĩ vãng gia đình của nàng, nơi Lưu đâu.

Liễu còn bé quá!

Thanh niên ta mà có học, bị Âu hóa về đủ mặt, nhứt là về bề ngoài. Ngày xưa, họ ca ngợi gái thơ bao nhiêu thì ngày nay họ mê đàn bà bấy nhiêu.

Khiếu thẩm mỹ của họ đã thay đổi vì chịu ảnh hưởng giáo dục nghệ thuật Âu châu, chịu ảnh hưởng sách vở Âu châu. Con gái vừa mới xin được thẻ kiểm tra như Liễu, con người còn lép quá, thảng hoặc đôi khi có cô dậy thì sớm, trưởng thành sớm, cũng không sao địch nổi với đàn bà.

Mùi hoa dại cỏ đồng rất thanh tao thật đó, nhưng không 1àm ngây ngất người ta như mùi Chanel số 5 được.

Tất cả nơi người con gái thơ ngây đều kém đàn bà, dưới con mắt của bọn thanh niên có học, tức không còn thuần túy Việt Nam nữa. Thân thể của họ có đẹp chăng nữa, cũng chưa đến độ tột cùng của sự đẹp. Câu chuyện ngộ nghĩnh, trẻ trung, vui vẻ, của họ có hay thật, cũng không nghe say sưa bằng những lời kinh nghiệm của đàn bà khôn ngoan. Cho đến những thủ đoạn quyến rũ, tự nhiên mà phái nữ biết, khỏi đợi ai dạy cho, con gái 18 cũng không làm sao mà thạo cho bằng đàn bà hăm lăm, chính vì không có trường nào dạy cả, phải có sống mới sành được.

Trong tình yêu, có một yếu tố mà ai cũng không đủ can đảm nói ra: đó là sự thèm muốn. Mà đàn bà gợi thèm nhiều hơn con gái mấy bực, đối với con trai.

Khi con trai trở thành ông già rồi họ mới thèm con gái, nhưng vì lý do khác hơn là trường hợp con trai thèm đàn bà vì sự khiêu gợi của đàn bà.

Sở dĩ anh con trai hăm ba là Lưu mà dè dặt được giỏi như một người đàn ông đứng tuổi, là vì sự vắng mặt của cái gợi thèm nói trên nhiều lắm, chớ con trai thì thường yêu điên dại, có đâu mà chín chắn quá mức như Lưu vậy.

Tình yêu không phải chỉ là thèm muốn xác thịt, nhưng chắc cũng không phải hoàn toàn là một tình cảm thanh cao. Nó gồm lẫn hai thứ, mà thứ trên chính là thứ châm ngòi cho lửa ái tình, chớ thứ dưới chỉ dùng để giữ lửa cho nó cháy bền lâu mà thôi.

Khắp nhân loại, không ai thú nhận như vậy cả mà sự thật nó là như vậy.

Ai có xem phim đầu của B.B. chưa? Cô ta đóng chung với tài tử thượng thặng Jean Marais, thủ một vai gái thơ, học viên kịch nghệ, si ông thầy, nhưng ông thầy không buồn ngó đến, mà chỉ mê đàn bà lớn tuổi thôi.

Người làm phim thật khéo chọn người, cô BB, thần tượng của hàng triệu con trai ngày nay, thuở ấy lép xẹp không ai buồn nhìn hết, mặc dầu đó là một cô gái "he hé đào tơ".

Văn hào Maugham có viết một truyện ngắn kể chuyện một anh điêu khắc gia 25, si một bà già 55, chỉ vì cái "co" của bà ấy rất là lý tưởng. Đừng tưởng Maugham bịa dóc đâu. Lịch sử đã cho ta biết người tình của Ninon de Lenglos, năm mụ ấy 70 tuổi, là một con trai 28 tuổi, mà chính anh ta đã chinh phục mụ suốt mấy tháng trời mới được.

Bởi vậy trong xã hội Âu châu, người ta ít quan tâm đến chữ trinh của phụ nữ, bởi phụ nữ hóa đàn bà thật mới là điều họ thích kia mà!

Y học cho rằng phụ nữ chỉ thật trưởng thành, chỉ trổ hết khả năng thẩm mỹ của mình khi nào đã qua hai thời kỳ nầy: thời kỳ làm đàn bà và thời kỳ làm mẹ.

Và nghiệm ra, người mình cũng có một quan niệm y như Tây, ngay từ ngày xửa ngày xưa nào, cả ngàn năm nay, qua mấy câu tục ngữ: "Nhứt gái một con", "Gái một con trông mòn con mắt".

Ly nước ướp lạnh giúp Liễu nghe dễ chịu ra. Nàng cười hỏi Bích:

- Chị ưa phim vui hay phim buồn?

Nàng suýt gọi Bích bằng "cô" vì ảo tưởng mình là vợ của Lưu, vẫn còn mạnh.

- Em thích phim buồn.

Lạ quá, Bích cũng bị ảo tưởng ấy nên bất giác xưng "em" với Liễu. Mắt Liễu sáng lên. Mặc dầu ảo tưởng của Bích chỉ phù du, không giúp nàng bước thêm được bước nào nhưng ít ra nó cũng chứng tỏ sự ưng thuận ngấm ngầm của cô em gái của Lưu và Lưu có thể bị ảnh hưởng của em chàng.

Không có gì vui cả, nhưng Liễu lại cười giòn lên rồi hỏi:

- Sao lại thích phim buồn?
- Tôi cũng không biết sao.

Bích đã trở về lối xưng hô cũ và tiếp:

- Tôi thấy rằng buồn cũng thú lắm.

Lần nầy thì Liễu cười đã có lý! Cái lý đó là quan niệm của Bích mà nàng cho là bí hiểm, dị kỳ.

Bích tuy chỉ hơn Liễu có hai tuổi, nhưng nàng cảm nghĩ y như cô Tố Tâm năm 1930. Vì khuê môn bất xuất, nàng lãng mạn ngầm, lãng mạn theo sách vở. Hạng gái như vậy, điên vì tình, hoặc nhảy xuống hồ Hoàn Kiếm, xuống sông Bến Nghé từ trên cầu Bình Lợi, không có gì lạ cả.

Con gái ca-líp[45] của Liễu cũng lãng mạn ghê lắm, mà đây là một thứ "tân lãng mạn" chỉ sầu tình một tuần lễ thôi là đủ lắm rồi, không cần kéo dài mối sầu như nhân vật tiểu thuyết làm gì cho mệt.

Nếu Liễu mà vào nhà thương Biên Hòa, hoặc uống thuốc ngủ là vì lý do khác chớ không thể vì sầu tình, mặc dầu hiện giờ nàng tưởng tượng rằng nàng sẽ đau khổ suốt đời nếu không được Lưu yêu.

Đôi bạn trở lại chỗ đậu xe để về nhà.

Liễu tuy còn quá trẻ, vẫn khá khôn ngoan và tế nhị. Nàng đã làm một việc không đẹp mà rất hay, nàng xin lỗi bạn rồi bỏ bạn xuống trước cây xăng tại ngã tư Bát-Tơ [46]và Hùng Vương, cách nhà Lưu lối hai trăm thước chớ không đưa Bích về tận nhà, nói láo rằng mình bận một việc cấp bách lắm.

Liễu không muốn để gia đình Lưu bị mặc cảm thua sút nàng. Chiếc Simca 9 của nàng theo thời giá chỉ đáng sáu mươi ngàn thôi nhưng nó vẫn cứ là một chiếc ô-tô hạng xa xí, cái gia đình chuyên xê dịch bằng chơn và bằng xe hai bánh ấy hẳn phải khó chịu chớ không hãnh diện mà có khách ngồi ô-tô. Nếu là khách thường, có lẽ họ cũng hãnh diện đó chớ, nhưng đây là... một cô dâu "có thể" của họ, thì vấn đề đã khác xa rồi.

Liễu siết tay bạn thật chặt trước khi đôi bạn chia tay nhau, không phải siết theo lối "rua"[47] của đàn ông đâu, nàng siết theo điệu tuồng, thấy trên sân khấu cải lương, không giống Tây mà cũng chẳng phải ta, không thể tả được, nhưng quả có tình thương yêu rất nhiều trong đó.

Xong, nàng cho xe chạy thẳng lên đường Nguyễn Đình Chiểu để về nhà, qua ngã chợ Tân Định, phải đánh một vòng lớn như vậy để tránh chạy trước nhà Lưu.

*

* *

- Con Liễu là con nhà ai mà từ thuở giờ, tao không thấy nó tới chơi lần nào, rồi bỗng dưng nó thành thân dữ vậy?

Bà Phán hỏi con gái, khi gia đình ngồi lại bàn ăn.

Bích vừa mỉm cười hóm hỉnh, vừa ngước nhìn anh nàng, vừa đáp câu hỏi của mẹ:

- Bạn của anh Lưu đó má.

---

[45] *ca-líp = calibre : hạng, thứ, loại; độ lớn của lòng súng*

[46] *Bát-tơ = Pasteur*

[47] *rua = bonjour : bắt tay chào*

Bà Phán không ngạc nhiên, nhưng bà chợt hiểu cái gì, qua lối cười của con gái bà. Bà cũng mỉm cười rồi hỏi:

- Từ bao lâu rồi?
- Cũng chỉ mới quen đây thôi. Nó thân là thân với con Bích, mà nó mến từ khi quen biết với Bích.
- Con nhà ai vậy?
- Con cũng không biết nữa.
- Sao lại không biết?

Câu hỏi của bà Phán, người ngoài nghe thì cho là vô lý hết sức, bởi Lưu đâu có bắt buộc phải biết rõ tam đại của một người bạn quen sơ.

Nhưng thật ra thì không vô lý đâu. Bà Phán quan niệm theo ta, một lớp "ta" hơi kịp thời, cho phép trai gái đánh bạn với nhau, nhưng vẫn lạc hậu phần nào, là hiểu rằng lũ nó chỉ nên đánh bạn để tìm hiểu nhau hầu đi đến hôn nhơn. Mà như thế thì phải biết ""nàng" là con của ai trước hết mọi cái biết khác. Đó là điều kiện tiên quyết cho phép tiếp tục điều tra thêm, vì cha mẹ ""nàng" mà hỏng thì phải xì-tốp[48] lại lập tức.

Lưu cũng quan niệm hơi hơi giống mẹ, nhưng không giống một trăm phần trăm, nên chàng bật cười và nói:

- Con đâu có cần biết rõ hết gia đạo của mọi người quen.

Bà Phán hơi thất vọng. Người của thế hệ bà, rất ham lên chức bà nội, bà ngoại. Bà vừa thoáng thấy cái may mắn ấy thì lời của người trưởng nam của bà cho bà biết rằng Liễu chỉ là một người bạn thật sự.

Bà càng thất vọng vì không hiểu sao, mà nghe bà có cảm tình với cô bé Liễu ấy ghê lắm.
Con gái không xấu xí, không xấu nết, thì mới quen biết, ai cũng thương mến họ cả, bởi họ dịu hiền vì bản chất mà cũng cố dịu hiền để ra vẻ, phương chi Liễu càng cố dịu hiền hơn bất kỳ cô gái nào khác mà bước vào nhà nầy, vì nàng có mục đích. Cảm tình của bà Phán là do lẽ đó.

- Coi bộ con nhỏ dễ thương chớ, Bích? Bà hỏi ý con.
- Dạ, dễ thương lắm.
- Nó mấy tuổi?
- Dạ mười tám.
- Tuổi Tây chớ?
- Dạ.
- Vậy tuổi ta là 19, tuổi Hợi. Thằng Lưu tuổi Ngọ, Ngọ với Hợi có xung khắc hay không?

Ông Phán, từ nãy giờ làm thnh, vụt cười ha hả lên rồi nói đùa:

- Con ngựa với con heo, cả hai con đều là thứ ở chuồng thì đồng chí lắm đó.

---

[48] *xì-tốp = stop: ngưng, ngừng lại*

Cả nhà cười rộ lên:

- Chưa chi đã lo coi tuổi! Ông Phán phê bình nhẹ bà.
- Phải coi chớ! Nếu không được thì ta nên ngăn thằng Lưu đừng cho nó tiếp tục giao thiệp.

À, tiên quyết là điều kiện nầy, còn tam đại chỉ là hậu quyết thôi. Cha mẹ "nàng" tốt, mà tuổi cô cậu không hạp nhau, cũng chẳng xong.

Cả Lưu lẫn Bích đều cảm động trước thiện chí của bà mẹ thương yêu gia đình của họ. Bà Phán chỉ lo cô cậu xung khắc về tuổi tác mà thôi, chớ các cụ khác, họ còn cần cho hai tuổi thật hạp với nhau, để làm giàu làm có về sau. Bà rất muốn có dâu, và rất khoáng đạt về khoa lý dịch, mặc dầu còn tin nhảm, theo khoa ấy.

- Má đừng lo, Lưu trấn an mẹ, nó đã thân với con Bích hơn là thân với con rồi, thì nó là bạn của con Bích.
- Thì tao cũng hỏi cho biết vậy mà.

Lưu bỗng nghe thương mẹ quá. Nếu vạn nhứt chàng cầu hôn, bên ấy người ta từ chối thì kẻ đau tủi nhiều hơn hết chắc là mẹ chàng chớ không phải chàng đâu. Chàng không mặc cảm nghèo, và kẻ nào khinh chàng nghèo mà không khinh ra mặt để sỉ nhục chàng, chàng sẽ phớt đi được vì chàng khinh lại họ được. Mẹ chàng biết có đồng nhơn sinh quan với chàng hay không?

Bà có một đứa con gái vừa lỡ duyên, bây giờ mà số mạng đánh bồi thêm vào gia đình một vố nữa chắc bà không chịu đựng được.

"Không, không nên trèo đèo với Liễu", Lưu tự nhủ thầm như vậy và nhứt định lát nữa, sau bữa ăn, không dọ ý Liễu qua lời kể của Bích như chàng đã định.

*

* *